Independence

ၽၢ် 239 ၵိူၼ်သိပ်းသွင် ပီတႆး 2101 Vol. 24, No 239, NOVEMBER 2007

ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ၸိုဝ်ႈလိုၵ်းလုမ်ႈၸွမ်ႉ
လွင်ႈလီၸေႃႉၽီးသင်

| 7 | ပၢင်ၶိုၵ်းၶုၼ်ႇမွင်ႇၸႂ် ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ
| 10 | မွႆးတႅမ်ၶႅၼ်းႁဵတ်းၶႅၼ်းတၢၼ်ၶႅၼ်းပိူင်းၵူးၸဝ်ႈၵေႃႉၸၢမ်း
| 11 | ပၢင်ၵုမ်ၸႅတ်ႈၶႅၼ်ၵၢၼ်ၶႅၼ်ၸိူင်ႈတႆးမိူင်းၶႄႇ
| 14 | ၸဝ်ႈၽႃႇသၢင်းသိင်ႈမုၼ်
| 26 | ဝ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး တာ့မဟာဆန်း
| 28 | တိုင်းရင်းသားပြဿနာကြောင့် နိုင်ငံပြိုကွဲမှာလား
| 33 | ဒေါ်စုကြေငြာချက် ENC တုန့်ပြန်
| 35 | ပအမဖ နှင့် PNO

20-.

ၵၢပ်ၽုၼ်ယွင်ႉယေႃး ၸဝ်ႈလၢႆမွင်းၸိုင်ႁွမ်း ၵဝ်ႉမႁႃသၢင်း

Photo : Wichit

Photo : Wichit

Photo : SHAN

ပွင်ႈၵႂၢမ်းၶေႃႈ 1

ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ၸိုဝ်ႈၵိုၵ်းလူမ်ႈၼၼ်ႉ လွင်ႈလီၸႃႉၽီးသင်

ငဝ်းလႆႈၵၢၼ်မိူင်းၼႂ်းမိူင်းၼွၵ်ႈမိူင်း လိူၵ်ႈလႆႈဝႆႉၼႆၼႆႉ။ တေႃႈၶိုၼ်ႈၸဝ်ႈၸိုင်ႈတူၵ်းလူၵ်ႈၶႃႈ–ၶေႃႈႁူပိုတ်ႇတႃႇ ငၢင်မိူဝ်ႈယူႇၵေႃႈ ယင်းၵမ်ႉၼွင်ႈ တၼ်းၼိုတ်း။ လိူဝ်းယူႇမိုတ်းတၼ် ၵႂႃႇႁၼ်လိူၼ် မႄးႁၼ်လၢဝ်၊ မဝ်းမိူင်ႇႁၢလိူင်ႇတူဝ်လူဝ်၊ ၵူမ်ႈၶႄႈ ၶိုတ်းၵၢၼ်ၵူၼ်ႈၸဝ်ႇဝၼ်းၼမ်ႈ–သမ်ႇၼၼ်းတေ မိူၼ်ၶိုဝ်ႇ?။

> ## “ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇၼႆႉ ပဵၼ်ၵူၼ်းလၢၵ်ႇလၢႆး သူၼ်ႈသိၼ်းသၢၼ် ၵေႃႉဝႃႈလႃႉၵေႃႈမီး၊ ၵေႃႉဝႃႈလီၵေႃႈလႃး၊ ၵိုဝ်းလၢတ်ႈပႃးလီ/လႃႉ ၼင်ႇၵၼ်ၵေႃႈမီး”

ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ၸလႈ ၸဝ်ႈမႁႃသၢင်း၊ ၼၢပ်ႈတူဝ်လိပ်ႈၽၢင်း၊ ယိၼ်းပိၼ်ၽဝ်ႇတဝ်ႈဝၢင်းလိၼ် ႁူႇၼၢဝ်းတၢင်းႁိူင်မွၵ်ႈလိူၼ်သေတႃႇ၊ ၵိုဝ်းၵမ်ႇ ဝႃႈလႃႉဝႃႈလီ ၵမ်ႇၼီၵမ်ႇသူဝ်း၊ ၼွင်ႈလိုမ်းဝွႆးဝွႆး တေမီးတင်းၼမ်။

ၵိုင်ၼိူဝ်ၵႂၢမ်းႁူၼ်းထဝ်ႈတွၼ်ႈမီး– *“ၵၢၼ်လီၼွင်ႈယိူင်ႈ၊ ၵၢၼ်ပိူင်ႈၼွင်ႈၸဝ်ႈ”* ၵၢၼ်ထုၵ်ႇၸၵႈ ၼွင်ႈၸမး၊ ယႃႇၼွင်ႈပိၼ်ၸၼ်းလင်းတိူၵ်ႇယႃႉ၊ ၵၢၼ်လႃႉၼွင်ႈမေႃၵဝ်တွၼ်ႈသွၼ်ၼူၼ်ႉတၵ်ႉ၊ ယိုင်းလူး လႆႈၸမႄးႁၵ်ႉၽွမ်ႉလွႆႈၼၼ်ႉသေ လႆႈၵဝ်လွင်ႈ ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ပိၼ်တိုဝ်ႉတၢင်းတေႃႉတႆႇၵိုၵ်းၵပ်း ၸပ်းၽိုၼ်ႁွၼ်းၼေႃ။

ၼၢသွင်ၸဝ်ႈသိူင်ႈမုၼ်လပ်းတႃလိုမ်းမိူင်း လမ်းလွႆးၵၼ်ႁူၺ်ႈ မိူဝ်ႈႁၢင်လိူၼ်ၵွၵ်းထုဝ်းပိုဝ်း ၼိူၼ်ႈၵၼ်ဝၼ်းၼိုင်ႈ။ ၵေႃႉၼိုင်ႈတႆႈမိူင်းမၢၼ်ႈ ၵေႃႉၼိုင်ႈတႆႈမိူင်းထႆး၊ ၽူႈၼမ်းၵဝ်ႇၵမ်ႇလႆႈ ဝၢင်းႁူဝ်ၼိူဝ်ၽိူၼ်ႇလိၼ်လိူင်ႈတႆး မီးတင်းၼမ်။

ပေႃးလၢတ်ႈၼိူဝ်းလွင်ႈ ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ လိုင်ၵမ်ႈၽွင်ႈတေဝႃႈ– *“တေႁႂ်ႈတိမ်ႈၼႂ်ႈမိူဝ်းႁူၼ်ႉ သူမ်းၶေႈၶိူဝ်းသင်၊ ၵမ်ႇတၢပ်ႈ ႁွင်ႇၸဝ်ႈ ႁွင်ႇလိဝ်ႈ ႁွင်ႇၼူၼ်ႁွင်ႇၼၼ်သင်”*–ၼႆယူႇ။ ၵၢၼ်ဝႃႈ–*“လီလီလႃႉလႃႉ– ၽဝေႃႉၵူဝ်ႈပၢၼ်ႁူၼ်း ၼိုင်ႈလၢတ်ႈ ၽိူတ်းထုၵ်ႇ၊ ၵမ်ႇလွတ်ႈႁူဝ်ၽႂ်၊ လီၵွႆႁၢင်ႈ မီးပႆႈဝူၼ်ႉသၢင်ႈသၼ်ၶၼ်ၵႆႈ။ၼဝ်သမ်ႇ ပိၼ်ႁူၼ်းၵိုဝ်ႈယိူင်ႇၵိုၵ်းပိုၼ်းၸလႈ ပေႃးဝႃႈ–ၼိူင်း ၼူၼ်သႃႇၼၼ်ၵေႃႈ ၶိူင်ႇၶႄႇၽိူဝ်”*–ၼၼ်ၵေႃႈယင်းမီး။

လိူင်ႇၼင်ႇ လုမ်းၼၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ (ႁွၼ်းၼေႃ) ၼၼ်ၵေႃႈ တင်းလႃႉတင်းလီ၊ တင်းၼီတင်းမူၼ်ႈ၊ တင်းၽိုတ်းၼမ်ထူၼ်ႈ ၵူၼ်ႈယွၼ်ႇႁွၼ်း ၵိူင်ႈ ႁိူင်ႈၵိူင်းမႄး ၼၢဝ်းတၢင်း သိပ်းသၢဝ်းပီ ၼင်ႇၵဝ်ႇ။ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ လုၵ်ႉတီႈ ၼုမ်ႇၼွႆႉ (ပႆႇႁူႉ ၼီႈၵႆႇၼမ်ႉၵွႆႈ) သေ လင်ႇၸၵႇၵိူင်ႈပိူင်ႈလၢၵ်ႇ လိူၵ်ႈလႆႈလွမ်းၼၢဝ်းယၢမ်းၵၢပ်ႈပၢၼ်။ ငဝ်းလႆႈ ယၢမ်းလိူဝ် လင်ႇႁူႉလၵ်းၵိတ်းၵွတ်း ပွတ်းတွၼ်ႈပုၼ်ႈၽွၼ်းသိုဝ်ႇ (media) ၵၢၼ်တၵ်းလႆႈ ပိုတ်ႇပၢၵ်ႈၸၼ ၽူႈလူၵၢၼ်ႇလူလၢႆႈ ၼတ်းလွႆ ၽေႇၵၢင်ဝၢင်းၼိူင်ႈ လိလမ်ႈလွင်ႈၽိတ်းထုၵ်ႇ လီလႃႉၼင်ႇၵၼ်။

ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇၼႆႉ ပဵၼ်ၵူၼ်းလၢၵ်ႇလၢႆး သူၼ်ႈသိၼ်းသၢၼ် (complex person) ။ ၵေႃႉဝႃႈလႃႉၵေႃႈမီး၊ၵေႃႉဝႃႈလီၵေႃႈလႃး၊ၵိုဝ်းလၢတ်ႈ ပႃးတင်းလီတင်းလႃႉၼင်ႇၵၼ်ၵေႃႈမီး။ ၼၢဝ်းတၢင်း **10** ပီပူၼ်ႉမႃးၼႆႉ ႁွၼ်းၼေႃတိမ်ႈၼိူဝ်းမၼ်း

ပူဝ်ႇမူၼ်း

မိူဝ်ႈလွႆသေၵမ်ႇဝႃႈ ပိၼ်လွင်ႈထတ်းသၢင်လိ လမ်ႈ တီႈၽိတ်းတီႈလႃႉၵမ်ႈၼမ်ၵေႃႈဝႃႈလႆႈ။ (ပပ်ႉႁွၼ်းၼေႃ ၼႂ်းပီ **1996, 97**) ပိူင်လူင်မၼ်း ဝႆႉသေမၼ်းၸဝ်ႈၵွၼ် MTA ဝၢင်းၼိူင်ႈတီႈ ႁူဝ်မိူင်း ၵဝ်ၵၢၼ်လိူဝ်ႇလၢတ်ႈႁဝ်း လုသုမ်း ၵႅၼ်ၶိူင်းႁူၼ်းသိုၵ်းႁွင်ႈၵၢင်ႇၼေႃႈလိၼ်ပူတ်းပွႆ ဝၼ်းၵွၵ်ႇၼူင်း။

ၽွၢႆႇၼိူင်ႈတၢင်းၼိူင်ႈ လိူဝ်းပိၼ်လုၵ်ႈၼွင်ႇ ပွင်ႈပႃႇၵဝ်ႇမၼ်းလဝ်ႈ ၸလႈသင်၊ ႁူၼ်းဝၢၼ်ႈ ပီႈၼွင်ႇၸၼ, ပီႈၼွင်ႇတႆး (ၵမ်ႈၽွင်ႈ) ပွတ်းဝၢၼ်ႈ ၶိုၼ်တိူၵ်ႇ၊ ႁူလၢႆႈၽိုင်ႈ၊ ႁူလၢႆႈၵိုၼ်ႈ၊ ၸမႈမေႃႈ (ထိုတ်ႇထႆး) ၸလႈသင်၊ ႁူၼ်းလုမ်းပီႇတုလိတ်ႉ ဝၢၼ်ႈပၢင်ႇ၊ မိူင်းႁၢႉမိူင်းၶိူင်း၊ လွႆမေႃ ၼမ်ႉမူၸသႈ (တၢင်ႇယၢၼ်း) ၸလႈသင် ၵိူၵ်ႇတင်းၵမ်ႈၽွင်ႈ မၢင်ၵေႃႉမၢင်တီႈၸတ်ႉ ယင်းတိုၵ်ႉၼုၵ်းၼူၼ်ႉဝူၼ်ႉ ထိုင်မုၼ်ငဝ်းႁူမ်ႈၽူလၢႆးတၢင်းလီၼွင် ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇယူႇ၊ ပိၼ်လုမ်းၵိုဝ်း ၼပ်ႉယမ်ၵမ်ႉထိမ် ႁၼ်လီၼိူဝ်ၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇမႃးယူႇ။ မိူၼ်ၼင်ႇၵႂၢမ်း ပူဝ်ႇမူၼ်းယၢမ်ႈဝႃႈ– *“ႁွမ်ႉၵႂႃႇပေႃႈႁိုတ်ႇ၊ ၸမႈႁိုတ်ႇ၊ ႁူလၢႆးၸတ်ႉ တႃႇၵဝ်ၵမ်ႇမီးဝၼ်းမိူဝ်ႈၼၼ်ႉ။ ယွၼ်ႉပေႃးၵိပ်ႉၸဝ်ႈၶုၼ်သႃႇၸလႈ ၵဝ်လင်ႇပိၼ်ႁူၼ်း*

ထိုင်လၢၼ်ႉၼႆႉမႃး” ဢၼ်ၼၼ်ႉ တၢင်ႇၵေႃႉၵေႃႈ ယုမ်ႇယမ်ၼင်ႇၼၼ်ႉ။ “*ၵၼ်မၼ်းလဝ်ႈယၢမ်ႈၽဵတ်း ပိူင်ႈယူပ်ႈယွမ်းႁႂ်ႇၶႃႈမႃးလိူဝ်းၼၼ်ႉ ဝူဝ်းယဵပ်ႇ ႁႂ်ႈ ႁႂ်းယဵပ်ႇၼၵ်းၼႆႉသေၸလႈ၊ ၵမ်ႇတၢပ်ႈႁူႉၼူၼ်ႉ တိူၵ်ႇၼႃးၽိုၼ်ႉယိူဝ်ႈၼဝ်ႈ ၼူၼ်ႉႁၢမ်းၵဝ်ႇၽဵတ်း ၵၼ်ႁဵတ်းသင်*” ၵမ်ႈၽွင်ႈၵေႃႈဝႃႈဢၼ်။

ပဵၼ်ၸိူဝ်ၵေႃႈလႆႈ၊ လွင်ႈႁၼ်လီႁၼ်ၸၢႉ လႆႈႁူႉႁၼ်မႃးတွၼ်ႈတႃႇ။ ထၵ်ႈပိူင်ၼိူင်ႈၵေႃႈ ၵိုင်ၼိူဝ်သႂ်ႇၼမ်ႉၸႂ်းလူမ်းငဝ်းလၢႆးၵၢပ်ႈပၢၼ် current situation ထူဝ်းထွင်းပတ်ႉပဝ်ႇၼၼ်ႉ ၽွင်ႈ ၵမ်ႇသူႈပူၼ်ႉလိူဝ်လႆႈ။

မိူဝ်ႈၼႃႈတေႁဵတ်းပၢင်ၶူၵ်းၶူၼ်ႉမွင်ၵႂ်ႈ လဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ (ဝၼ်းထိ **8–9/11/07**) တီႈ ဝၢၼ်ႈႁိုၼ်တၢၵ်ႇသေ မွၵ်ႇထိုင်လၢႆၵေႃႉလၢႆလုမ်း ႁူႇၶဝ်ႈႁူမ်ႈၼၼ်ႉ၊ မၢင်ၵေႃႉ ၵၼ်လၢတ်ႈဝႃႈ– “*ၶုၼ်သႃႇႁဵတ်းပၼ်ၽွၼ်းလီႁူၼ်းမိူင်းတႆးၵႃႈ သင်?။ ၵၼ်ယၢမ်ႈၵဝ်ႇၵိုဝ်ႇလၢတ်ႈႁဝ်းလူမ့် လီဝ်ပုတ်းပင်းမႃးၼႆႉပဵၼ်ၽႂ်။ ၽႂ်ၶႂ်ႈႁူႉႁူႉ ၵဝ် ၵမ်ႇႁူႉ*”–ဢၼ်ၵေႃႈမီး။

ၵၼ်တီႈမ်ႈၸၼလိူဝ်းၼႆႉ ၵမ်ႇၵႂ်ႈဝႃႈတႃႇ ထိုင်မေႃးၽဵတ်းၽိူၵ်ႇၵၼ်။ ငဝ်းလၢႆးယၢမ်းလိူဝ် ၵိူဝ်ႇလူလ်ႈမၢင်ၵိုဝ့်မၢင်ပိူင်မၢင်ၵၼ်မၢင်လွင်ႈ သေ ပၢႆးဝူၼ်ႉပၢႆးႁၼ်ႁဝ်းပိူၵ်ႇပိူင်ႈၵၼ်ၵေႃႈ ပုၼ်ႈ တႃႇယိူင်းမၢႆသုင်သုတ်းႁဝ်း ႁူမ်ႈလိူဝ်ၵၼ်ၼၼ်ႉ ၶိုၵ်ႉယႂ်ႇလမ်ႇလွင်ႈလိူဝ်ပိူၼ်ႈ။ ထုၵ်ႇလႆႈယွမ်းႁပ့် ၶေႃႈၼႆႉ။ လွင်ႈ MTA ယုင်ႈယၢႈသုတ်းဝႆႈ၊ လွင်ႈ လဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ယၢမ်ႈၵွၼ်ႁူဝ်ၽဵတ်းထုၵ်ႇ၊ လွင်ႈ လူလ်ႈ–သင်ၵိုဝ့်ဝႃႈႁဵတ်းၼၼ်ႁဵတ်းဢၼ်၊ လီမ်ငဝ်ႈ ပိုင်းၼၼ်ႉ သင်ၵိုဝ့်ဝႃႈပဵၼ်ဢၼ်ပဵၼ်ၼၼ် ၵိုဝ်းၼႆႉ– ထိုင်ၵၼ်သိပ်းဝၼ်းသိပ်းၶိုၼ်းၵေႃႈၵမ်ႇယဝ့်။

ယူႇတီႈလွၵ်းလုၵ်းလိူပ်ႈႁဵၼ်းပိုၼ်း ၶိုၼ်း ၶူၼ်ႉၶႅ်ႈလွင်ႈလဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ/လွင်ႈ SUA/MTA ၶိူဝ်လဝ်ႈၶုၼ်သႃႇၼႆႉ ၵေႃႉၶိုင်ႈတင်းၵေႃႉၶိုင်ႈ၊ လုမ်းၶိုင်ႈၸလႈလုမ်းၶိုင်ႈ၊ တီႈၶိုင်ႈၸလႈတီႈ ၶိုင်ႈ၊ ၶၢဝ်းယၢမ်းၵၢပ်ႈပၢၼ်ၶိုင်ႈၸလႈ ၵၢပ်ႈပၢၼ် ၶိုင်ႈ ၵမ်ႇမိူၼ်ၵၼ်။ လွင်ႈၼမ်ၵေႃႇပိူဝ်းသီၼ်ႉ (%) မၼ်း ႁူႉတၵ်းပိူင်ႈၵၼ်။ ၼႆႉပဵၼ် ပၵတိ ထမ်မတႃႊ။

ၼႂ်းလဝ်ႈၶုၼ်သႃႇတေလုၼၼ်ႉႁူလ်း၊ တေႃႈ ယင်းမီးၽူႈလူၵၢၼ်ႇပၼ်ႁႅင်း “ႁွၼ်းၶေႃ” ထတ်းသၢင်ႁွၼ်းၶေႃယူႇ။ လုၵ်ႈၼွင်ႉၵဝ်ႇ လဝ်ႈ ၶုၼ်သႃႇ လၼ်ႉလဝ်ႈႁႃၼ်ပၢၼ် MTA (ပီႈၼွင်ႉ ၸၶႇလွႆမေႇ–မေလိၵ်ႈတႆး) ၵေႃႉၼိုင်ႈ ယၢမ်ႈလိ လမ်ႈဝႃႈ– “*ၽိုၼ်ၶၢဝ်ႇႁွၼ်းၶေႃမူဝ်ႈပၢၼ်ႁူဝ်မိူင်းႁူႈပွၵ်ႈၵႃႉတီႈမ်ႈယုၵ့်ယွင်ႈ လဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ၵမ်ႈၼမ်။ ဝႆႈပဵၼ်ပပ့်ၶၢဝ်ႇႁွၼ်းၶေႃမူဝ်ႈလိူဝ်မႃးသမ့် ပေႃး တီႈမ်ႈလွင်ႈလဝ်ႈၶုၼ်သႃႇၵေႃႈ ပဵၼ်လွင်ႈပွင့်ၸၼႊ ဝႃႈၵျႃႉလၢႆလၢႆ*”–ဢၼ်ယူႇ။

လုၵ်ႈၼွင်ႉ–လုၵ်ႈၵိပ်းၵဝ်ႇ မီးတၼ်းႁိူင်း လၼ်ႉသုင်ၵေႃႉၼိုင်ႈၵေႃႈယၢမ်ႈဝႃႈ– “*ပေႃးတီႈမ်ႈ–လၢတ်ႈၶႅ်ႈၶူဝ်း လဝ်ႈႁွၼ်းၵိုင်း၊ လဝ်ႈၵၢၼ်း ယွတ်ႈ ၶဝ်ၸတ့ ၵၼ်လီလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။ လွင်ႈလဝ်ႈ ၶုၼ်သႃႇသမ့် ၵၼ်ၵျႃႉလၢႆလၢႆ–မီးလိုၵ်လႃႇလွင်ႈ ၽျေႇၵၢင်ဝၢင်းၶိုင်ႈ*”–ဢၼ်ၼင်ႇၵဝ်ႇ။

ပေႃးတွပ်ႇၸၵႈၸၶႁူၼ်းလွင်ႈၼႆႉၸတ့ တေ လႆႈဝႃႈ– မီးတီႈတၢင်းႁဵတ်း လၢႆးႁဵတ်း လဝ်ႈ ၶုၼ်သႃႇ ၵၼ်ႁူၼ်းမိူင်းၵမ်ႈၼမ်ၵိၵ်ႇလုမ်ႈၽွၢႉ

ၶေႃးၶၢဝ်ပၵ်ႉ, တီႈမ်ႈၼႃၵ်ႇတၢင်ထုဝ်, သိုင်ႁူဝ်လွႆႇၵူၼ်းမိူင်း
ႁွၼ်းၶေႃ INDEPENDENCE
VOL. 123 FRIDAY NOVEMBER 25,1994
လွင်ႇလွႆႈလၢႆးမၼ်း
ၶုၼ်သႃႇ ... လီလိူဝ်တႆးလၢင် ... ၶွင်မိူင်းတႆး
ၶေႃးပူင်ႁၢမ်းသင်ႇလၢတ်ႈ ...
[1]

ၽိုၼ်ၶၢဝ်ႇႁွၼ်းၶေႃမူဝ်ႈပၢၼ်ႁူဝ်မိူင်းႁူႈပွၵ်ႈ ၵႃႉတီႈမ်ႈယုၵ့်ယွင်ႈ လဝ်ႈၶုၼ်သႃႇ ၵမ်ႈၼမ်

သေ လႆႈႁူႉႁၢပ်ႇထၢမ်ၽူႈၼမ်းၵဝ်ႇ **2–3** ၵေႃႉ တီႈၶိူၼ်တီႈၵ်ႇ လိူဝ်းယၢမ်ႈႁူမ်ႈၽၢၵ်ႈ ၸဝ်ႈၼုၼ်သႅၼ်ႇမႃးၼၼ်ႉ လႆႈတွင်းမၢၼ်ႈၶိုၵ်ႉယွင်ႇမၢင်တွၼ်ႈမၢင်ပိူင်။

❑ ၽွင်းႁၢင်ပီ **1964** ဝႆးၵေႃႉတင်ႈတပ်ႉသိုၵ်းတႆးႁူမ်ႈပွင်း SUA ယဝ့် ၶၢၼ်ၸဝ်ႈပူဝ်ႇတေႃႇဝိင်ႇ (ယၢမ်းလိဝ်ၶၢႆယူ **80** ပႆ ယူႇၼွင်ၵေႃႈ သီႇပေႃႉ) ၽိုၼ်ႉဝႆႇၽၢတ်ႇၵွၵ်ႇတီၵ်ႇယႆႈ လႆႈတိုၵ်းတေႃးၵၼ်ၶိုၼ်းၼၼ်ႉ ၾႆႇ SUA လိၼၼႈဝႃႈ ယွၼ်ႉပူဝ်ႇတေႃႇဝိင်ႇလႆႈထုၵ်ႇၼၼ်ႇၽိူၵ်ႇသုၼ်း ယူင်းယိုတ်ႈမွၼ်ယွၵ်ႈမွၼ်ႇ။

❑ လွင်ႈၶၢဝ်တၢဝ်ႁူၼ်းလူင် SSA (ၸဝ်ႈသိုၵ်းလၢမ်ႇမိူင်း၊ ၸဝ်ႈသိုၵ်းပၢၼ်းၶွင်ႇ၊ ၸႆၢးမၢဝ်းၼီဝ် **–1978**၊ ၸဝ်ႈသူဝ်လိုင်ႈ၊ ၸဝ်ႈသိူင်ႁၢၼ်၊ ၸဝ်ႈပိုၼ်းတႆး၊ ၸဝ်ႈလၢမ်ႇလီၵ်း၊ ၸဝ်ႈလၢမ်ၵျႃး၊ ၼုၼ်သိုၵ်းၸႆၢးၵွ်ႇ**–1981–1984**၊ ၸဝ်ႈၸႆၢးလီၵ်ႉ **1995**) လိူဝ်းၼၼ်ႉ လွင်ႇလႅၼ်ႈၼႆ ၶၢမ်ႇလႆႈ

သၢင်လိုင် ၽွင်းၼၼ်ႉ SUA, SSA, SURA လုမ်းလႅၵ်ႈၵေႃႈဝႃႈ တၢင်တူဝ်ယိူင်းၶၢၼ်းတႃႇ ႁူၼ်းမိူင်းပတ်းပိုၼ်ႉပူတ်းပွႆႇပူၼ်ႉလၢတ်ႈၼႃႈ–ၼႆ သေတႃႉ လုမ်းလႅၵ်ႈၵေႃႈၶႅတ်းတႃႇၽွၼ်းလီလုမ်း ၽႅၵ်မၼ်း၊ တႃႇမုၵ်ႉလုမ်းတူဝ်ၵဝ်ႇၶၢဝ်တူဝ်လွတ်ႈ လုၵ်းမၼ်ႈလႆႈ၊ ၶိမ်လိင်းၼၼ်ႉၼီင်ႇၵၼ်ပိၼ်ယွင်ႇ။ လီမ်လႆးၵၢၼ်မိူင်း ၵၢၼ်သိုၵ်း ၵၢၼ်မၢၵ်ႈမီး ၵၢၼ်သူၼ်းတုမ် ပႃးလီမ်လႆးႁူတ်ႉငွၵ်းယွၵ်းလီ ၶႆႉမိူၵ်ႈတိူၵ်ႈတၼ်၊ တိုဝ်ႉတၢင်းပၼ်လိုဝ်ႉၶိုဝ် ႁမ်းပိတ်ႈ၊ ၽႅလီတ်းၵေႃႈမၼ်းၵိၼ်။

❑ ၼႂ်း SUA ၶၢၼ်လုၵ်ႉတီႈၵႃႇၵွႆႇယေးလွႆ မေႃႇ ယိၼ်းပိၼ်လုမ်းလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉမိူဝ်ႈၽွင်းၼၼ်ႉ ၽူႈၶွၼ်ႁူဝ်ၶွၵ်ႇၼႃႈပိၼ်ၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇသေတႃႉ ၶၢၼ်ၵုမ်းၵမ်ၵၢၼ်ၵႃႉၵၢၼ်ငိုၼ်း ပိၼ်ၶၢဝ်မၼ်း ၸဝ်ႈၼုၼ်သိူင် (လၢင်းပိင်းယိင်) တင်း ၸဝ်ႈၾႃႉလင် (လၢင်းသူးၸျၼ်)။

ၶၢၼ်ဝၢင်းၽိၼ်လတ်းၵၢၼ်ႁၢင်ႈလွၵ်း ၵၢၼ်မိူင်း ၵၢၼ်သိုၵ်းၵေႃႈ ပိၼ်လၢင်းသူးၸျၼ်

ၸဝ်ႈသိုၵ်းပၢၼ်းၶွင်ႇ ၼလႈ ၸဝ်ႈသိုၵ်းလၢမ်ႇမိူင်း

ႁၢမ်းတွပ်ႇ။ ၽူႈၼမ်းၵဝ်ႇ SUA ၵမ်ႈၽွင်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ ၶၢမ်ႇလႆႈႁူႉလႆႈငိၼ်း။ မၢင်ၵေႃႉသမ်ႉဝႃႈ– လႅၵ်ႈယူႇ။ လုၵ်ႈၼွင်ႉၵဝ်ႇ ႁူၼ်းငဝ်ႈလုမ်းၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇၵၼ်ႁူႉႁၼ်တီႈတၢဝ်တီႈၾႆင် ၸဝ်ႈလၢမ်ႇမိူင်းၼဝ်ၵေႃႈမီးယူႇ– ဝႃႈၼႆ။ မိူဝ်ႈမၼ်းၸဝ်ႈတိုၵ်ႉ ႁိူင်းယူႇၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇၵေႃႈဝႃႈ မိူဝ်ႈလႅၵ်ႈလႆႈ မိူင်းယဝ့် တေၼၵႈလိတ်ႈပၼ်ၶႂၢႆႈတၢင်းလၢႆႁူႉ–ၼႆယူႇ။

❑ ပေႃးယူႇတီႈငဝ်းလႆးယၢမ်းလိဝ် ထတ်း

ၵမ်ႈၼမ်။ ၶၢၼ်ၵမ်ႈၽွင်ႈဝႃႈ ၾႃႉလင် လွႆးယိပ်း ၵုမ်းၶႅတ်းပၼ်လွမ်းၼင်ႇၵၢင်လႅၵ်ႈ ၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇ ႁူလ်ႈၼႆၼၼ်ႉ ပိၼ်ၵမ်ႈၶေႃႇမၢင်ပွၵ်ႈ။ မိူၼ်ၼင်ႇ မိူဝ်ႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇႁွၼ်းၶေႃ **1993** လႅၵ်ႈ၊ မိူဝ်ႈလိသင်ႇ ၸဝ်ႈယွတ်ႈသိုၵ်းယိုဝ်းတပ်ႉမၢၼ်ႈ **226** တီႈလွႆ ၶိၼ်ႁွင် (မိူင်းထႃး **1994**) လႅၵ်ႈ လိူဝ်းၼၼ်ႉ ၾႃႉလင် ၶၢမ်ႇႁၼ်လီ ၶၢမ်ႇၼႅၼ်ႈၽွမ်ႉ။

"ၶၢၼ်ယူႇလင်ၽ်ႉႁင်ႈ တီမ်ႈပွင်ႈလိူင်း လွၵ်းလၢတ်ႈ (screenplay)*၊ ၶၢၼ်ၶႅတ်းၽူႈ*

ၸဝ်ႈၾႃႉလင် (လၢင်းသူးၸျၼ်)

ၵမ်ၵပ်း (director) *ပိၼ်ၾႃႉလင်။ ၶၢၼ်လီၼ်ႈ လိူင်း* (သတီင်း) *ၶႅတ်းၸဵႃႉၶီၵ်ႇ* (မင်းသႃး) *သေ ၸႃးလၢၵ်ႇမၼ်းသမ်ႉပိၼ် ၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇ တင်း ၵၢၼ်းယွတ်ႈ"*– ႁူၼ်းၼုမ်ႇ လုၵ်ႈၽူႈၼမ်း ၵဝ်ႇၶိူၼ်တီၵ်ႇၵေႃႉၼိုင်ႈ လိလမ်ႈၼၼၼင်ႇၼႆ။

❑ ၶၢၼ်တိုၵ်းၵၼ်တင်းလုမ်းသိုၵ်းဝႃႉ(တင်ႈ ၼတႇပၢၼ် SUA တေႃႇပၢၼ် MTA/ ပၢၼ် CPB တေႃႇ UWSA) ပွတ်းလွႆလၢင်းမိူင်းယွၼ်း ၼၼ်ႉၵေႃႈ– *"သမ်ႉပေႃးၶႃပ်ႇၵၼ်တူၵ်းလူင်းၵိုတ်း ယင့်မိူဝ်ႈ* ***1991*** *ယဝ့်။ ၾႆႇ MTA သမ်ႉႁူႉပႅၵ်ႉ ယိုဝ်းထီင်ႈၼလႈ လင်ႇသိုပ်ႇတိုၵ်းၵၼ်ၶိုၼ်းတေႃႇ MTA ဝွတ်ႈဝႆး"*–ၽူႈလီပ်ႈၶႅၼ်းၵမ်ႈၽွင်ႈ ထတ်းသၢင်ၼင်ႇၼႆ။

❑ ၶၢၼ် ၸႆၢးၵၢၼ်းယွတ်ႈ ၽိုၼ်ႉဝႆႇတီၵ်ႇၵွၵ်ႇ ၼၼ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႈၽွင်ႈဝႃႈ မၼ်းၶၢမ်ႇႁၢၼ်ႉလႅၵ်ႈၵွပ်ႈ လႅၵ်ႉမၼ်းႁူႉသူၼ်းတုမ် SSA (လုမ်းသိုၵ်းတႆး ပွတ်းႁွင်ႇ ၶၢၼ်ၵိုတ်းသိုၵ်း **1989**) တူၵ်းလူင်း ႁူမ်ႈႁွမ်းၵၼ်ယဝ့် သမ်ႉလႅၵ်ႉႁူႉယိုဝ်းၶိုၼ်း။ (ၵမ်ႈ ၽွင်ႈဝႃႈ ၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇ လႅၵ်ႉၶၢဝ်မိုဝ်းတီမ်ႈ၊ ၾႃႉလင် လႅၵ်ႉၶၢဝ်တိၼ်မွတ်ႇ)။ ဝႆးပူၵ်းတင်ႈ လုမ်းမွႆႇ SSNA ယဝ့် ၸႆၢးၵၢၼ်းယွတ်ႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇ ဝႃႈ– *"ယွၼ်ႉၼုၼ်သႃႇ ၾႃႉလင် ၼဝ်လီၵ်ႇၼၽ တႆး/ၼၼ်ႇ။ ပၼ်ၶႃႇၼႃႇၼၼ်ႇၼမ်လိူဝ်တႆး/လွႆ။ လူမဝ်ႉဝ့်တိုၼ်ႈတႆး/လွႆ၊ ၶၢဝ်ၼီပ်းလွၵ်ႉယၢင်ႈၼႃႇ ၼလႈ လင်ႇထိုင်တီႈတီၵ်ႇယႆႈ"*–ဝႃႈၼႆ။

ၵမ်ႈၽွင်ႈဝႃႈ– သွင်ပၢၼ်းတၢပ်ႈလင်ႇပိၼ် ႁူလ်ႈ။ *"တႃႇၶႂ်ႈၵၢၼ်းယွတ်ႈၽိုၼ်ႉဝႆႇတီၵ်ႇၵွၵ်ႇ ၼၼ်ႉ ပိၼ်ၵဝ်ၵေႃႉလွႆႈဝၢင်းၽိၼ်"*–ၼႁႈဝႃႈ ၸဝ်ႈသိူင်သိုၵ်း ယၢမ်ႈလၢတ်ႈလိူဝ်ႉၼႆၼလႈ လုၵ်ႈၼွင်ႉၵဝ်ႇ ၸဝ်ႈၼုၼ်သႃႇ လမ်ႉလႅၵ်ႉၼိူဝ်ၸဝ်ႈ သိူင်သိုၵ်းၼႆၼၼ်ႉၵေႃႈမီး။

❑ ဝႆႉၵၢၼ်းယွတ်းၽိုၼ်ႇဝႆႉ, (လႆႈၵူၺ်ႈႁဵင်း သိုၵ်းႁဵင်ပႆႉ) ယဝ်ႉ၊ ၼႂ်းၵၢင်ပီႁၢင်ပီ **1995** တီႈ ႁူဝ်မိူင်းဝၢၼ်းမွပ်ႈၵႃႉၼႄႉ ပၼ်ၵေႃပွင်ၵၢၼ် ၵွၼ်ႁူဝ်ငဝ်ႈလိူင်ႈ CEC (ၵၼ်ပႃးလဝ်ႈၵၼ်း လီတ်း၊ လဝ်ႈၶၢၼ်မိူင်း၊ လဝ်ႈလၢမ်ႇ၊ လဝ်ႈၾႃႉ လင် လိမ်လိူဝ်းၼႆႉ **7–9** ၵေႃႉ)။ ၽႂ်ႈၼိူင်ႈသမ်ႉ လွမ်ပွႆႉ ၵူၼ်းၵူၺ်ႈ တိတ်းတေႃႉမၢၼ်ႈ တွၼ်ႈတႃႉ ဝၢင်းၶိူင်ႈၼၼ်ႉ ၽူႈလီပ်ႈႁၢၼ်းၶဝ်ထတ်းသၢင်ဝႃႈ ပိၼ်တႃႉတိုတ်ႉထူင်ႉၶၢဝ်းယၢမ်းၵူလႆး။

❑ ၵၼ်ၽူႈၼမ်းတႆးမၢင်ၵေႃႉဝႃႈ– လဝ်ႈ ၸုၼ်သႃႉပိၼ်ၵူၼ်းလႄႇမၢၼ်ႈ၊ မၢၼ်ႈပွႆႉမႃးယႃႉ ၵၢၼ်လိူဝ်ႇလၢတ်ႈလိူင်ႈတႆးယဝ်ႉ ၶိုၼ်ႈၵူၺ်ႈလူးမၢၼ်ႈ ၼႆၼၼ်ႉၸတ္ႉ ၵမ်ႉထုၵ်ႉမီၼ်ႈ။

မိူဝ်ႈၸတႉႁၵ်ႈၸတ္ႉ မၼ်းလဝ်ႈၵေႃႈပိၼ် ၽူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈ ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်၊ ၶိုႈလႆႈဝၢၼ်ႈလႆႈမိူင်း ၵေႃႉၼိူင်ႈၸတ္ႉယူႉ။

ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈမၼ်းလဝ်ႈၵမ်ႉလႆႈႁၢၼ်းမေႃ ပႆႉပလႃႉၸလႈ ၼမ်ႉၵတ်ႉၵွၼ်ႁူဝ်ၵေႃႈ မီးတီႈ မၵ်းၶၢၼ်းသုတ်းတိူၵ်ႈ။ သမ်ႉလႆႈထုၵ်ႉၵူၼ်းႁွပ်ႈ ၶၢင်ႈႁိမ်းႁွမ်း ပဝ်ႉႁူသူၼ်းၽႂ်ႈ၊ ပိူင်လူင်မၼ်း သိုၵ်းၵဝ်ႉၸၶႉၽိူၵ်ႉ– တပ်ႉလွပ်ႉၶၢဝ်ႉ KMT လိူင်ႇၼင်ႉ လၢင်းသူးၸျၼ် (ၵၼ်ယၢမ်ႈၶိုၼ်ႈ ႁူင်းၽိူၵ်းသွၼ်ၽူႈမီးလၼ်ႉထႆဝၼ်း Taiwan မႃး ၼၼ်ႉ) ၵမ်ႉပၼ်ႁူႉတူဝ်သေ လိမ်ႉၸသႈ ဝၢင်း ၽိၼ်ၸလႈ တၢင်းၽိတ်းလင်ႉၵွင်ႁူဝ်လဝ်ႈၶုၼ် သႃႉ ၵေႃႈဝႃႈလႆႈ။

❑ တီႈၸတ္ႉမၼ်း ၼွၵ်ႈသေဝၢင်းၶိူင်ႈလူးမၢၼ်ႈ ၼၼ်ႉ ၵမ်ႉမီးတၢင်းၵွၵ်ႉတၢင်ႉတၢင်းၵမ်ႉလႄႈ။ (ပေႃးလၢတ်ႈလွမ်း–သင်တႃႉဝႆႉပႃႈၼႄႈ၊ ၵတ်ႉၵႃႈ ဝႆႉပႃႈလင်လိူင်) သင်ဝႃႈယွမ်းၸၵႈလိတ်းပၼ်ႁႃ လတ်ႉငၢၵ်ႈ၊ ယွၼ်ႉယၢၼ်းယိုၼ်းမိုဝ်းတေႃႉဝႃႉ တေႃႉထႆး၊ႁတ်းၶိူင်တေႃႉမၢၼ်ႈ ၵမ်ႉပွႆႉၵမ်ႉၽႄႈ ၼႄႈလိၼ်ပွတ်းၵွၵ်ႉၶူင်းလိူင်– မီးလႆႉၶိူင်မၼ်း ယူႉ၊ လိူဝ်းထတ်းသၢင် (ၵူႆႉဝႆႉၼႄး၊ ၽြေးဝႆႉပွႆး) ၼင်ႉၼႆၵေႃႈမီး။ မၼ်းလဝ်ႈၵူၺ်ႈလူးမၢၼ်ႈယဝ်ႉၵေႃႈ ၼိူင်ၶိုၼ်း။ ယင်းတီမ်ႈလိၵ်ႈမႃးတီႈလုၵ်ႈၼွင်ႉၵဝ်ႉ ဝႃႈ ၶိုႈမႃးၶိုၼ်းယူႉ–မိူၼ်ၼင်ႉယိၼ်းၽိတ်း။ *"တႃႉမၢၼ်ႈၵၢဝ်ၵဝ်မွပ်ႈပၼ်ၵမေႊရိၵ်ႈဝိူင်းလႃး"* ၼႆလူးၵွၼ်ႉ။

❑ ၵူၢမ်းၶိုၵ်ႉလိုၵ်ႉၵၼ်လဝ်ႈၸုၼ်သႃႉလၢတ်ႈဝႆႉ လိူဝ်းၼႆႉ လိမ်ႉလီတွင်း မီးၵႃႈမီးၶၼ်ယူႉ။ (တူဝ် မၼ်းလဝ်ႈသမ်ႉ ႁဵတ်းလွမ်းလိူင်ႇႁိုဝ်ၼၼ်ႉ ပိၼ် တွၼ်ႈၼိူင်ႈ)။

▲ ႁဝ်းမီးမိူင်း ၵမ်ႉမီးလူင်ပွင်လိူင်ႈႁင်း ၶေႃၼႆႉ မီးငိုၼ်းၵေႃႈပၼ်ပိူၼ်ႈလႆႉ၊ ၽၵ်ႉၶဝ်ႈပၼ် ပိူၼ်ႈၵိၼ်၊ မီးႁိူၼ်းပၼ်ပိူၼ်ႈၽဝ်၊ မီးလုၵ်ႈလႆး ပၼ်ပိူၼ်ႈလႄႉႁၢပ်ႉလႄႉပႃး၊ မီးလုၵ်ႈယိင်း ပၼ် ပိူၼ်ႈၵၼ်ႉလၼ်ၵူလႆး။

▲ ပေႃးၶိုႈမီးမိူင်းၶိုၼ်းယူႉၵတ်းယိၼ် ယႃႉ ယိူင်ႈမၢၼ်ႈ။ ႁဝ်းတၵ်းလႆႈယုၵ်ႉယွင်ႈလၢဝ်းၶိူဝ်း ၵွၼ်ႉ ၶိုၼ်ႈယူႉလိူဝ်တႆး ႁူႈပိၼ်ၽူႈၼမ်းလိူင်ႈ မိူင်း မိူဝ်းၼႄႈ။

▲ **7** လေႃးမိူင်းလၢဝ်းၶိူဝ်းၼႆႉ မိူၼ်ၼိဝ်ႉမိူဝ်း၊ ပေႃးႁူမ်ႈႁဵင်းမိပ်ႉၽၼ်ႉမၢၵ်ႉမွႆႉ (မၢၼ်ႈ) ၼႂ်းၵူင်ႈ မိူဝ်း မိူဝ်ႈၵၼ်ၸတ္ႉလီဝ်ၽီဝ်ႉလႆႈငႄႈငႄႈ။

▲ ပိၼ်ၵူၼ်းၶိုၵ်ႉယႃႉယိူင်ႈမွင်း၊ တွႆႉလင်ႉလင်။ ႁိုႈယိူင်ႈၼႄႉလီႉယၢမ်းမူင်း–ၵူၺ်ႈတိၵ်းတိၵ်း။

▲ ၵဝ်ၶိုႈထၢမ်ၵူၼ်းၵမ်ႉယွမ်းပူၵ်းပွင်တူဝ် ၵဝ်ႉၶိုၼ်းယူႉ။ ႁွပ်ႈႁူဝ်မိူင်းတႆးႁွၼ်းၶေႃၸၼႉ– ၼႆၼၼ်ႉၵူလႆး။

▲ ႁဵတ်းသင်ႁိုႈမိူၼ်ၼၼ်ႉ၊ ႁဵတ်းသင်ႁိုႈပိၼ် ၼၼ်ႉ။/ၵူၢင်ႈၵီပ်ႈၶႅင်ၵူၼ်း–ၵူၢင်ႈတေႃႉၵူၼ်း တေႃႉႁဝ်းၼင်ႉၵၼ်၊ ၵီပ်ႈတေႃႉၶႅင်တေႃႉၽူႈမီၼ်။

▲ ပႆႉၽိတ်းပေႃးႁူႉ၊ ပႆႉလုပေႃးမေႃ၊ ပႆႉပေႃႉ ပေႃးႁၼ်– ပိၼ်ၽူႈၵတ်ႉၶိၼ်ႉ/ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်။ ၽိတ်းလင်ႉႁူႉ၊ လုလင်ႉမေႃ၊ ပေႃႉလင်ႉႁၼ်– ပိၼ်ၵူၼ်းသိုဝ်ႈ ၽူႈႁၢပ်ႉၵၢၼ်လီ။ ၽိတ်းယဝ်ႉ ၵမ်ႉႁူႉ၊ လုယဝ်ႉၵမ်ႉမေႃ၊ ပေႃႉယဝ်ႉၵမ်ႉႁၼ်– ပိၼ်ၵႃႈငူဝ်ႈ။

❑ ပႆႉဝူၼ်ႉၵၢၼ်သိုၵ်း တႃႉလႆႉလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ တိူၵ်းတေႃးမၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈမိူင်း ၵၼ်ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ် တႆး ၵေႃႉလႆၵမ်ႉယၢမ်ႈလၢတ်ႈမႃးႁဵတ်းမႃးၼၼ်ႉ လဝ်ႈၸုၼ်သႃႉ ယၢမ်ႈပၢၵ်ႈလွင်ႈၸၼတၢင်းဝႃႈ–
"ႁိုႈပေႃးလၢင်ႈပေႇလူလႆႈၵမ်ႉလႆႈတိူၵ်း၊ ပေႃးလဝ်ႈၵဝ်ႉၵမ်ႉၶိုႈတိူၵ်း၊ တၵ်းလႆႈမီးတပ်ႉ သိုၵ်းၵိၼ်ႉၶႅင်။ သင်ဝႃႈတပ်ႉသိုၵ်းႁဝ်းလီႁၵ်ႉၵေႃႉ ၵွၼ်ႉၵေႃး–ႁူႉတေလႆႈတိူၵ်းယူႉၵူႈၶၢဝ်းယၢမ်း" –ၼႆယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈတႃႉႁိုႈၽူႈမီးလၼ်ႉ ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ် လီပ်ႈႁၢၼ်း ၽိုင်ႈလိူင်းပႆႉသိုၵ်း (The Art of War ၶွင်ၸၼ, ပူၼ်ႉမႃး **2500** ပီ)၊ ပိုၼ်းလိူင်း သၢမ်မိူင်း (သၢမ်ၵူၵ်း Romance of the Three Kingdoms ၶွင်မိူင်းၸၼ, ပူၼ်ႉမႃး **1700** ပီ) လိူဝ်းၼႆႉၵေႃႈ ယၢမ်ႈၵႂႃႇတိူၵ်းသူၼ်း။

❑ ပိုၼ်းတွၼ်ႈသွၼ်ယႂ်ႉလူင် ၼႂ်းၵၢၼ်မိူင်း ၵၢၼ်သိုၵ်းလိူင်ႈတႆး ပူၼ်ႉမႃး 10 ပီပႆႉ ၵပ်းၵႂႃႇ, လဝ်ႈၸုၼ်သႃႉ, ၼၼ်ႉ ပိၼ်ၵၼ်လႂ်လိူင်ႇႁိုဝ် ၽႂ်ႁဵတ်းသင်၊ ႁဝ်းသမ်ႉ လႆႈႁူႉႁၼ်မၵ်းမႆႉသင်

မီးလွင်ႈၽိုၼ်ႇဝႆႉ, **(6/6/1995)**ယူင်ႈယႆႈ ၵၼ်ႁိုင် **6** လိူၼ်ၵူလႆး လဝ်ႈၸုၼ်သႃႉ ပေႃးယွမ်း ၵၢၼ်ႉဝၢင်းၶိူင်ႈပၼ်လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ မိူဝ်ႈ **7/1/ 1996**။ ၼွင်ႉၶိၼ်ႈတွင်ႉ လဝ်ႈၸုၼ်သႃႉ ၵၼ်ႁၢၼ်း ထိူင်လၼ်ႉလွမ်ၵေႃႉၼိူင်ႈ ယၢမ်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ– *"တၢင်းၽိတ်းလူင်မၼ်းလဝ်ႈၼႆႉ ၵမ်ႉႁဵတ်းလွမ်း ၵူၢမ်းလၢတ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႉၼၼ်ႉယဝ်ႉ"* ၼႆယူႉ။

တီႈၼႆႈၼႆႉ လႆႈႁၼ်လီင်ႈလီင်းဝႃႈ ၽူႈၵွၼ် ႁူဝ်ၵွၼ်ပေႇၵေႃႉၼိူင်ႈၼႆႉ မီးပႆႉဝူၼ်ႉလီၵူလႆး ပႆႉပေႃး။ တၵ်းလႆႈမီးႁူဝ်လႄႉၵိၼ်ႉၶႅင်ႁတ်းႁၢၼ် **(ႁတ်း–ပိၼ်ႁဵင်းလႄႉငၢၼ်၊ ႁၢၼ်–ပိၼ်ၵၢၼ်ၵွၵ်း ဝူၼ်ႉ** ၵၼ်လဝ်ႈၼုမ်, သုလႃႉမၼီ မင်းရႆး ယၢမ်ႈ ဝႃႈ) ၼၼ်ႉလူးၵွၼ်ႉ။

လိူင်ႇႁိုဝ်ၵေႃႈယဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈသိုၵ်းလုမ်ႈၾႃႉ ပွၵ်ႈ **2** လမ်ယဝ်ႉၼၼ်ႉ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၽူႈၼမ်းလူင် လဝ်ႈၵႃႉၼႄႉ **ၵတွပ်ႉၽ်ႁိတ်းလိူဝ်း** (Adof Hitler) ၵဝ်မိူင်းၵျႃမၼီ ယွမ်းၵၢၼ်ႉၵေႃႈလီ၊ မိူဝ်ႈ **1949** ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈ လွမ်လိၵ်းသိုၵ်းလူင် **ၵျႅင်းၵႆႇ,သျႅၵ်ႇ** (Chiang Kaishek) ၵွၼ်ႁူဝ် လုမ်းၸၼ,ၽိူၵ်, ၵေႃမိၼ်တင်း (KMT) ယွမ်း ၵၢၼ်ႉပၼ်လုမ်းၸၼ,လီင် မဝ်လိူဝ်တူင်း (Mao Ze-dong) သေ ပႆႈၶၢမ်ႈပၢင်ႉလႆႈ, ၵူၺ်ႈမူၵ်းတီတ်ႉ, ၵုၼ်ထႆဝၼ်း (Taiwan) ပႃႈတွႆႈၵမေႊရိၵ်ႈဝိူင်း လွမ်ၵီတ်ႉၸၼၼၼ်ႉ ၵေႃႈလီ– တိုၵ်ႉမီးၵူၼ်းႁၼ်လီ ၼပ်ႉယမ်ၵမ့်ထီမ်ၶဝ်လဝ်ႈ ႁၢၼ်ႉတေႃႉယၢမ်းလီဝ်။

လဝ်ႈၸုၼ်သႃႉၵေႃႈ တေႃးၼင်ႉၼၼ်။

ၽူႈတွႆႉႁွၵ်ႈ **(20/11/07)**

ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈထိုတ်ႉထႆး ႁိၼ်တႅၵ်ႇ, လုၵ်ႈၸွင်ႉၵဝ်ႇ,
ႁတ်းပၢင်ၸုၵ်းၸူၼ်ႉမွင်ၵွႆ ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ,

Photo : SHAN

ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈႁိၼ်တႅၵ်ႇ, (ထိုတ်ႉထႆး) တင်း လုၵ်ႈၸွင်ႉၵဝ်ႇ,ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, ႁူမ်ႈၵၼ်ၶိုတ်းပၢင် ၶႅၼ်းတၢၼ်းပၼ်ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, တီႈႁိူၼ်းႁေႃၵဝ်ႇ, မၼ်းႁဝ်ႈ ဝၢၼ်ႈႁိၼ်တႅၵ်ႇ, ၵေႃႉသုတ်းမုၼ်တီႈ တၢႆႈၵူင်ႈမိူဝ်ႈဝၼ်းထိ **28/10/07**။ မီးၵူၼ်းၶဝ်ႈ ႁူမ်ႈႁွမ်းတၢၼ်းၸပ်ႉႁႅင်၊ ႁွႆႉငိုၼ်းၸပ်ႉႁူဝ်သႅၼ်။

ဝၼ်းထိ **08–09/11/07** ပီႈၼွင်ႉတႆး၊ ၶႄႇ၊ လႃးႁူႉ၊ ဢႃၶႃႇ, ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈထိုတ်ႉထႆး (ႁိၼ်တႅၵ်ႇ,) ၶေႃႈဝဵင်းၸၵ်းၽႃႉလူင် ၶေႃႈတွၼ်ႈ ၵိင်ႇၸႂ်း၊ ၽူႈယၢမ်ႈၽၢၵ်ႈၵၢၼ် ႁိၵ်ႈ,လုၵ်ႈၸွင်ႉၵဝ်ႇ, ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, လႂ်တီႈလႂ်တၢင်း ၵႂႃႇႁူမ်ႈၸွမ်ႈၶိုင်း ၵၼ်ၶိူတ်းပၢင်ၸုၵ်းၸူၼ်ႉမွင်ၵွႆလွမ်း ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, တီႈႁိူၼ်းႁေႃၵဝ်ႇ,မၼ်း *(ယၢမ်းလဵဝ်ဢဝ်ၶိူတ်းႁွင်ႈ ၸၼ်ႁိူၵ်ႈပိုၼ်းၸွင်မူႉဝၢၼ်ႈ)* ဢၼ်ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈ လူလွမ်ဝႆႉ။

ဝၼ်းထိ **08/11/07** ၶႅၼ်းတၢင်းလီဢဝ် ၵုသူဝ်,ပၼ်ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, လွမ်းၽိုင်ႈၶိတ်ႈၸွႆး လႂ်းတႂ်း၊ ၵၢင်ၶၼ်ႈၵၢင်ၸမ်ႈ ထွမ်,လိၵ်ႈၽွင်းထမ်း၊ လိင်ႉၸဝ်ႈၼမ်ႉတၢင်းၵိၼ်၊ ၶၢင်ႈၶႅၼ်းၸိုင်ပွင်ပႃႉ တူဝ်လိၵ်ႈ၊ ဢဝ်ၶၢင်ႈထၢ,ယႂ်,သုင်မွၵ်ႈ **3** သွၵ်, ဝၢင်းတမ်းဝႆႉ **2** တီႈ။ ဝၼ်းထိ **9/11/07** ၵၢင်ၼႂ် **09:39** မူင်း လႂ်းၸိုဝ်းလိုၼ် တင်းလုၵ်ႈၶႅၼ်း ယိင်း ႁူင်းၶႅၼ်းၸၢ, တႃႉထူင် ၶိတ်းၽူႈၵဵဝ်ပၢင်၊ ၵူၼ်းလူင်လႂ်လႂ်ၵေႃႉ ၸဝ်ႈႁူမ်ႈမွၵ်ႈ,လၢတ်ႈၶႃႈ ၵႂၢမ်း။ ၼိမၼ်တၼမွၵ်ႈ,ႁွတ်ႈသင်ၸွၼ်းၸမ်ႈလၼ်း၊ ၵိင်ႇၸႂ်း **10** ဝတ်ႉ ယေႃးႁူမ်ႈၶပ်ႉဢဝ်ၸူဝ်းတၢၼ်း။

ဢွၼ်တၢင်းသုတ်း ႁူဝ်ပဝ်ႈဢူင်, ပူႉၶိင် (ၵမ်းၸၼ်း) လႂ်းလႃႈ ၵႂၢဝ်,မွၵ်ႈ,လၢတ်ႈၶေႃႈ ၵႂၢမ်းပိုတ်ႉ,ပၢင်။ ဝႂ်းၸၼ်ႉလႂ်လႂ်ၵေႃႉ သိုပ်ႉ,မွၵ်ႈ, လၢတ်ႈၶေႃႈၵႂၢမ်း။ မိူၼ်ၸင်ႇ, ပီႈၸုၼ်သိင်း (လႂ်းၵူမ်းသႃႇ,)၊ ပီႈၼွင်ႉၸၢ,၊ ႁဝ်ႈၸွင်ႁူင်းၶိမ်း ယုၼ်ၸၼ် ၸမႈသႂ် တႂ်းၵေႃႉႁူမ်ႈၽၢၵ်ႈ ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, လိုဝ်ႈ သုၵ်ႉတ်, သုၽေးၽူင်း(လိုဝ်ႈၸၢ, ၸၢၼ်သိုဝ်ႉၵူလ်)၊ ပီႈၼွင်ႉထႆး၊ လုင်းမေ ဝၢၼ်ႈတႃႈ မၢၵ်ႇ,ၵိင်း၊ ႁဝ်ႈသႂ်မိူင်း၊ ၵျူ,သိုဝ် ပီႈၼွင်ႉလႃးႁူႉ၊ ပီႈသၢင်,ပၢၼ်း၊ လုင်းလၶရေးဢေႃ,တေႃ,လိူဝ်းၼႆႉ။ ၵူၼ်းလိူဝ်းဢၢၼ်, ပိုၼ်းတူဝ်ၵိပ်ႈႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, ၽႂ်,တႂ်း ပဵၼ်လႂ်းမိူင်း (လုၵ်ႈႁဝ်ႈၸမ်းလိူင်)၊ လၢင်းမိၼ်,ၵွင်း တၢင်တူဝ်ၽူႈႁူမ်ႈၽၢၵ်ႈၵၢၼ် ၵူႈပွၵ်ႈ ဢၢၼ်,ၽႂ်,ၸၢ,။ လိူဝ်သေၼၼ်ႉ လူဢၢၼ်, ၽိုၼ်လိၵ်ႈ ႁဝ်ႈယွတ်ႈသိုၵ်း ႁူဝ်ပဝ်ႈ RCSS သူင်,ၵူ,တီႈ ၵေႃၵမ်ၵၢၼ် မူ,ဝၢၼ်ႈထိုတ်ႉထႆး။ လိုၼ်းသုတ်း ဢွၼ်ၵၼ်လုၵ်ႉလုၵ်း ၸပ်ႉယမ် ၸၼ်လွင်ႈမွင်ၵွႆလွမ်း ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, သေ လိင်ႉလူ ၸဝ်ႈၽၵ်းပၢၵ်,ၽိုၼ်ပႂ်။ ဝႂ်းဝၼ်း **14:00** မူင်း ၶိတ်းတၢင်းလီႁွမ်းတၢၼ်းယၢတ်,ၸမ့် ၸၽ, ၵုသူဝ်,ဝၢင်းၽႅႈလိူင် ပင်းသၵုၼ်း ယဝ့်တူဝ်ႈ ၵူ,။

မိူဝ်ႈၼႄႈတေၶႅၼ်းတၢၼ်းပၼ် ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, ပူၼ်ႉမႃးပူင်ႈပႃၼၼ်ႉ ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈႁိၼ်တႅၵ်ႇ, (တႆး–ၸၢႆး,) ဢႃယု **50** ၵေႃႉၼိုင်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ– *“လွင်ႈႁၼ်ထိုင်ၼိူဝ်ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ,ၼၼ်ႉ–ၵေႃႉ ၼိုင်ႈတင်းၵေႃႉၼိုင်ႈ တေပဵၵ်ႉ,ပိူင်ႈၵၼ်၊ မၼ်း ႁဝ်ႈဢွၼ် MTA ဝၢင်းၽိူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ မိူဝ်ႈႁူဝ်ပီ **1996** ၵႂႃႇ,သေတႃႉ ၽွၼ်းပၢင်ႈမၼ်း မီးၼိူဝ်ႁဝ်းၸႂ်ႈၵူၼ်းဝၢၼ်ႈႁိၼ်တႅၵ်ႇ,ၼမ်လၢႆယူႇ။ ပေႃးဢမ်ႇ,မီးမၼ်းႁဝ်ႈၵေႃႈ ႁဝ်းၸႂ်ႈတင်းလုမ်း တင်းလိူဝ်း တေဢမ်ႇ,လႆႈမႃးယူႇ,ၽူမ်ႈၵၼ် တီႈ ဝၢၼ်ႈထိုတ်ႉထႆးၼႆႉ ၵတ်းၵတ်းယဵၼ်ယဵၼ်လိူင်ႉၼႆႉ”* –ဝႃႈၼႆႉ။

ၽူႈဢဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းလၢတ်းၶႅၼ်း ပၢင်ၸုၵ်း ၸူၼ်ႉမွင်ၵွႆပၼ် ပဵၼ်–ၵေႃၵမ်ၵၢၼ်မူ,ဝၢၼ်ႈ၊ ၽူႈ ယၢမ်ႈႁူမ်ႈၽၢၵ်ႈၵၢၼ် (ႁိုဝ်) ၽူႈၸမ်းၵဝ်, လဵမ်ၸၢ, လဵမ်တႂ်း ၸပ်ႉႁူဝ်သိပ်းၵေႃႉ ႁိၵ်ႈ, လုၵ်ႈၸွင်ႉၵဝ်,မၼ်းႁဝ်ႈ၊ သမ့်တင်းလုၵ်ႈၶႅၼ်း လိူဝ်းယဝ့်ႁူင်းၶႅၼ်းၸၢ,တႃႉထူင် တီႈႁိၼ်တႅၵ်ႇ, ၵူ,ၶႅၼ်းထႂ်ဝၼ်းသေ လႂ်လီလႂ်ပဵၼ်လိူဝ်းၼႆႉ ႁွမ်း ငိုၼ်းၵၼ်ၸပ်ႉသႅၼ်ဝၢတ်,၊ ပႃးတင်းၵူၼ်းဝၢၼ်ႈ ႁိၼ်တႅၵ်ႇ,တင်းမူတ်း။ လိူဝ်ၼၼ်ႉ လုၵ်ႈၶႅၼ်းၸၢ, ၵဝ်, လိူဝ်းၸပ်ႉထိုဝ် ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ,ဝႃႈ မီးမုၼ်ငဝ်း (ၸုၼ်းၸုၼ်း) ၼိူဝ်ၸဝ်ၼၼ်ႉ ၶပ်ႉပုၼ်ႈၽွၼ်း ဝၢင်းၽိုၼ် တေၶိတ်းၶၢင်ႈပၼ်ႈ ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, (ၶၢင်ႈၶီ,မႄႈ) တေဝ့်ၶိမ်းႁိူၼ်းၵဝ်,မၼ်း ၼိူဝ်ၵွင်း လွႆတွၵ်ႈပွၵ်း ယၢၼ်မွၵ်ႈ **200** မီးတိူဝ်း– ၼႆယဝ့်။

ဝၢၼ်ႈႁိၼ်တႅၵ်ႇ, (ႁိုဝ်) ဝၢၼ်ႈထိုတ်ႉထႆး ဢၼ်မီးၵၢမ်းမႂ်တီႈပွင်,ဝႃႈ မိတ်,ပိင်းလွင်ႈ လွတ်ႈလိဝ်းၼႆႉ ႁဝ်ႈၽႅ.ယိင်း မၶျၢၵျၵ်,ၵရီး သီးရိၼ်းထွၼ်း (ႁဝ်ႈယိင်းလုၵ်ႈၶျေႃၸမ်းထႂ်း) တင်ႈပၼ်လိူဝ်ႈမ့်, ဝႂ်းႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, ထွၼ်တပ့် သိုၵ်းဢွၵ်, မိူဝ်ႈပီ **1982**။ ပီ **1964** မိူဝ်ႈ ႁဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ, ဢွၼ်လုမ်း SUA တပ့်သိုၵ်းတႂ်း ႁူမ်ႈပွင်း ၸတ,ၵေႃ,တင်ႈ ပၵ်းသဝ်း ဝၢၼ်ႈ ႁိၼ်တႅၵ်ႇ,မႃး လင်ႁိူၼ်းတႂ်းတင်းလႃးႁူႉ, မီးမွၵ်ႈ **10** လင်။ ယၢမ်းလဵဝ်လင်ႁိူၼ်းမီးမွၵ်ႈ **1,000**၊ ပွၵ့်ယွမ်,မီး **10** ပွၵ့်၊ ႁူဝ်ၵူၼ်းယူ,သဝ်း မွၵ်ႈ **7,000** ၵေႃ၊ ပဵၼ်ဝဵင်းဢွၼ်, (ဝၢၼ်ႈၼႄႈဢူင်,) မႃးလုၵ်ႈၼိုင်ႈ။ ❑

ၸဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ

ၽူႈၸိုဝ်ႈယႂ်ႇ,ၸိုဝ်းလၢင်လုမ်ႈၾႃႉ၊ ၵေႃႉဝႆႉၸႃႉမီး–ၵေႃႉဝႆႉလီမီး

ၸိုဝ်ႈ	ၸုၼ်သႃႇ
ၸိုဝ်ႈတၢင်ႇၵၼ်	ၸၢႆးထုၼ်းသႃႇ၊ ၸၢင်းၸီႇၾူ၊ ၸၼ် ၸၢင်းတၢႆႇၵုၼ်း၊ ၵူးထ်ႉတ်ႇၵွင်ႇ
ဝၼ်းလိူၼ်ပီၵိူတ်ႇ	**17/02/1934** ဝၼ်းသဝ် (ပီမႃႇ)
တီႈၵိူတ်ႇ	ဝၢၼ်ႈၽႄၽိုင်ႈ၊ ၵိူင်ႇလွႆမေႃႇ၊ ၼေႇဝဵင်းတၢင်ႇယၢၼ်း (မိူင်းယႆ) ၼေႇတွၼ်ႈလႃႈသိဝ်ႈ၊ မိူင်းတႆးပွတ်းႁွင်ႇ
ပေႃႈၸမႈ	ၸဝ်ႈၸုၼ်ၵႂ်ႈ (ၸၢင်းပိင်းယၢဝ်) ၸၢင်းသိူင်လုမ်ႇ
ၸႄႈႁိူၼ်း	ၵူပ်ႉၵူႈၵိူၵ်းၸၢင်းလီ,ၵူလွ်ႉယိင်း မိူဝ်ႈ **1956** (သိူင်ႈမုၼ် **1993**)
လုၵ်ႈလၢင်း	ၸၢင်းလူင် (ၸလိတ်ႇ)၊ ၸႂ်းၸၢမ်ႇမိူင်း (ၽႅဝ်လူၼ်း)၊ ၸႂ်းၸၢမ်ႇႁိူင်း (ၽထေႃး)၊ ၸၢင်းၵၢင် (ၸၸိတ်ႉထႃ) ၸႂ်းၸၢမ်ႇလိုၼ်ႈ (ၽႅဝ်ႁူတ်ႉ)၊ ၸႂ်းၸၢမ်ႇမျၢတ်ႈ (ၽႅဝ်သၢၼ်)၊ ၸၢင်းလဵၵ်ႉ (?) ၸႂ်းၸၢမ်ႇမျူႉ (ၽိထၵ်ႉ) မီးလုၵ်ႈယိင်းၵေႃႉၸိုင်ႈၵိူၵ်းၸၢင်းတိပ်ႉ

ပိုင်ပိူၼ်ၸိူင်းလူဝ်ႈပၢၼ်

1935 ၵေႃႉပိူၼ်ပေႃႈ ၸၢင်းပိင်းယၢဝ်လုၵ်ႈ ၸမႈၸတႃႇၸႄႈႁိူၼ်းၵိူၵ်း ၸဝ်ႈၸုၼ်ၵျီ၊ ၸဝ်ႈမိူင်း (မိဝ့်ၸႃႈ) မိူင်းတွမ်း

1939 ဝႆႉၸမႈသိူင်ႈမုၼ်ယဝ့် ႁူႉယူႇၵွမ်းၵေႃႉပိူၼ်ပူႇ၊ ၸုၼ်ယီႈသႂ်ႇ၊ (ၸၢင်းသုၼ်ႇဝူႇ) ၸဝ်ႈမိူင်းလွႆမေႃႇ၊

1945 ၵႃႈယု (11) ပီ လႂ်ႈႁူႉႁဵၼ်းလိၵ်ႈတီႈႁူင်းႁဵၼ်းၸၼ်ႇ၊ ဝဵင်းလႃႈသိဝ်ႈ တၢၼ်းလႂ်ႈယူႇၸိုင်ႈပီ မိၼ်ႈၽွင်းသိုၵ်းလုမ်ႈၾႃႉ ပွၵ်ႈသွင်ၶႃဝ်ႈႁဵင်းၸလႈ တေႃႉၸတႃႉမေႃၵၢၼ်ႇမေႃတီမ်ႈ။ ၵေႃႉပိူၼ်ၸိူင်းသွၼ်ပၼ်ပႃး ၵၢၼ်ၽုၵ်ႇသူၼ်ၽၵ်း၊ သူၼ်ၸိူင်ႈ၊ ၽိုၵ်းလိူင်ႉမႃႉ။

1960 ၸဝ်ႈမိူင်း (မိဝ့်ၸႃႈ) ၵဝ်ႇ လွႆမေႃႇ လပ်းတႃလိုမ်းမိူင်းႁူႉ။ တွၼ်ႈတႃႇလိုပ်ႈတိုၵ်း KMT ၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ ၸင်ႇႁူႉ တိတ်းတေႃႇၵပ်းသိုပ်ႇ ၽူႈၵွၼ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၸဝ်ႈသိုၵ်း မွင်ႇသူလ်ႇ၊ တီႈလႃႈသိဝ်ႈ။ သိုၵ်းမၢၼ်ႈပၼ်ၵွင်ႈ **50** လဝ်း။ တူၵ်းလူင်းႁဵတ်းၵႃႇႁွ်ႇယေး ၸွင်လႅင်လွႆမေႃႇ မိူဝ်ႈဝၼ်းထိ **06/01/1960**။

1962 ဝႆႉလုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၸေႇဝိၼ်း ႁုပ်ႈယိုတ်းၵႃႇၸႄႇယဝ့် လႂ်ႈၵႃႇၸၢင့်ပူၵ်းတင်ႈလုမ်းၵႃႇႁွ်ႇယေးလွႆမေႃႇပိူၼ်တၢင်းၵၢၼ်၊ တွၼ်ႈတႃႇၸၶႃႉၵင်ႈတိုၵ်းတေႃးပႃႇတီႇၸွမ်ႇမိဝ်ႇၸိတ်ႉမိူင်းမၢၼ်ႈ CPBတင်းလုမ်းၸၼ်ႇၽိူၵ်ႇKMT။ၶပ်ႉတၢၼ်းႁဵင်းပိူၼ်ႁူဝ်ၸေႈ။

1964 မိူဝ်ႈ **07/08/1964** ၸဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ၊ ၸဝ်ႈၸုၼ်ငူဝ့် (ဝၢၼ်ႈတူၼ်း) ၸဝ်တီမ်ႈလိၵ်ႈႁွင့် ၸဝ်ႈၸုၼ်ယီႈ (ၸဝ်ႈသူးလႂ်း မိူင်းၵိတ်ႈ) ႁူႉၸူးတီႈလွႆမေႃႇ ႁူမ်ႈၸွတ်းၽွတ်ႈမုၵ်ႉလုမ်းSUA ႁွင်ႈၸဝ်ႈပူဝ်ႇတေႃႇဝိင်ႇၵွၼ်ႁုဝ်လူင်းပွတ်းၸၢၼ်း။ ႁွတ်ႈထိုင် ဝၢၼ်ႈၶိူၼ်တိၵ်ႇၸိူင်းၶၢင်ပီၼၼ်ႉ။ ပူဝ်ႇတေႃႇဝိင်ႇ ႁူႉၸဝ်ႈႁူမ်ႈ KMT ၽိုၼ့်ဝႆႉ SUA ။

1967 လႂ်ႈတိုၵ်းၵၼ်တင်းသိုၵ်းၸၼ်ႇၽိူၵ်ႇ KMT တီႈဝၢၼ်ႈႁၢၼ်ႉ ၸိူင်းလိၼ်လႂ်းၶိမ်းၽွင်ႇၸွင် ၵၼ်လိုဝ်ႈယႂ်ႇၵိူၵ်းပိုၼ်း ဝႆႈ ပၢင်တိုၵ်းယႂ်ႈၽိုၼ်ႇ၊လႂ်ႈသုမ်းယႂ်ႈၽိုၼ်ႇတၢင်ႇမေႃႉႁူဝ်ပၢၵ်ႇလင် ပၼ်ၸွမ်သိုၵ်းလူင် ၵူၼ့်ရတ့်တိၵူၼ်း ၽူႈၵွၼ်းသိုၵ်း တပ့်လိၼ်လႂ်း။ (ဝႆႉၸၼ့်လႂ်ႈၸိုၼ်းၵမ်ႈၽွင်ႈ။)

1969 ဝၼ်းထိ **19/10/1969** မၢၼ်ႈႁွင့်ႁူႉၸူးငဝ်ႈငၼ်းတိူင်းသိုၵ်း ပွတ်းၵွၵ်ႉ (ယ.ပ.ၸ) လႂ်ႈထုၵ်ႇလုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ (လူင်ပွင် လိုင်ႈ BSPP=မသလ) ပူဝ်ႇၸေႇဝိၼ်း တိလၢပ်းတီႈတူၼ်ႈတီး **20/10/1969** ၽွၢႆႇသႂ်ႇလူမ်း သဝ့်မိင် ယူႇတီႈတူၼ်ႈတီး တွႆႇသႂ်ႇလူမ်းပွင်ႇၵူႈတီႈ။ ႁူႉတူၵ်းၸွၵ်ႈတီႈ ဝဵင်းလိူဝ်ႇ (မၢၼ်းတလေး)၊ ၸဝ်ႈၽွႃႉလင် (ၸၢင်းသူးၵျၼ်)

ဢွၼ်ႁူဝ်ယိပ်းၵုမ်းတပ်ႉသိုၵ်း SUA ၸဝ်ႈထိုၼ်ႇ,
ၼွတ်းဢူလ်းလီ တပ်ႉသိုၵ်းလိုၼ်ႈတႆး SSA ။

1973 သိုၵ်းတၢမ်းလွၵ်ႉၵိမ်တူဝ်လဝ်ႈၸုၼ်သႃ, ၶျူ,လီ,ယင်း ဢွၼ်ႁူဝ်ၵူၼ်းမူ,ၶိုင်ႈ ၽေမ်းတူဝ်ၼွတ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ႁူႉ,တိမေယၢရတ်ႉသျိူဝ်း ၶွင်ႈရွင်းယၢတူၼ်ႈတီႈ မိူဝ်ႈ **16/4/1973** ဢဝ်ၼွတ်းၸမ်းတၢႆးတၢင် (hostage) တွၼ်ႈတႃႇလႅၵ်ႈဢဝ်လဝ်ႈၸုၼ်သႃ,– ၵမ်ၵိၼ်းၶွႆႈမၢၼ်ႈပွႆႇ, ဢွၵ်ႇ,ၸွၵ်ႈ။ ဢဝ်ရတ်းသျိူဝ်း **2** ၵေႃႉ ႁူႉ,ယူႇ,လွမ်း တီႈၶမႈမေႈပီပၢႆႈ။

1974 လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ BSPP (မသလ) ပွႆႇ,တူဝ်လဝ်ႈၸုၼ်သႃ, ဢွၵ်ႇ,ၸွၵ်ႈသေတႃႉ ပွႆႇ,သိုၵ်းလွပ်ႇ,ၸၢဝ်, MIS လွမ်းတူလ်း ဢမ်ႇ,ၸၢတ်ႇ,သၢႆတႃ ၶွႆႈယူႇ,ၶွင်ႈဝႅင်းလိူဝ်ႇ,ၵူလ်း။

1976 လွမ်လီမ်သွတ်ႉသီတ်ႉသွင်ႉဢွၵ်ႇ,ဝႅင်း ၸဝ်ႈထိုၼ်ႇ,မိူဝ်ႈ **7/2/1976** ႁူပ်ႉထူပ်းၸိုၼ်းလုမ်းလိူဝ်းလုၵ်ႈၶွင်ႉၶွင်ႈမိူင်းတႆး၊ ဝႃးၶၼ်ႉလူင်းမႄးတီႈဝၢၼ်ႈၶိုၼ်တိူၵ်ႈ,ပွၵ်ႈၵမ်းသွင်။

1977 ႁပ်ႉထူပ်း *ၵျူဝ်းသီပ်ႇၽွၼ်ၸၼေးလိတ်ႉသ်*–ၽူႈလွႆးၵၢၼ် *လီတ်ႉသ်တူဝ်းဝုပ်ႉၽွၼ်* ၽွင်းတီၼ်းသၽေး ဢမေႊရိၵၼ်း ဢၼ်ႁပ်ႉတၢၼ်းၶိူင်းပိူၼ်ႈႁူဝ်ပဝ်ႈၵေႃၵမ်ၵၢၼ်ၽွႆႈ,ယႃႈမဝ်းၵမ် ၶွင်ႈလူင်ပွင်လိုၼ်ႈဢမေႊရိၵူဝ်း မိူဝ်ႈ **16/4/1977** ယိုၼ်ႈတၢင်,ၽိၼ်ၵၢၼ် **6** ပီ တႃႇ,ၽိဝ်ႈမူလ်ႉယႃႈၽိုၼ်ႇ, ၶွင်ႈမိူင်းတႆး။ ဝႃးၶၼ်ႉလႆႈထုၵ်ႇ,လုမ်းလူင်ပွင်လိုၼ်ႈ *ၵျိမ်းမီးၸၢႆးတူဝ်း* ပတ်းပၢၵ်ႈပိတ်ႈ။

1979 တပ်ႉမၢၼ်ႈထူဝ်းသိုၵ်းမိူင်းတႆးပွတ်းၶွင်, ၸၢဝ်းတၢင်း **6** လိူၼ် လဝ်ႈၸုၼ်ငူဝ်ႉ ဝၢၼ်ႈတူၼ်း (လဝ်ႈသိင်မိူင်း) တူၵ်းသုမ်း ၶွင်ႈပၢင်တိုၵ်း၊ လဝ်ႈႁၢၼ်လႅႆးယိပ်ႇ,မိူင်း ၸႃးမၢၼ်ႈတိလွပ်း။

1980 လဝ်ႈၸုၼ်သႃ,ၸိုၼ်းၸၢႆႉမႄးယူႇ,တီႈႁေႃမွႆႇ,ၶိုၼ်တိူၵ်ႈ, *(ဢၼ်သိုၵ်းထႆးဢဝ်ၶိူဝ်းမိၼ်ပွႆႇ, မိူဝ်ႈ 25/01/1982)*။

1981 ၸိုၼ်းၸၢႆႉဢွၵ်ႇ,ႁူႉ,ယူႇ,ၶွင်ႈထိုၼ်ႇ, တၢင်းၶွင်,မိူင်းသွင်၊ ႁူဝ်ၸမႈၸမ်း၊ ပၢင်မၢၵ်ႇ,ႁၼ် ပၢင်ၶုၼ်။ ထိုင်ႁၢင်ပီၸိုၼ်းၸဝ်ႈယူႇ,တီႈၶိုၼ်တိူၵ်ႈ,။

1982 သိုၵ်းထႆး (တပ်ႉပလိၵ်ႈလီၼ်လိၼ်) ၸိုၼ်ႈတိုၵ်းလုမ်းသိုၵ်း SUA တီႈၶိုၼ်တိူၵ်ႈ, မိူဝ်ႈ **21/1/1982** ထိုင်တီႈ လဝ်ႈၸုၼ်သႃ,၊ လဝ်ႈၽူႉလင် လႆႈထွၼ်ဢွၵ်ႇ,လိၼ်ထႆးၸၢႆႉႁူႉ, တၢင်း မိူင်းယွၼ်း။ လဝ်ႈၸုၼ်သႃ,ဝႃႈ DEA ဢမေႊရိၵူဝ်း လၢင်ႈထႆးယိုဝ်း။ ဝၢင်းၽိၼ်ပွႆႇ,ၵူၼ်းတိတ်းတေႃ,မွၼ်ငိုၼ်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၸလယ (**49**) မိူင်းသၢတ်ႇ,၊ ယိမ်မိူဝ်းတပ်ႉမၢၼ်ႈမိူင်းသၢတ်ႇ, ၸဝ်ႈတိုၵ်းလႆႈလၢင်း။

1983 ၸၢႆႉယူႇ,မိူင်းၵၢၼ်း။ လိသင်,လဝ်ႈၽူႉလင် ၶွႆႈတိုၵ်း လုမ်းသိုၵ်းဝႃႉ CPB ၸဝ်ႈယိုတ်းလႆႈလၢင်း၊ မိူင်းယွၼ်း။

1984 ၸိုၼ်ႈလႆႈလၢင်း ပၼ်ၶိူင်းလႅၵ်ႈသိုၵ်း။ ပူၼ်ႉႁူႉ,ပုင်,ပႃ,ၸီမ်၊ ၶေႃးၵွင်းမူး၊ မိူင်းႁၢင်။ ပူၼ်ႉႁူႉ,မိူင်းၵျွတ်ႈ၊ မိူင်းထႃး၊ မိူင်းတေႃႉ ပိၼ်ပၢင်တိုၵ်းၵၼ်တင်း KMT ။

1985 တူၵ်းလူင်းႁူမ်ႈၶွမ်း ၸွင်,သီ,/တပ်ႉသိုၵ်းလိုၼ်ႈတႆးလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ TRC/TRA မိူဝ်ႈ **3/3/1985** (ဢၼ်လဝ်ႈၵွၼ်းလိူင်း SURA တင်း လဝ်ႈလၢမ်မွႆႇ, SSA ၸဝ်ႁူမ်ႈၶွမ်းၵၼ် ၵေႃ,တင်ႈ **1/4/1984**) ဝႃးၶၼ်ႉ လီၵ်ႈလၢႆႈလိူဝ်ႈ TRC/TRA ပိၼ် SSRC/SSA မွႆႇ,၊ ႁပ်ႉတၢၼ်းၶိူင်းပိၼ် လွမ်ပွင်သိုၵ်း။

တၢၼ်းၶိူင်းၵၢၼ်မိူင်း

1986 ဢွၼ်ႁူဝ်ၵေႃ,တင်ႈငဝ်ႈငုၼ်းတီႈႁူဝ်မိူင်း ပူၵ်းပွင်ၶွႆႈၸိုၼ်ႈယွႆႇ, ၵိုၼ်းၸွၼ်ႈ။ ဢိင်ၶိူဝ်ၽူႈပွင်ၵၢၼ်သိုၵ်း လဝ်ႈၽူႉလင် ဢွၼ်ပုတ်ႈလၢႆႈသေၸတ,လႅၵ်ႉတူဝ်းလိူဝ်ႈသိင် MTA မႃး။ တၢၼ်းၶိူင်းၽွႆႈ,ၵၢၼ်မိူင်းပိၼ်ၵိမ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ SSRC ။

1987 လိသင်,ၸတ်းလႅၵ်ႈပိၼ်းသိုၵ်း၊ ၶွမ်သိုၵ်း၊ ၶွမ်ၵွင်ႈ၊ ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉၽူႈဢွၼ်ႁူဝ်။

1988 လုၵ်ႈၼိၼ်းလုၵ်ႉႁိၼ်ႇ, (**8**) သီ,တူဝ် ၶွင်ႈမိူင်းမၢၼ်ႈပႃႈလူး MTA ၽွင်ႈ။ ၶွမ်သိုၵ်း၊ ၵွင်ႈ–မၢၵ်ႇ,၊ ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉၽူႈဢွၼ်ႁူဝ်။

1989 ၸတ,ပိၼ်ပၢင်တိုၵ်းလူင်ႁၢဝ်ႈၶိူင်း တီႈလႆႈလၢင်း ဢၼ် *ဝူလွႉသီဝ်,ၵင်း* ႁူႉ,ႁူလ်းလၼ်သိုၵ်း UWSA ပၢင်သၢင်းလူင်းမႄးလွႆးယိုဝ်း၊ တိုၵ်းၵၼ်ႁၢဝ်ႈၶိူင်း။

1991 လႆႈထုၵ်ႇ,လိူၵ်ႈတင်ႈပိၼ်ႁူဝ်ပဝ်ႈၸွင်,သီ,ၸမႈပွင်လိုၼ်ႈတႆး SSRC ဢၼ်ပိၼ်လုမ်းၵၢၼ်မိူင်းဢွၼ်ႁူဝ် MTA ပုတ်ႈတီၼ်း လဝ်ႈၵွၼ်းလိူင်း ဢၼ်သုတ်းမုၼ်မိူဝ်ႈ **11/7/1991** ။

1992 ၸတ,ဢွၼ်ၼွတ်းပၢင်ၵုမ်လူင်ၽူႈတၢင်တူဝ်ၵူၼ်းမိူင်း/သင်ၸ (ၵူႈၵိူင်,/လေးဝႅင်းမိူင်းတႆးပတ်းပိုၼ်ႉ) ၸဝ်ႈႁူမ်ႈၶပ်ႉၶိူင်။ ၶမ်းၶေႃႈတိုၵ်းသူၼ်းလတ်းၼိၼ်းဝၼ်းပီမွႆႇ,တႆးၵိုၼ်းၸွၼ်ႈ ၸိုၵ်ႉယွႆႇ,တီႈႁူဝ်မိူင်း။

1993 ပိုၼ်ၽၢဝ်,မိူင်းတႆးၵွၼ်းၶေႃ–ႁပ်ႉတၢၼ်းၶိူင်းပိၼ်လွမ်လိူင်ႈ ထိုင်တီႈသိုဝ်,ၶွၵ်ႈမိူင်းပိုၼ်ၸၽေႈလိူဝ်ႈယွႆႇ,လိူဝ်းလင်။

1994 ဝၢင်းၽိၼ်သူင်,သိုၵ်းၸိုၼ်ႈၶေႃႈ ၽိုတ်ႉၸဝ်ႈမိူင်းတႆးပွတ်းၶွင်, တေႃ,ထိုင်လီၼ်လိၼ်ၸၸ,ၸလႈ လႆႈထုၵ်ႇ,သိုၵ်းမၢၼ်ႈၸႁႉၵိတ်ႇ, ဝိတ်ႉလွမ်ႉတိုၵ်းတေႃးႁၢဝ်ႈၶိူင်း။ လုၵ်ႉႁူဝ်မိူင်းႁူႉ,မိူင်းထႃး ပၼ်ၶိူင်းလႅၵ်ႈၶေႃႈသိုၵ်း ၶွင်ႈလိူၼ် *မေး* မိူဝ်ႈလဝ်ႈယွတ်ႈသိုၵ်း ဢွၼ်တိုၵ်းႁူပ်ႈယိုတ်းလႆႈတပ်ႉမၢၼ်ႈ **226** တီႈလႆႈၶိုၼ်ၵွင်။

1995 ၵိမ်ၽူႈၵွၼ်းတပ်ႉလုမ်း **16** လဝ်ႈၵၢၼ်းယွတ်ႈ ဢွၼ်သိုၵ်း ၽိုၼ်ႉဝႃ,ၽၢတ်ႇ,ဢွၵ်ႇ, MTA မိူဝ်ႈ **6/6/1995** ။
ႁူႉ,ပူၵ်းတင်ႈ တပ်ႉသိုၵ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိုၼ်ႈတႆး SSNA ၸလႈ ၼွတ်းၶွႆႈတူဝ်ႉလႅၵ်ႈတုမ်ႉယွၼ်ႈမူ,လုမ်းသၼ်ႇ,ဝႃယုင်ႈယၢႆႈ။ ၽွႆႈ,ၶိူင်ႈလဝ်ႈၶေႃႈတီႈထႆး (ပၢၼ်လူင်ပွင်လိုၼ်ႈၸျဝလိတ်ႉ ယူင်းလႅးယုတ်ႉ) ၼွတ်ႉႁၢမ်ႈမိပ်ႇ,ငိၼ်း၊ ၽွႆႈ,ၶိူင်ႈ သိုၵ်းမၢၼ်ႈ တင်းသိုၵ်းဝႃႉ UWSA လေႃ,တိုၵ်းႁၢဝ်ႈၶိူင်းပွတ်းလႆႈလၢင်း။ ၼွတ်းၶွႆႈ MTA ဢူၼ်ႈဢွၼ်ႇ, ၶိူင်းၵေႃ,တူၵ်ႈတၢၼ်– ထိုင်တီႈလဝ်ႈၸုၼ်သႃ,၊ လဝ်ႈၽူႉလင်၊ လဝ်ႈၸုၼ်သိင်ၸဝ်

သိုပ်ႇ,ၼႃႈ–10

ပွႆးတႃႇၶၼ်းလူင် ႁွၼ်ၶၼ်းတၢၼ်းပိုၼ်းၵူးလဵဝ်ႈၵျေႃၸမ်း ၵႃႈယူႇထူၼ်ႈ 80 ပီ

ၸူင်းၵၢၼ်ၵျေႃၸမ်းၵိၵ်ႉတင်း ပီႈၼွင်ႉလုမ်း တႆး သၢမ်လေႊဝီင်း (မိူင်းၽၢင်၊ ၸမ်ႈၵႅၼ်း၊ ၸဵင်ႇပၢၼ်ႇ) ႁူမ်ႈၵၼ်ပီၼ်ၵဝ်ႉငဝ်ႈသေ လတ်း ႁွတ်းပွႆးတၢမ်းလူင်ႁွမ်းတၢၼ်းပၼ်လဵဝ်ႈၵျေႃၸမ်း ထႆး တီႈဝၼ်းမွႆႉမွၵ်ႉလၢမ်၊ ၵူင်ႉတႃႈတွၼ်း၊ လေႊဝီင်းၸမ်ႈၵႅၼ်း၊ လေႊတွၼ်ႈၵိင်းမႆႉ။

ဝၼ်းထိ **08/11/07** ၸူင်းၵၢၼ်လူင် ၸွင် လဵဝ်ႈမုၼ်ယွႆႉၸုၼ်ၵျေႃၸမ်းထႆး ၵိၵ်ႉတင်းလုမ်း တႆးသၢမ်လေႊဝီင်း၊ ၵၼ်မီးပီႈၼွင်ႉတႆးလေႊဝီင်း ၽၢင်၊ ၸမ်ႈၵႅၼ်း၊ ၸဵင်ႇပၢၼ်ႇ ၵေႃၵမ်ၵၢၼ် ပွင်ပီၼ်ပွႆးပီႈၼွင်ႉတႆးဝၼ်းမွႆႉမွၵ်ႉလၢမ် ၵိၵ်ႉ တင်း လုမ်းတႆးသၢမ်လေႊဝီင်း၊ မွမ်ႉလဵဝ်ႈၽိတ်း သတိတ်ႉ ၸတ်းၸၢၼ်း ၽူႈပွင်ၵၢၼ် ၸူင်းၵၢၼ်လူင် ၵျေႃၸမ်း ပီၼ်ၵဝ်ႉငဝ်ႈသေ ၵွၼ်လတ်းႁွတ်းပွႆး တၢမ်းလူင်၊ ႁွမ်းတၢၼ်းပၼ် လဵဝ်ႈၵျေႃၸမ်းထႆး ၽွင်းတိုဝ်ႉတၢင်းၵႃႈယုလဵဝ်ႈ ၸွပ်ႈထူၼ်ႈ **80** ပီ ၼႂ်းဝၼ်းထိ **05/12/07** ။

ဝၼ်းထိ **08/11/07** ဝႆးဝၼ်းၽူႈတေ ၸုင်ႈသၢင်ႇ ၸုင်ႈလၢင်း [ဝူတ်ႉ (ၼၢမ်ႉ) ပီၼ်သၢင်ႇ/ လၢင်း] တၢၼ်းပၼ်လဵဝ်ႈၵျေႃၸမ်း ၵႃႈယုၸွပ်ႈ ထူၼ်ႈ **80** ပီ ၼႂ်းဝၼ်းထိ **05/12/2007** ၽူႈၸဝ်ႈႁူမ်ႈဝူတ်ႉၾႃႉ ၸုင်ႈႁူမ်ႉဝႆႉၽွၼ်ႈၶၢဝ် လုၵ်ႉတီႈလေႊဝီင်းၸမ်ႈၵႅၼ်းသေ တင်ႈထီဝ်ၸႅဝ်ႈ ၸဝ်ႈႁွတ်းထိုင်ဝတ်ႉဝၼ်းမွႆႉမွၵ်ႉလၢမ်။ ဝႆးသေ ၸၼ်ႉထိုင်မႃးၵၢင်ၶိုၼ်း လုမ်းႁူၼ်းၸုမ်ႉတႆး ၵိင်းမႆႉ ၸလႈ လႆးလွမ်ဝူင်း၊ လႆးလိူင်းႁၢၼ်၊ လႆးလၢၼ်ႉမၢဝ်းၶဝ် ႁွင်ႉၵႂၢမ်းတႆး မူၼ်ႈလွႆပၼ် ပီႈၼွင်ႉၽူႈၵိဝ်ႉပွႆး။

ထိုင်မႃးဝၼ်း **09/11/07** ယၢမ်းၵၢင်ၼႂ် ၸတႃႉႁွမ်းပၢင်ဝူတ်ႉၾႃႉ (ၼၢမ်ႉသၢင်ႇ/လၢင်း) ယဝ်ႉႁူဝ်သေ သၢင်ႇမႆႉလၢင်းမႆႉ ၵွၵ်ႉတင်းသွမ်း။

ၽွင်းယၢမ်းၵၢင်ၸမ်ႈ ၸွၼ်ႈတုမ်ၵၼ် တင်ႈ ထီဝ်ၸႅဝ်ႈ တူၼ်ႈၵျေႃတၢမ်းၸိုၼ်ႈႁူဝ် လူးတီႈပၢင်ပွႆး ၼႂ်းဝတ်ႉဝၼ်းမွႆႉမွၵ်ႉလၢမ်ယဝ်ႉ ၵဝ်တူၼ်ႈတၢမ်း လူင် ၸပ်ႉတမ်းယႆၸႄႈၸိင်ပၢင်ပွႆး ႁိုဝ်ႈလီင်းႁူဝ် သိင်ႈ။ ဝႆးၸၼ်ႉၽူႈယွႆႉဝၼ်ႈ (ပူၵၢင်ႇဝၼ်ႈ မွႆႉမွၵ်ႉလၢမ်) တင်း ၽူႈၵွၼ်းလေႊဝီင်းၸမ်ႈၵႅၼ်း ၸဝ်ၵၢဝ်မွၵ်ႉ လၢတ်ႈၸေႈႁူမ်းၸလႈ ယွင်ႈယေႊ ပီႈၼွင်ႉတႆး ၵၼ်မိတ်ႉပိင်းႁၵ်ႉသ ၽိုင်ႈၸၢႈ ႁိတ်ႈၸွႆး၊ ပီၼ်လၢဝ်းႁူၼ်းၵၼ်ၸပ်ႉထိုဝ်သသၸေ ပုတ်ႉထၸြေးပီၼ်လဵဝ်ႈ ၵိၵ်ႉတင်း ပီၼ်ၽူႈၵိုဝ်း ယမ်ၸပ်ႉထိုဝ် လဵဝ်ႈၵျေႃၸမ်း ၸလႈ ၸိူဝ်းၵျေႃၸမ်း ႁူႈလဵဝ်ႈ။

ပေႊယဝ်ႉၵွၼ်ၵၼ်တႆးတၢမ်း တိူင်ႉၵၢဝ်ႇ ယွၼ်းပွၼ်းပၼ်လဵဝ်ႈမုၼ်ယွႆႉၵျေႃၸမ်း တင်းၽိင်း ႁူမ်းယွင်ႈယေႊမိင်ႈၸုၼ် လဵဝ်ႈၵျေႃၸမ်းသေ ပွႆႉႁူင်းၾႂ်းမိၼ်ၸိုၼ်ႈၾႃႉ **80** လုၵ်ႈ။ ❑

သိုပ်ႇမႃးၼႃႈ–9

တိပ်းတတ်းလပ်ႉလပ်ႉ တွၼ်ႈတႃႇတိတ်းတေႃႇၵုပ်ႇၵူဝ်း လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ၊ (လဵဝ်ႈၵၢၼ်းယွတ်ႈ သမ်ႉတႃႇၵွၼ်တၢင်း လဵဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ မူဝ်ႈ **14/3/2004** ၽွင်းၵႃႈယု **41** ပီ)။

1996 လဵဝ်ႈၸုၼ်သႃႇ တင်း လဵဝ်ႈၽႃႉလင် (လၢင်းသူးၸျၼ်) ၵွၼ်ႁူဝ် **“ၵဝ်ၵွင်ႈၵၢင်ႇလိၵ်ႈၵဝ်လွင်ႈငမ်းယိၼ်”** တင်း လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ တီႈႁူဝ်မိူင်း။ ဝႆးၸၼ်ႉၵေႊလႆႈထုၵ်ႉႁွင်ႉ ၼႃႈႁူႇယူႇတႃႈၵုင်ႈ တီႈ*ယေႊၵျီး၊ ၵႃႊ* ပႃႈတွင်ႈတပ်ႉလွပ်ႇၶၢဝ် MIS လူလွမ်။

2004 ပေႊဝႃႈ လွမ်သိုၵ်းလူင်ၶိၼ်ႇလူၼ်ႉ လႆႈထုၵ်ႉပူတ်းထွၼ် ယဝ်ႉၵေႊလႆႈႁပ်ႉၵၢၼ်ၸုလႃတ်ႈ ၼႃႈမူဝ်းယူႇႁိူၼ်း တီႈ*တုဝုၼ်ႇ ၸမ်ဝ်ႉတိတ်ႉ* ၼႂ်းတႃႈၵုင်ႈ– တိုၵ်ႉလႆႈယူႇတွင်ႈတပ်ႉလွပ်ႇၶၢဝ်ၽၢႆႇႁူမ်ႉလူမ်ႈ MAS လူလွမ်။

2007 သိင်ႈမုၼ်တီႈႁိူၼ်း မူဝ်ႈဝၼ်းထိ **28/10/07** ယၢမ်း **06:00** မူင်း လူလုၼ်ႈတၢင်းပီၼ်လိူတ်ႈသုင်၊ ယိဝ်ႈဝၢၼ်၊ တႆႇၽၢၵ်ႇ ၽွင်းၵႃႈယု ယၢင်ႈၸဝ်ႈ **74** ပီ။

ဝၼ်းထိ **30/10/07** ႁွပ်ႇႁူဝ်ၸဝ်ႈႁိဝ်ႈၽဝ်ၼၢပ်ႈတူဝ် တီႈပႃႇလႃႇ*ယေႊဝူလၢႆး*–လေႊဝီင်း*မျၵ်ႉၵူၵ်ႉၵလႃႇပႃႇ* လေႊတွၼ်ႈတႃႈၵုင်ႈ။

ၵၢၼ်မိူင်း

ပၢင်ၵုမ်ၸွမ်းမိတ်ႉတီႈတၢင်တူဝ်တႆး ၵုပ်ႇၵၼ်တႃႇၽႅၼ်ၵၢၼ်လိူင်ႈတႆးမိူဝ်းၼႃႈ

ၸွမ်းမိတ်ႉတီႈတၢင်တူဝ်တႆး (SRC) ၵၼ်မီးလုၵ်ႈလုမ်း 12 လုမ်း ၶိုတ်းပၢင်ၵုမ်ၵုပ်ႇၵူဝ်း တႃႇဝၢင်းၽႅၼ်ၵၢၼ်မိူင်းမိူင်းတႆးမိူဝ်းၼႃႈ၊ တူၵ်းလူင်းတႃႇတေၶိုတ်းပၢင်ၵုမ် လၢဝ်းၸိူဝ်းလိူင်ႈတႆး ၼႂ်းၵၢင်လိူၼ်ၵျၢၼ်းၼဝ်ႊရီႊ 2008 သေ သပ်းလႅင်းၶၼ်ၸိူၼ်းလွင်ႈတူင်ႉၼိူင် ၵၼ်ပူၼ်ႉမႃးၶလႈ ၵၼ်တေၶိုတ်းသၢင်ႈႁႃႇမိူဝ်းၼႃႈ။

မိူဝ်ႈ 17/11/07 ၸွမ်းမိတ်ႉတီႈတၢင်တူဝ်တႆး SRC (Shan Representative Commitee) ၵၼ်မီးလုၵ်ႈလုမ်း 12 လုမ်း ၶိုတ်းပၢင်ၵုမ်ၵုပ်ႇၵူဝ်း တႃႇဝၢင်းၽႅၼ် ၵၢၼ်မိူင်းမိူင်းတႆးမိူဝ်းၼႃႈတီႈလႅၼ်လိၼ်ထႆး–တႆးတီႈၼိုင်ႈ။ ၽူႈတၢင်တူဝ်လုမ်း 12 ၵေႃႉ ၸဝ်ႈၶူမ်ႈၵုပ်ႇ၊ ၵူဝ်းၶၢင်ႈၶိူဝ်း တႃႇၽိတ်ႈမွၵ်ႇ၊ လၢဝ်းၸိူဝ်းတႆး ႁူႉတီႈၵၼ်မီးယူႇၼႂ်းမိူင်းထႆး၊ မိူင်းတႆး ၶလႈ ၼွၵ်ႈမိူင်း မႃးၸဝ်ႈၶူမ်ႈပၢင်ၵုမ် လၢဝ်းၸိူဝ်းတႆး ၼႂ်းၵၢင်လိူၼ်ၵျၢၼ်းၼဝ်ႊရီႊ (January) 2008 ၵိၵ်ႇပႃးတွၼ်ႈတႃႇ သူၼ်းတုမ်ႁူႉလၢဝ်းၸိူဝ်း၊ ၼႂ်းမိူင်းတႆး မႃးၶိုတ်းပၢင်ၵုမ်လၢဝ်းၸိူဝ်းလိူင်ႈတႆး ၼႂ်းပီၼႃႈ လိူၼ်ၽႅပ်ႉပိဝ်ႊရီႊ (February) ၶလႈ လိူၼ်မၢတ်ႉၶျ် (March) 2008။

ၽူႈၸဝ်ႈၶူမ်ႈပၢင်ၵုမ် လူင်းပိူၼ်ၶမ်း လၢတ်ႈဝႃႈ– *"ပၢင်ၵုမ်ၵၼ်ၼႆႉပဵၼ်ၶိုဝ်ၶယႇ၊ လိူၵ်ႈ တွၼ်ႈတႃႇၵပ်းသၢၼ်ပၼ်ႁူႉလုမ်းလုမ်းမႃးၶိုတ်းပၢင်ၵုမ်လူင် ၼႂ်ႈလၢင်ႈဝၢင်းၽႅၼ်ၵၢၼ်မိူင်း မိူင်းတႆး၊ ၶႃႈ တိုပ်းတတ်းၶတႉ တေၵုပ်ႇၵၼ်ၼႂ်းပၢင်ၵုမ်လူင် ၼၼ်ႉ"*–ဝႃႈၼႆ။

ၸွမ်းမိတ်ႉတီႈတၢင်တူဝ်တႆး (SRC) ၼႆႉ တင်ႈမႃးမိူဝ်ႈ 18/06/2005 တီႈလႅၼ်လိၼ်ထႆး တီႈၼိုင်ႈ၊ ယိူင်းဢၢၼ်းၽႅၼ်ၵၢၼ် တႃႇသူၼ်းတုမ် လၢဝ်းၸိူဝ်းတႆးၶလႈ ႁူႉလၢဝ်းၸိူဝ်းၼႂ်းမိူင်းတႆး ၼႂ်ႈပေႃးၶတႇတင်ႈလႆႈ လုမ်းၶမ်းၵၢၼ်မိူင်း ၼႂ်းမိူင်းတႆး တွၼ်ႈတႃႇလၢဝ်းၸိူဝ်းၼႂ်းမိူင်းတႆး။ ၸွမ်းမိတ်ႉတီႈတၢင်တူဝ်တႆးၼႆႉ မိူဝ်ႈၶတႇမီး 13 လုမ်း ပႃးတင်း လုမ်းၵပ်းသၢၼ် လွင်ႈၶၢင်းယိင်းတႆး SWAN တင်းၸွင်ႊသီး ၵဝ်ၸိူၼ်းလိူင်ႈတႆး RCSS ၶူမ်ႈတုမ်တီႈမွၵ်ႇၸရေႊသီးလိူင်ႈတႆး SDU (ၵၼ်လဝ်ႈသိင်သိုၵ်းၵွၼ်ၶူဝ်) လိူဝ်းၼႆႉ ၸဝ်ႈၶူမ်ႈ ၶတႇတင်ႈပၼ်မႃး။ ယၢမ်းလဵဝ်မီး ၽူႈၵပ်းသၢၼ် 17 ၵေႃႉ ပႃးလူင်းပိူၼ်ၶမ်း၊ ၶၢင်းသိင်ၶွင်ႉ၊ လႆးလွမ်မွၼ်း လိမ်လိူဝ်းၼႆႉ ၵဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းတူင်ႉၼိူင်ၼႄႈၵၢၼ်။ ❑

ၵၢၼ်သိုၵ်း

ပၢင်တိူၵ်း တပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆး တင်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈ

ၸၢဝ်းယၢမ်း 16:00–18:00 မူင်း မိူဝ်ႈ ဝၼ်းထိ 07/11/07 ပူၼ်ႉမႃးၼႆႉ သိုၵ်းမၢၼ်ႈ တပ်ႉၵွင် 577 တင်းတပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆး (SSA) တပ်ႉလုမ်း 759 ၵၼ်လဝ်ႈၶမ်းလႅင်း ၵွၼ်ၶူဝ် လႆႈပဵၼ်ပၢင်တိူၵ်းၵၼ် တီႈၽႃႇလၢၼ်း ဝၢၼ်ႈၼွင်ၶိူဝ်း ဝူင်ႈၵၢင်ဝၢၼ်ႈၽၵ်းၵုမ်ႇ၊ ၶိမ်းၽွင်ႇ၊ ၸမ်ႉမူတ်း ၵိူင်ႇသင်ၶျႈ မိူင်းယွၼ်း။

ပၢင်တိူၵ်းၵမ်းၼႆႉ လႆႈႁိူတ်ႇပဵၼ်မႃးယွၼ်ႉ သိုၵ်းမၢၼ်ႈတပ်ႉၵွင် 577 ၵိဝ်ႇသွၵ်ႈတဝ်တိုၵ်း ၶၢၼ်းငိူၼ်းတွင်း၊ လွႆႇၶိင်းလႆႈ၊ လူလႆႈ၊ ပေႃးထုပ်ႉ ၶႃႈၶမ်ပူႇၵၢင်ႉ/ပူႇၶၵ၊ ၵိၵ်ႇတင်းႁူၼ်းဝၢၼ်ႈ ၵမ်ႇဝႃႈလႆးယိင်း လိူဝ်းပဵၼ်ႁူၼ်းၼႂ်းၵိူင်ႇ သင်ၶျႈ မိူင်းယွၼ်းၶလႈ တပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆး လင်ႇလႆႈလတ်းသိုၵ်းမုတ်းႁႃႇပွႆးယိူဝ်း–လႅင်ႇၸၢဝ်ႇ တီႈလဝ်ႈၼႄႈတီႈၽူႈမီးလၼ်ႉ ၼႂ်းတပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆးလၢတ်ႈၶၼ်ၼင်ႇၼႆ။

ယွၼ်ႉသိုၵ်းမၢၼ်ႈပူၼ်ႉပဵၼ်လူလႆႈ ပေႃးၵိၼ် ႁူၼ်းမိူင်းၶူၵ်ႈၶျွႇလိူဝ်းၵဝ်ႇ မႃးႁူႉမိူဝ်ႉႁူႉဝၼ်းၶလႈ ၸုၼ်သိုၵ်းလူင်ၼၼ်ႉ တေႃး တင်းၸုၼ်သိုၵ်းလူင် ၽူင်းမိၼ်ႉ ၵွၼ်ၶူဝ် ၶိင်းသိုၵ်း 90 ၵေႃႉ ႁႃႇမူၵ်းပွႆးငွႆးယိူဝ်းၶလႈ ၶိုတ်းၼႂ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈတႃႇ 4 ၵေႃႉ ပႃးၸုၼ်သိုၵ်းလူင် (ပူဝ်ႇၵျီး လီႇတူႇ ၽျူဝ်း) ၵေႃႉၼိုင်ႈ။ လိူဝ်ၼၼ်ႉ ယင်းမီးလၼ်ႉ ၶူဝ်သိုၵ်းလူင် 2 ၵေႃႉၶလႈ သိုၵ်းၶျၢၼ် 2 ၵေႃႉ ပႃးတင်းႁူၼ်းဝၢၼ်ႈၶျၢပ်ႇၸူဝ်းၵေႃႉၼိုင်ႈ တူဝ်ႉ မၢတ်ႇလႅပ်းတင်းမူတ်း 5 ၵေႃႉ။

လိူင်ႉၶူဝ်ၵေႈလီ ဝႆးသိင်ၵွင်ႈတိတ်ႇ၊ ပၢင်တိူၵ်းယၼ်ယဝ်ႉ သိုၵ်းမၢၼ်ႈတပ်ႉၵွင် 577 တင်း 578 သွင်တပ်ႉၵွင်ၶွမ်းၵၼ်သွၵ်ႈတဝ်ၵိဝ်ႇ ထတ်းထိူတ်ႈထၢမ် ပေႃးထုပ်ႉႁူၼ်းဝၢၼ်ႈၶလႈ လႆႈၵွၼ်ၵၼ်ၽူင်ႉတိူၼ်ႇ ပႆႈမူၵ်းထိူၼ်ႇ မူၵ်းယုမ်း။ ပေး ၶူပ်ႉၽေႇလႃးမိၼ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈၵေႈ တၵ်းထုၵ်ႇ ပေႃးထုပ်ႉၵမ်ႇတႃႇၵေႈ ၵမ်ႇပဵၼ်ႁူၼ်းလႆႈယဝ်ႉ– ဝႃႈၼႆ။ ❑

ၶၢဝ်ႇတႅၵ်းတႅင်

ႁွင်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈလၼ်ႉလုတ်ႈလႃးလဝ်ႈရိူၼ်းတႆႈ ၶူဝ်ပေႃးမၢင်ႈၽေႃၵ်ႇ

ပုၼ်ႉမႃးမိူဝ်ႈ ဝၼ်းထိ **13/10/2007** လဝ်ႈၸၢၼ် (ပူဝ်ႇမူး) ၵျေႃႇလူဝ်းဢႃႇ, ၵွၼ်ၶူဝ် ငေႃးသိုၵ်းတပ်ႉႁွင် ၼမယ **578** တပ်ႉမၢၼ်ႈ မိူင်းပၼ်ႇ (တႅဝ်းၶေႃႈ) ၵႅၼ်ၸိူင်းမွၵ်ႈ **30–40** ၵေႃႉ ၵွၵ်ႇတူင့်ဢိုင်ပွတ်းမိူင်းႁိုင်။ တႅၵ်းၶိုၼ် ၶိုၼ်ႈၶွၼ်းဢိူဝ်ရိူၼ်းၵူၼ်းဝၢၼ်ႈသေ ၵၢဝ်ႁွင်ႈ လၼ်ႉလုတ်ႈလႃးၶူဝ်လဝ်ႈရိူၼ်းမၢင်ႈၽေႃၵ်ႇ တႆႉ ထင်တီႈ။

သိုၵ်းမၢၼ်ႈမဝ်းလဝ်ႈ **3–4** ၵေႃႉ လုၵ်ႈ ၶွင့်ၶူဝ်သိုၵ်းလူင်ၵူးတႅင်း ၵၼ်ၶွၼ်းရိူၼ်း လုင်းမၢၼ်ႉသႅင်သၢမ်မူၼ်ႉ ၵႃႈယႃ **70** ပီ၊ ဝၢၼ်ႈ ၸႃးငိုၼ်း၊ ၵိူင်ႉယၢင်းလွႆ လေးဝဵင်း မိူင်းႁိုင်၊ မဝ်းလဝ်ႈယူႉၶွၵ်ႈၽေသေ ၵၢဝ်ႁွင်ႈ MA-1 လၼ်ႉလုတ်ႈၵေႃႉတေႃႉ မူတ်းတင်းမိၵ့် *(ၸၼ် မၢၵ်ႇၽေင်းတူၵ်း 15 လုၵ်ႈ)* ႁူဝ်ႉတိူဝ့်လႃးသႂ်ႇ လုင်းမၢၼ်ႉသႅင် *(လဝ်ႈရိူၼ်းတိုၵ့်ၶွၼ်းၶႂ်းလုၵ်း)* ႁွၵ်းၶူဝ်ပေႃးမၢင်ႈၽေႃၵ်ႇ တႆႉထင်တီႈၵမ်းလဵဝ်။ ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈၵေႃႉၶိုင်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ *"မၢၵ်ႇႁွင်ႈပေႃး မူတ်းတင်းၽၢၵ်းယဝ့် ၼၼ်ႉၶဝ်ၵူးတႅင်း လင်ႉ ၸိမ်လႆႈႁွင်ႈ"*–ဝႃႈၼႆ။

ထိုင်မႃးၵၢင်ၶိုင် ဝၼ်းထိ **14/10/2007** ပူႉၵၢင့် ၼလႃႈ လႃႉတိပီႈၶွင့် လုင်းမၢၼ်ႉသႅင် ပႃးၵၼ်ႁူဝ်ႉတၢင်ႉလၢတ်ႈ ၶူဝ်ၶေႃႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈ လဝ်ႈၸၢၼ် ၵျေႃႇလူဝ်းဢႃႇ, ၽူႈႁွၼ်းငေႃးသိုၵ်း ၼမယ **578** (ပႃႈတွၼ်ႈတပ်ႉပိဝ်ႉၸႃႉၸၢမ်းငႃႈ) တင်း ၽူႈႁွၼ်းတပ်ႉပိဝ်ႉၸႃႉၸၢမ်းငႃႈ လဝ်ႈသိုၵ်း လူင် ၵွင်ႉၵျေႃႉၵူး (တပ်ႉပိဝ်ႉၸႃႉၸၢမ်းငႃႈ ပႃႈတွၼ်ႈတပ်ႉ လၵၶ **17** မိူင်းပၼ်ႇ) ၶဝ်လၢတ်ႈ ဝႃႈ တေသႂ်ႈတႅၼ်းၵႃႈၶူဝ် **1** လၢၼ်ႉ **5** သႅၼ်ပျႃး ထိုင်ပၼ်မႃးၼတ့ လႃး **7** သႅၼ်ပျႃးႁူလိုၼ်းၵမ်ႇ ၵႃး ပႃၽွင့်တိူၼ် လွၵ်ႇငိုတ်ႈတႅင်ႁူမ်းၶေၵ်းဝႆႉ ဝႃႈ *"ၸၢမ်ႈႁူဝ်ႉလၢတ်ႈ/ႁူဝ်ႉမွၵ်ႇပိူၼ်ႈဝႃႈတႆႉယွၼ်ႉ ၶမ့်မိုဝ်ႈၸဝ်း ပေႃးမီးၶၢဝ်ႇၼၽေႈၵွၵ်ႇ တေလႃး ၵိၼ်ၶေၵ်းၶေၵ်းၶျေၶျေ"* ဝႃႈၼႆ။

ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈၵေႃႉၶၼ်ႉ သိုပ်ႇလၢတ်ႈဝႃႈ– *"သိုၵ်းမၢၼ်ႈလိူဝ်းၶိုဝ် ပၼ်ႇပုတ်ႈၵၼ်ၵႅဝ်ႇထႅဝ်ႇ ၶဝ်ႈၵွၵ်ႇဝၢၼ်ႈၶိုင်ႈယဝ့်ဝၢၼ်ႈၶိုင်ႈ ပေႃးၵမ်ႇ ၵဵပ်းငိုၼ်းၵေႃႈ တႅၵ်းၶၢၼ်းၵိၼ်ၵႆႉမူဝူဝ်းႁူဝ်း၊ မိူၵ်ႈ ၸႆႉၶႃႈၸိမ်ၵၢဝ်တႆႉ ၵၼ့်လၼ်လူလႆႉ ၵမ်ႇလႆး ၶိုင်ႈၵေႃႈလႆးၶိုင်ႈ တိုၼ်းပၼ်တင်းတုၵ့်တင်းမႆႈ ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈယူႉ ၶိူဝ်းယွႆးယွႆး၊ ၶႂ်းမိူင်းတႆးၶိုဝ် ၵမ်ႇပူၼ်ႉလႆႈၶမ့်မိုဝ်းမိူၵ်ႈၸႆႉလူင် သိုၵ်းမၢၼ်ႈ လိူင့်ၶႆသေတီႈ"* ၶႆယဝ့်။

❑

လႆႈတႆႈၶုမ်ႇပႆႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈၵဵပ်းသိုၵ်းၶဝ်ႈမိူင်းထႆး လႃးသိုၵ်းမၢၼ်ႈလွႆႉၸိူင်းလႆႉ/မွႆငိုၼ်း

မိူဝ်ႈၶူဝ်လိူၼ် ၶူဝ်းဝိမ်းမူဝ်းၶႆႉ သိုၵ်း မၢၼ်ႈၵုၼ်ၸိူင်း ၸႃႉလႆႈၵဵပ်းသိုၵ်းမွႆႉ လွမ်းဝၢၼ်ႈ ၵိူင်ႉ ၵူၼ်းၶုမ်ႇတႆႈ **2** ၵေႃႉ ယူႉၵႃႉလိ ၵမ်ႇၶွႆႈ ၸိူတ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၼလႃႈ ပႆႈၶွတ်ႈလႅၼ်လိၼ်ထႆး မိူဝ်ႈမႃးလွမ်းတၢင်းထုၵ်ႇသိုၵ်းမၢၼ်ႈ လွႆႉၸိူင်းလႆႉ မွႆၵိၼ်ငိုၼ်း။ ၵူၼ်းၶုမ်ႇမၢင်ပွၵ့် မၢင်ဝၢၼ်ႈၵေႃႈ ပႆႈႁူဝ်ႉယူႉတၢင်ႉတီႈ။

မိူဝ်ႈဝၼ်းထိ **2–3/11/07** ပူၼ်ႉမႃးၶိုဝ် ပွတ်းၵႃႉလိ ၵုၼ်ၸိူင်းၶၼ်ႉ ယွၼ်ႉသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵုၼ်ၸိူင်း ၸႃႉသူၼ်းတုမ်/ၶူလိုၼ်းလၢတ်ႈၵဵပ်းသိုၵ်းမွႆႉ၊ ထၢမ်လၢင်ႈၵဝ်၊ သိုဝ့်ၵဝ်ၵူၼ်းၶုမ်ႇၸိူတ်းသိုၵ်း ၼလႃႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႉလႆႈၵႃႉယူမွၵ်ႈ **20** ပႆႈ **2** ၵေႃႉ ယူႉပွၵ့် **4** ဝၢၼ်ႈလူင်ၵႃႉလိ ပႆႈမႃးၶွတ်ႈ လႅၼ်လိၼ်ထႆး ပွတ်းမိူင်းၽွၢင်။

သွင်ၶႃႈတေႃႉတႆႉ ၶႅႈၼၶၶၢဝ်းတၢင်းဝႃႈ– *"မိူဝ်ႈမႃးၽႅဝ်ၽွႆႉ ၵွၵ်ႇတႃႈၵေႃႈၶၼ်ႉ သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၶမယ **286** တီႈၶူဝ်တၢင့်ၽွႆႉ ၵွၵ်ႇၶူင်းတိလွပ်း ၶႃႉသွင်ၵေႃႉဝွႆသွင်ၶိုၼ်း၊ ၵၢင်ဝၼ်းလွႆႉလွၼ်ႉယိုဝ်ႈ ယႃႈ ၶုတ်းလုၵ်း သိမ်ႈမွႆလႅမ် ၶၢၵ်ႇၶေၢမ်ပၵ်း လွမ်းလႅၼ်တပ့်ၶဝ်၊ ၼၶးဝႃႈၵႃႉယႃ ၵမ်ႇပူၼ်ႉ **25** ၼလႃႈ ႁူဝ်ႉမိူင်းထႆးၶႆသေ ယွၼ်းငိုၼ်းၶဝ် ၵေႃႉလႆ **5,000** ၊ ဝႆးၶၼ်ႉပွႆႉၼၸႉၵႃးပိူၼ်ႈ ၶွႆႈပိူၼ်ႈတၢင်ႉၶဝ်ႁူဝ်ႉတၢင်းမိူင်းပႅင်း–ၵႅင်းတူင်"* ၶႆယဝ့်။ *(တီႈၼတ့မၼ်း ၵၼ်ၶဝ်ၵွၵ်ႇမႆႈမိူဝ်ႈ ၵႃႉယူတႅမ်ႇလိူဝ် **25** ၸၢမ်ႈၵွၵ်ႈမိူင်းၶၼ်ႉ ပႅၼ်ၶေၢင်းယိူင်း)* ။

သွင်ၶႃႈလၢတ်ႈပႃးဝႃႈ– *"ၵူၼ်းၶုမ်ႇမၢင် ၵေႃႉ မၢင်ဝၢၼ်ႈ မၢင်ပွၵ့်လိူဝ်းၵမ်ႇၶွႆႈၸိူတ်းသိုၵ်း မၢၼ်ႈၶၼ်ႉ ၵမ်ႇႁူဝ်ႉမိူင်းထႆးၵေႃႈပႆႈၸႃႉသေႃႉမူၵ်း တၢင်ႉတီႈတၢင်ႉလႅၼ်ၵေႃႈမီး"* ၶႆယဝ့်။

❑

သိင်ႇၶိုတ်ႈလွမ်ႇ

တေသိုပ်ႇၶိုၼ်း ၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆတႃႇသၢင်း

ၶွမ်ႊပၼီႊထႆးသဝတ်ႇ, ၵၢၼ်ႁပ်ႇၼၢင်း ၶွမ်ႊပၼီႊ MDX သေ ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆတႃႇသၢင်း ၼမ်ႉၶူင်းၼၼ်ႉ ၵႂႃႇလူၼ် 18 လိူၼ် ၶဝ် 2 လမ်း တၢင်ႇလိၼ်ပုၼ်ႇတၢင်းလိူၵ်ႈတီႈပိုၵ်ႈ ၵၢပ်ႇလူင်းဝႆႉ တီႈမိူင်းတႆး ၽိုၼ်ၵၢၼ်ၶိုၼ်းသိုပ်ႇၵေႃႉသၢင်ႈ ၽၢႆတႃႇသၢင်း–လိူင်ႇၶၢဝ်ႇမိူင်းတႆးလၢတ်ႈ။

လူတ်ႇၽူင်ႇလူၼ် 18 လိူၼ် 2 လမ်းၶွင် ၶွမ်ႊပၼီႊထႆးသဝတ်ႇ,တၢင်ႇလိၼ်ပုၼ်ႇတၢင်းလိူၵ်ႈ လုၵ်ႉၵိူင်းမႂ်ႇ–ၵိူင်းလၢဝ်လတ်းၵိတ်ႇBP1ၼွင်ၵၢၵ်ႈ သေ ၵၢပ်ႇလူင်းဝႆႉ ပၢင်လိုဝ်ႈၶဝ် တီႈမိူင်းတႆး မိူဝ်ႈ 04/11/07။ ၵူၼ်းမိူင်းတႆးၵေႃႉၼိုင်ႈ လၢတ်ႈ ဝႃႈ– *"လူတ်ႇ တၢင်ႇၶူဝ်းၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆတႃႇသၢင်း ၵၢမ်ႇႁၼ်လတ်းမိူင်းတႆးႁိူင်ၼႄႉယဝ့်၊ လူတ်ႇၽူင်ႇလူၼ် 18 လိူၼ် 2 လမ်း တၢင်ႇပုၼ်ႇတၢင်းလိူၵ်ႈ မႃးၵမ်းၼႆႉၼမ်ၼႄႉ၊ လိူပ်ႈတေၶိုၼ်းသိုပ်ႇၵၢၼ် ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆတႃႇသၢင်းၶိုၼ်း–"* ဝႃႈၼႆႉ။

တႃႇႁဵတ်းႁူင်းလၢၵ်ႈ ၽႂ်းၽႃႉသိုၵ်းမၢၼ်ႈ တိူင်ၽၢႆတီႈတၢင်ႇပႃႇလဝ်း လုၵ်ႉၶူဝ်တႃႇသၢင်း ၶီႈႁိုဝ်းၶိုၼ်ႈႁိူင် 15 မိၼိတ်ႉ။ ပေႃးလုၵ်ႉတႃႇ သႃလႃး (ႁူဝ်ၶူဝ်တႃႇသၢင်းၽၢႆႇၵွၵ်ႈ) ၶီႈၵႂႃး ၶိုၼ်ႈ 15–20 မိၼိတ်ႉ။ ၽွင်ႈၽၢႆႇတူၵ်းၶူင်းပိူၼ် လွႆႉသိူင်၊ ၽွင်ႈၽၢႆႇၵွၵ်ႈၶူင်းပိူၼ် တၢင်ႇပႃႇလဝ်း၊ ၵူလိုၵ်းၵႃႈၵမ်ႈၼမ်ၶတေႃႉ ႁွင်ႉဝႃႈၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆ ႁူင်းလၢၵ်ႈၽႂ်းၽႃႉတႃႇသၢင်း။ မိူဝ်ႈၶၢဝ်းႁိုဝ်ႉၼၼ်ႉ ၽူၼ်တူၵ်းႁႃႇယဝ့်, ၼမ်ႉၶူင်းၵႂ်ႇၼွင်းၶိုၼ်ႈၽွင်ႈၶလႈ ၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆႁူင်းလၢၵ်ႈၽႂ်းၽႃႉ ၵိုတ်းလိုဝ်ႈဝႆႉ လိူမ်မိူဝ်ႈလူၼ်ႈၵျၢၼ်း 07။

ၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆၼမ်ႉၶူင်းၼႆႉ ၵူၼ်းယူႇ သဝ်းပိုၼ်ႉတီႈ တၢၵ်ႈႁူပ်ႉၽေးႁၢႆႉ ၼမ်လိုဝ်ႈလႆႈ ၽွၼ်းလီၶလႈ လႆႈလႆႈမိူင်းသၢၼ်ၶတ်းႁၢမ်းၶႁႃႉ ယႃႇႁႂ်ႈၶွမ်ႊပၼီႊ MDX သၢၼ်မိူဝ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ ထိုင်တီႈၶွမ်ႊပၼီႊ MDX ပေႃးလႆႈလူတ်းလူင်း ႁိူင်းငိုၼ်းၵႃႈလွႆႉၵႂႃႇလူင်းတိုၼ်း ထိုင် 24% ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇမိူဝ်ႈ 20/11/2007။ ၶွမ်ႊပၼီႊ ထႆးသဝတ်ႇသမ်ႉ မိူဝ်ႈၶၢဝ်းႁိူင်ႈပူၼ်ႉမႃးၼၼ်ႉ တႃႇတေႃႇၶိုင်ႈၶူဝ်းၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆႁူႇတႃႇသၢင်းငၢႆး ယၢမ်းႁပ်ႇၼၢင်းၵႂႃႇၶူဝ် ၶမးတၢင်းလုၵ်ႉၵၢပ် လိူၼ်လိၼ်ထႆး BP 1–ၼမ်ႉယုမ်း–ပုင်ႇပႃႇၶိမ်– တေႃႇထိုင်မိူင်းတႆး။ ❑

ယိုၼ်ႈလိၵ်ႈသၢၼ်ၶတ်းၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆၼမ်ႉၶူင်း တီႈၽူႈလတ်းၵၢၼ်ၶွမ်ႊပၼီႊ MDX

ဝၼ်းထိ **20/11/07** ၽူႈတူင်ႇၼိုင်ၶၼ ၵၢင်လွႆသၢၼ်ၶတ်း ၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆတႃႇသၢင်း မွၵ်ႈ **20** ၵေႃႉ ၵႂႃႇတီႈလုမ်းႁွင်ႈၵၢၼ်ၶွမ်ႊပၼီႊ MDX တီႈမိူင်းၵွၵ်ႈသေ ယိုၼ်ႈၽိုၼ်လိၵ်ႈသၢၼ် ၶတ်း ၵၢၼ်ၵူၼ်းမိူင်းတႆး **1,500** ပၢႆ ႁူမ်ႈၵၼ် လူင်းလၢႆးမိုဝ်းသၢၼ်ၶတ်း ၶူင်းၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈ ၽၢႆၼမ်ႉၶူင်း တီႈလၢႆးၼူပ်ႉၽွၼ်း ပၵျႃႇၽႅၼ်ႈတၵျႃႇ ၵုၼ်း ၽူႈလတ်းၵၢၼ်ၶူင်းၵၢၼ်ၵေႃႉသၢင်ႈၽၢႆ။ လႆႈတၢင်ႇၶၼသဝ်ႈမႃႇလွင်ႈပူၼ်ႉပိူၼ်သုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း ၵိူဝ်ႇၵပ်းလွင်ႈသၢင်ႈၽၢႆၼမ်ႉၶူင်းတီႈတႃႇသၢင်း ၶလႈ တုၵ်းယွၼ်းႁႂ်ႈၶွမ်ႊပၼီႊ MDX ၵိုတ်း ယင့်ထွၼ်လွင်ႈလူင်းတိုၼ်းၶူင်းၵၢၼ်ၵမ်းလိူဝ်။

ၽူႈလတ်းၵၢၼ် MDX တွပ်ႇထိူင်ဝႃႈ ၵၢမ်ႇမီးလွင်ႈပူၼ်ႉပိူၼ်သုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း၊ ၵၢမ်ႇမီး လွင်ႈတိူၵ်ႈလွႆႉႁိူင်းၵၢၼ် ၶလႈ ႁူပ်ႈယိုတ်းၵၢပ် လၢႆးသူၼ်ႁၢႆးၼႄႈၵူၼ်းမိူင်း။ ယိုၼ်ယၼ်ဝႃႈ တေ ၵၢမ်ႇမီးလွင်ႈတုမ်ႉတိုဝ့်သိင်ႇၶိုတ်ႈလွမ်ႇသင်–ဝႃႈၼႆႉ။

ၽူႈၵပ်းသၢၼ် လုမ်းသိင်ႇၶိုတ်ႈလွမ်ႇတႃး (Shan Sapawa) ၼမ်းၼႄးၵူႇယိုၼ်ႈလိၵ်ႈသၢၼ်ၶတ်း ၶူင်းၵၢၼ်ၽၢႆၼမ်ႉၶူင်းလူး ၽူႈလတ်းၵၢၼ်ၶွမ်ႊပၼီႊ MDX လၢႆးၼူပ်ႉၽွၼ်း ပၵျႃႇၽႅၼ်ႈတၵျႃႇၵုၼ်း တီႈမိူင်းၵွၵ်ႈ, မိူဝ်ႈ **20/11/2007**

ႁူဝ်ပဝ်ႈတပ်ႉသိုၵ်းလူဝ်ႇလၢတ်ႈဝႃႉ ၸဝ်ႈမၵ်ႉသၢင်းသုတ်းမုၼ်

ႁူဝ်ပဝ်ႈ WNO ၽူႈၼမ်း WNA ၵၢၼ်လုၺ်ႈသုတ်းမုၼ်ႁႂ်ႈမိူဝ်ႈ 29/10/07 ၼၼ်ႉ ထိုင်မႄးဝၼ်းထိ 4/11/07 ၶွပ်ႈႁူဝ်ၶဝ်ႈၵိဝ်ႈသေ ၽဝ်ၶၢပ်ႈတူဝ်ယဝ့်တူဝ်ႈႁႂ်ႈလီငၢမ်း။

ၸဝ်ႈမၵ်ႉသၢင်း ၼၢယူ 61 ႁူဝ်ပဝ်ႈမုၵ်ႉလုမ်းလူဝ်ႇလၢတ်ႈဝႃႉ (WNO) ၸလႄႈ ၽူႈၵွၼ်းတပ်ႉသိုၵ်းလူဝ်ႇလၢတ်ႈဝႃႉ (WNA) လပ်ႉလွၵ်ႈၵိုၼ်းလွၵ်ႈၶမ်းသဵင်ႈမုၼ်လုႁႂ်ႈ မိူဝ်ႈဝၼ်းထိ 29/10/07 တီႈႁူင်းယႃပႃႇၸၼ်ႉ (ၼၢၵ်ႈၶိူင်းၼိူင်း) ၵဵင်းမႆႇ။ လုၵ်ႈမေႊပီႈၼွင်ႉ ၼၢဝ်ၶၢပ်ႈတူဝ်မၼ်းၸဝ်ႈႁႂ်ႈဝႆႉတီႈဝတ်ႉထႃႈၵတၢတ်ႇ ၵဵင်းမႆႇ၊ ၶွၼ်းတၢၼ်းထွမ်ႇ လိၵ်ႈၽွင်းထမ်းယၢတ်ႇၼမ့်ၸၽႄၵုသူဝ်ႇ လွမ်းၽိုင်ႈပိူင်သႃသၼႃ ပေႃႇထိုင်ဝၼ်းထိ 4/11/2007 ဝႆးဝၼ်း လႆႈပူၼ့်ၶၢပ်ႈတူဝ်ၶွပ်ႇႁူဝ်ၶဝ်ႈၵိဝ်ႈ ၽဝ်ယဝ့်တူဝ်ႈႁႂ်ႈယဝ့်။

ၼႂ်းဝၼ်းပူၼ့်ၶၢပ်ႈတူဝ်ၸဝ်ႈမၵ်ႉသၢင်းၼၼ့် ၵူၼ်းႁႂ်ႈၶဝ်ႈႁူမ်ႈမီးမွၵ်ႈ 4–5 ပၢၵ်ႇ။ လုမ်းၵၢၼ်မိူင်း/ၵၢၼ်သိုၵ်း တင်းၼမ်ႁႂ်ႈဝၢင်းတူင်ႇ မွၵ်ႇ မွင်လုၵ်ႉလွမ်းမၼ်းၸဝ်ႈ မိူၼ်ၼင်ႇလုမ်းၶၢင် KNO, လုမ်းမွၼ်း NMSP, လုမ်းၼၢင်းယိင်းတႆး SWAN, တပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆး SSA, ၵိုၵ်ႇ ၸဝ်ႈသိုၵ်းလူင် ၵၼ်းၸဵတ်း ၸဵမ်လိူဝ်းၼၼ့်ယဝ့်။

ၸဝ်ႈမၵ်ႉသၢင်းၼၼ်ႉ ၵိူတ်ႇမိူဝ်ႈ 14/10/1946 တီႈ ဝဵင်းၵိုၼ်း ၸေႊမိူင်းဝႃႉ ပဵၼ်လုၵ်ႈတႃႉၽွင်း (ၶိုဝ်) ၸဝ်ႈသဵင်မိူင်းၶမ်း ၸဝ်ႈၽွႃႉဝဵင်းၵိုၼ်း ၸလႄႈ ၸဝ်ႈၼၢင်းလူ။ မီးပီႈၼွင်ႉႁူမ်ႈတွင့်တင်းသဵင်ႈ 4 ၵေႃႉ။

ၵူပ်ႉၵူႈၵၼ်တင်း ၼၢင်းၵျူႇၼု (မိူဝ်ႈပီ 1968) မီးလုၵ်ႈလၢင်းႁူမ်ႈၵၼ် 4 ၵေႃႉ

1964 ၽိုၵ်ႇသွမ်ႉၵၢၼ်သိုၵ်း တီႈၸမႈသလွင်း ၸေႊတွၼ်ႈၵဵင်းၶွၵ်း။

1966 လႆႈၶပ်ႉတႅင်ႈတင်ႈပဵၼ် ၵႅမ်ၽူႈၵွၼ်းတပ်ႉဝဵင်းၵိုၼ်း။

1967 ဝႃႉၸဝ်ႈၽွႃႉ မၵ်ႉၸွင်ႇသဵင်ႈမုၼ် ယဝ်ႉ လႆႈၸိုၼ်ႈပဵၼ်ၸဝ်ႈၽွႃႉ။

1968 ၵဵတ်ႇၸၸၸႅၵ်ႉၵင်ႈမိူင်းဝႃႉ တိုၵ်းတေႃးပႃႇတီႇၶွမ်ႇမိဝ်ႇၼိတ်ႉ မိူင်းမၢၼ်ႈ (CPB) ၼၢၼ်ပူၼ်ႉပဵၼ်ၶဝ်ႈမႄး။

1971 ၶၢႆႉငဝ်ႈငုၼ်းယူႇဝၼ်းတူၵ်းၸူင်း တီႈတၢင်ႉယၢၼ်း။

1973 ထုၵ်ႇတပ်ႉသိုၵ်းမၢၼ်ႈမိပ်ႇၼႅၼ်း လွၵ်ႉဝၢင်းၶိူင်ႈၸလႄႈ ႁူမ်ႈၶွမ်းလေႃႇသိုင်းႁၢၼ်သေ ၶဝ်ႈလူးၵၢၼ်လႂ်းလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ။

1976 ၵေႃႇတင်ႈမုၵ်ႉလုမ်းလူဝ်ႉၶိူဝ်းဝႃႉ (WNO) တီႈၼႄးမူၼ်းလူင် ၵိင်ႇၸေႊဝဵင်း ႁူဝ်မိူင်းယၢမ်းလီဝ်။

1978 ႁူမ်ႈၶွမ်းတပ်ႉသိုၵ်းၽွမ်ႉႁူမ်ႈလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ (လိူင်ႈတႆး) SURA ။

1981 ၵေႃႇတင်ႈငဝ်ႈငုၼ်းတီႈလွႆဝႃႉႁိူဝ်ႈၶိမ်းၸမႈၵေႃး ပေႃႇၼႄးၸမႈၶွင်ႈသွၼ်။ ႁူမ်ႈၶွမ်းလုမ်းလၢဝ်းၶိူဝ်းဝႃႉတၢင်ႇလုမ်းၶိူတ်းၶွႆႈ WNO ၶိူင်းယွႆႇမႄး။

1983 WNO ၶဝ်ႈႁူမ်ႈပဵၼ်လုၵ်ႈလုမ်းၼႂ်းတီႈဝ်ႈႁူမ်ႈ တီႊမွၵ်ႈၸရေးသီႊလူဝ်ႉလၢတ်ႈ (NDF) ။

1989 ၵွၼ်လုမ်းတၢင်တူဝ် NDF ႁႂ်ႈ ပၢင်သၢင်း ဝႃႉ CPB ထုၵ်ႇၽိုၼ်ႉဝႃႉ၊ လႆႈထုၵ်ႇ UWSA ၵုမ်းၶင်ဝႆႉသေ ဝႃႉၼၼ့်ပႂ်ႈလွတ်ႈၵွၵ်ႇ။

1994 ၶပ်ႉလိူၵ်ႈတင်ႈပဵၼ် ၵႅမ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ NDF ။

1997 ပၢင်ၵုပ်ႇၵူဝ်းလွင်ႈၵတ်းယိၼ် တင်းမၢၼ်ႈသုတ်းယဝ်ႉႁႂ်ႈ ဝႃႉမၼ်းၸဝ်ႈၵမ်ႇ ယွမ်းၶပ်ႉၶႄႈၶိူၵ်ႈၶွင်ႉမၢၼ်ႈ တႃႇဝၢင်းၶိူင်ႈ။

1998 ႁူမ်ႈၵေႃႇတင်ႈတပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆး လၢဝ်းၶိူဝ်းၽွမ်ႉႁူမ်ႈ (UNSSA) မီးလုမ်းဝႃႉ၊ လႃးႁူ၊ ပၵူဝ်း၊ ပလွင်ႈ၊ တႆး ၶဝ်ႈပႃး။

2000 ႁူမ်ႈၵေႃႇတင်ႈၸွမ်ႇမသျိၼ်ႇ ၼၼ်ႇ တႅမ်ႈပိူင်ငဝ်ႈပိုင်းမိူင်းလိူင်ႈတႆး (SSCDC)။

2001 ၼမ်ႇယူႇလီၸလႄႈ လႆႈၶဝ်ႈႁူင်းယႃ သေၶပ်ႉၽႄႇတတ်း။

29/10/2007 ၵိုင်ၼိူဝ်တၢင်းပဵၼ်ပွတ်ႇ ၵပ်ႉ ၼၢၼ်တိတ်းလပ်းမႄးၶၢဝ်းႁိုင်ၸလႄႈ လႆႈသဵင်ႈမုၼ်ႁႂ်ႈ။

ၸဝ်ႈမၵ်ႉသၢင်းၼၼ့် ပဵၵ်ႉသမ့်ဝႃႈပဵၼ်ဝႃႉၼၼ့် သေတႃႉၵေႃႈ မၼ်းၸဝ်ႈၼၼ့်လၢတ်ႈႁၢမ်းတႆးလႆႈ လီလီ။

ဝႃႉမၼ်းၸဝ်ႈသဵင်ႈမုၼ်ယဝ့် ၸဝ်ႈသိုၵ်းတိုၵ်းမိူင်း ၶပ့်ပုၼ်ႈၽွၼ်းၵုမ်းယိပ်းတပ်ႉသိုၵ်းလူဝ်ႇလၢတ်ႈဝႃႉ (WNA) သေသိုပ်ႇၶတ်းသၢင်ႈ ၶိုင်ပွင်ၵၢၼ်ငၢၼ်းႁႂ်ႈယူႇယဝ့်။ ❑

ၶၢဝ်ႇပွတ်း

ၽႂ်ပၼ်ႇဢွၵ်း–လိမ်ႇၸသႈတၢၼ်းသူၺ်ႇ

တၢၼ်းသူၺ်ႇ

ၽွင်းလူင်ၽႅၢ်ႇပႃးသႃႊ ဢူးတွင်း ၵိူတ်ႇဝႅင်းလီဝ်ၵၼ်တင်းၵွမ်လိၵ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈတၢၼ်းသူၺ်ႇ။ ၶဝ်ႈၶႄင်းၽိုၵ်းသွၼ်ၵၢၼ်သိုၵ်းၽူႈမီးလၼ်ႉၵွမ်းၵၼ်။ ယၢမ်းႁပ်ႉတၼ်းၵိူင်းၽွင်းတၢင်မိူင်းမၢၼ်ႈ လႆႈႁူ ႁၢပ်ႇၸႄႈၵၢၼ်မိူင်းဢၼ်ပေႃးရီၶိူဝ်ႈ။ ပီၼ်ၵေႃႉပၼ်တၢင်းၶႆႈၼႂ် ၼွႆႉၽိၼ်ၵၢၼ် ၸဝ်ႈၶလီႊယိူဝ်ႈ ၶွင် လုမ်းမၢၼ်ႈ။ ယၢမ်းလီဝ်ၵေႃႈႁဵတ်းၵူၼ်းလိမ်ႇၸသႈလိၵ်းၵွမ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈၵူႈလွင်ႈလွင်ႈ။

DVB - 04/11/ 2007

ၽူႈၵွၼ်းပၢင်သဝ်းတပ်ႉပလိၵ်ႈဝႅင်းပိူၺ်ႇၶႃႈတူဝ်တၢႆ

မွင်ႇဢေး

ၸယးဢူၵ်ႉ ၶိၼ်ႇဢူး တပ်ႉပလိၵ်ႈမႄႈ **10** ဝႅင်းပိူၺ်ႇ မိူင်းမၢၼ်ႈပွတ်းၵၢင် ဢဝ်ၵွင်ႈပွတ်း 9 mm ယိုဝ်းၶႃႈတူဝ်ၵဝ်ႇတၢႆႁွင်းၵူၺ်း။ ၽွင်းဢဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းပႂ်ႉဝတ်ႉမြႄးၸွၼ်း တီႈဝႅင်းပိူၺ်ႇ။ ၸယးဢူၵ်ႉၶိၼ်ႇဢူး မႃႇတူဝ် လ/**17319** ၼႆႉ တိုၵ်ႉလုၵ်ႉဝႅင်းလိူဝ်ႇ ၶႃႈႁူႇဝႅင်းပိူၺ်ႇ မိူဝ်ႈ **15/10/07**။ ဝႃႈပၢင်ၶူမ်ႈၶတ်းယုင်ႈယၢင်ႈ မိူဝ်ႈႁၢင်လိူၼ်သီပ်ႉထိမ်ႊပိူဝ်ႊၸၼ်ႉသေ ပၼ်ႁႄၵူၼ်းသိုၵ်းတင်း ပလိၵ်ႈ ပႃႈတပ်ႉ/ၶႃႈတူဝ်ၵဝ်ႇတၢႆ ၸမ်လိူဝ်မႄးၸတ်ႉၸတ်ႉ –ၵူၼ်းၵေႃႉၵႂ်ႇၶဝ်ႈဢွၵ်ႇတပ်ႉပလိၵ်ႈမႄႈ **10** ဝႅင်းပိူၺ်ႇ ၵေႃႉၸိူင်ႈ လၢတ်ႈၸၸၼ်ႇၼၼ်ႈ။

DVB – 08/11/2007

ၵူၼ်ပိတ်းၸၢင်းယိင်းသုပ်းၶူဝ်တၢၼ်းသူၺ်ႇ

လူဝ်းဝိၼ်း

ၵူၼ်း **40** ၵေႃႉပႃႈ ဢဝ်ၵူၼ်ပိတ်းၸၢင်းယိင်း သုပ်းၶူဝ် (ႁၢင်ႈထၢႆႇ) ၵွမ်လိၵ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ တၢၼ်းသူၺ်ႇ သေၸၸၢင်လႆႈ ၶူမ်ႈၶတ်းၸိူဝ်သိၼ်ႈတၢင်း ပူဝ်ႇဢွင်ႇၵျေႃႇ ၵၢင်ဝႅင်းတႃႈၵုင်ႈ။ လဝ်ႈၸႄႈတီႈပလိၵ်ႈမၢၼ်ႈႁႃလမ်းတီၸလႈ လႆႈဢွၼ်ၵၼ်ပႃႈယၢႈၽၢတ်ႇၵၼ်ၵေႃႉၶူးၵေႃႉတၢင်း။

Irrawaddy 08/11/07

လိၵ်းၵွမ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈတႅမ်ႇၶူဝ်လႆ လုၵ်ႉမိူင်းတၢႆးႁူႇလွၼ်ႉလွၼ်ႉ

မျိၼ်ႉလၢႆႇ

လိၵ်းၵွမ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ တႅမ်ႇၶူဝ်လႆလုၵ်ႉမိူင်းတၢႆးႁူႇလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။ ပႃးလီမ်တၢၼ်းသူၺ်ႇ၊ မွင်ႇဢေး၊ လူဝ်းဝိၼ်း၊ တိၼ်ႇဢွင်ႇမျိၼ်ႉဢူး၊ မျိၼ်ႉလၢႆႇ၊ မွင်ႇပူဝ်ႇ၊ တိၼ်ႇထုတ်ႉ ဢိၵ်ႇတင်းလိူဝ်း ဢမ်ႇပေႃးမီး လိုဝ်ႈသိင်ၵေႃႈတင်းၸမ်။ မိူၼ်ၸင်ႇၵွမ်ၽွင်းလူင်သိုၵ်းမၢၼ်ႈယၢမ်းလီဝ် ၵွမ်သိုၵ်းတိင်းသိင်ႇၵေႃႈ လူင်းၶႄင်းၽိုၵ်းသွၼ်ၽူႈမီးလၼ်ႉ DSA လုပ်ႈ **9** တီႈဝႅင်းပၢင်ႇဢူ၊ ယၢမ်းပီၼ်ၽူႈၵွၼ်းတိူင်းသိုၵ်း သၢမ်လိင်ႇၵိင်းတုင်၊ ၶိုၼ်ႈပီၼ်ၵဝ်ႉၵွၼ်းသိုၵ်း၊ ၽူႈပွင်ၵၢၼ် **2, 1** ယဝ်ႉယိပ်းတၼ်းၵိူင်းၶူဝ်ပဝ်ႈ ပၢင်ၵုမ်လူင်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ဢၼ်ၶိၼ်ႇတိမ်ႈပိူင်ငဝ်ႈပိူင်းမိူင်း ၶွင်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ ယၢမ်းလီဝ်သမ့်ၶိုၼ်ႈႁပ်ႉ တၼ်းၵိူင်း ၵွမ်ၽွင်းလူင် ဝႃႈလူဝ်းဝိၼ်းတၢႆ မိူဝ်ႈဝၼ်းထိ **12/11/2007**။ မိူင်းတၢႆးၼႆႉ သိုၵ်းမၢၼ်ႈဝႆႉ ပီၼ်ယႂ်ႇ၊ ပၵ်းတႃႇၵုမ်းၵမ်လိူဝ် တၢင်ႇလေႊမိူင်း၊ ၼႂ်းလေႊမိူင်းတင်းသိင်ႈၼႆႉ လိူဝ်သေမိူင်းတၢႆး ဢမ်ႇမီး တိူင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ **3** ဢၼ်သေတီႈ။ ၵူၼ်းလူင်လိူဝ်းပီၼ်ယႂ်ႇၼႂ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၵေႃႈ ၵမ်ႈၸမ်လုၵ်ႉမိူင်းတၢႆး ႁူႇလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။ ပေႃးယၢမ်ႈႁၢပ်ႇၸႄႈၵၢၼ်ၼႂ်းမိူင်းတၢႆးယဝ်ႉၵေႃႈ ၽူႈၸမ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ဢိၵ်ႇၽူႈယူႇလင် လိမ်ႇၸသႈၵၢၼ်မိူင်းၶဝ် လီပ်ႈတမ်းလႂ်ႉဝႆႉ။ ❑

ပၢႆးမွၼ်း

မႂ်ႇသုင်ၶႃႈ

ၶႃႈႁဝ်း လၢႆးလၢမ်ႇၼွင်ႉ တႆးမႂ်ႇ, တိုၵ်ႉဢွၵ်ႇ, ပိုၼ်ႉမိူင်းၸိုင်းၽိူင်းမႂ်ႇ, ဢွၼ်တၢင်းသုတ်း တင်ႈလိူဝ်ႈဝႃႈ **ၼွင်ႇပေႇတူၺ်းသႂ်** ၼႆၵေႃႈ။

ၶႃႈႁဝ်းယွၼ်းပိုင်ႈၵိုင် ပီႈၼွင်ႉၽူႈထွမ်ႇသဵင်ၵႂၢမ်းတႆးၽိူင်းပၢၼ်မႂ်ႇ, တင်းလၢႆ ပၼ်ၵႅၼ်းပၼ်ၶိူင်းယႂ်ႇယႂ်ႇၼမ်ၼမ်။ ၶႃႈႁဝ်းယွၼ်းၽေႃ,သဵင်ၵႂၢမ်း ထိုင်ပီႈၼွင်ႉတႆးတင်းသဵင်ႈၵေႃႈ။

သင်လိူဝ်ႈဝႃႈၶႃႈႁဝ်း လႆႈတႅမ်ႈၽိတ်းၽႂ်ႉပိူင်ႈ ၵျႃႉတုမ်ႇတိူဝ်ႉမိူၼ်ႈ သေပိူင်ပိူင်လိုင်ၶႃႈလၢႆးတိုၼ်းယွမ်းၽိတ်း၊ ၸိူင်းတေႃႈပွႆႇဝၢင်းပၼ်သေၵမ်း။

ၶႃႈႁဝ်း ယွၼ်းၶွပ်ႈၶုၼ်ထိုင် ၵေႃႉပၼ်တၢင်းႁူႉတၢင်းႁၼ် ၵေႃႉလွႆႈ ပိုၼ်ၽေႃဝ်,ဢွၵ်,ၽိုၼ်လိၵ်ႈၵွၼ်းၶေႃၼႆႉၸတ်ႉၸတ်ႉၵေႃႈ။

ၶႃႈႁဝ်းယွၼ်းပွၼ်းထိုင်ပီႈၼွင်ႉၵူၼ်းမိူင်းတႆး ၸႂ်ႈယူႇလီၵတ်းယဵၼ် မၢၵ်ႈမီးၶိုၼ်ႈယႂ်ႇ,သေၵမ်းၶႃႈ

မႂ်ႇသုင်ၶႃႈ
လၢႆးလၢမ်ႇၼွင်ႉ

သင်,သိုဝ်ႇသႂ်ႇတီႈ ***လၢႆးလၢမ်ႇၼွင်ႉ 087-7943639***

ၶေႃႈထတ်းသၢင် တွၼ်ႈတူၼ်းတရီး Music

လႆႈၵိမ်ၶၢဝ်းယၢမ်းသေထွမ်ႇ,တူၺ်းၵွပ်ႈၸိုင်ႈ လၢမ်းႁူႉလႆႈဝႃႈပိၼ်ႇလမ်,သဵင်ၽိူင်းထႅးၵမ်ႈၼမ်၊ ပႃးၽိူင်းၶွင်ၼၵ်ႉၵွင်ႉထႅး **ၵႃႉ သၢၼ်းယူႇ** ၸလႆႈ လုမ်း **ၵႃႉၼမ်ႉ** လိူဝ်းၼႆႉ မိူၼ်ၼင်,ၽိူင်းထိ **3, 4, 6–10** ။ မၢင်ၽိူင်းၵေႃႈလမ်,သဵင်တူဝ်ၵဝ်,ၶူၼ်းပႃးၵိတ်းဢွတ်း။ မၢင်ၽိူင်းလိပ်ႈၵဝ်သဵင်တူၼ်းတရီး music ၵီးလိၵ်ႈထူၼ်း electone ပိုတ်,သေၵွင်ႉလွမ်းၵေႃႈမီးမီး။ ပေႃးထတ်းသၢင်တွၵ်းသိုဝ်ႈတိုဝ်ႉလၼ်းလိုင်–ထွမ်,လႆႈယူႇ။ ၵူၺ်းၵႃႈ ၵၼ်လၢင်းပႃး ၼႆးၶၵ်ႉတွၼ်ႈ ၼမ့်ၶိုၵ်ႉလွၼ်ႉၵိၼ် quality ၵမ်,ပေႃးမီး။ လႆႈဝႃႈၶဝ်ႈပႃးၼႆး ၵၼ်မိူၼ်ငၢႆးၵၼ်ၶူမ်,တူဝ်ႈ (တူဝ်ႈပႆႇ)။ မၢင်ၽိူင်းၼိူဝ်ႉၽိူင်းၸိမ့်ယူႇ၊ သေလၢႆ ႁွပ်ႈၵျႃႉ,ၵဝ်လမ်,သဵင်ပိူၼ်ႈၼၼ်ႉၵူၺ်း။ မီးသၢႆငၢႆတွၼ်ႈတႃႇ,ၶိုပ်ႈၼေႃႈၵွၼ်းမုၼ်း လႆႈယူႇ။ (သင်ဝႃႈၵႆႉၶတ်းလွႆလိပ်ႈၵိုၼ်းၽိုၵ်ႉၽွၼ်ႉလီငၢမ်း)။

ၶေႃႈထတ်းသၢင်တွၼ်ႈလိူင်း ၸလႆႈ ႁၢင်ႈငဝ်းၶႃႈၵျႃးၵူဝ်းၶေး Karaoke Music Video

မိူၼ်ၼင်,ၽိူင်းၵႂၢမ်း **ၼွင်ႇပေႇတူၺ်းသႂ်** ၵၼ်ၼၢင်းငဝ်းပႆႈလၢႆးငဝ်း ၵျႃႉလူးၽူႈလၢႆးထိူင်ႈၵေႃႉၼိုင်ႈၼၼ်ႉ ၼုင်ႈသိုဝ်ႈသီၶွင်, ၵပူင်းၵျိၼ်းပွတ်း၊ ၽိူဝ်,ထိူင်ႈတွၼ်ႈၼိုင်ႈမႃး ၼၢင်းငဝ်းၼုင်ႈၶူဝ်းၵၼ်ၵဝ်, သမ့်မီးထူင်ပႃးသီလိူင်မႃး၊ တီႈၼႆႈၶတ်းၵၼ်ဝဵ့ၵိတ်းၼိူင်ႈ ပေႃးသွၼ်,ဝႃႈပိၼ်ၶၢဝ်းယၢမ်းၵမ်, ပိူင်ႈၵႂၢၼ် ထူင်သမ့်လုၵ့်တီႈလွႆမႃး၊ ပေႃးသွၼ်,ဝႃႈပိၼ်ထိူင်ႈဝၼ်းၼိုင်ႈ ၶူဝ်းသမ့်တိုၵ့်ပိၼ်ၵၢၼ်ၵဝ်,၊ တွၼ်ႈၼႆႉၵမ်,ပေႃးပိူင်ႈၶိူင်းၼင်,ၵဝ်, ၵူၺ်းၵႃႈသမ့် တွၼ်ႈၵၼ် ၼၢင်းငဝ်းၵျႃႉႁၼ် ၽူႈလၢႆးၵၼ်မၼ်းၵျႃႉလူးတွၼ်ႈဢွၼ်တၢင်းၼၼ်ႉ ၵျႃႉၼင်ႈယူႇ,လွမ်းၽူႈယိင်းတၢင်,ၵေႃႉ ၵၼ်ၼၼ်ႉၸတႃႉ ႁူႉတိုၼ်းတေ ပိၼ်ၶၢဝ်းယၢမ်းထိူင်ႈတၢင်,ဝၼ်းယဝ့် ၵူၺ်းၵႃႈၶူဝ်းၵူၼ်းလၢႆး ၸလႆႈ ၶူဝ်းၼၢင်းငဝ်း တိုၵ်ႉပိၼ်ၵၢၼ်ၵဝ်, ၼၢင်းငဝ်းၸတ့်တိုဝ်းၶိုၼ်ႈတႃလမ်ၽိူမ့်မႃး။

ၵၼ်ၼႆႉႁဝ်းမႃးတူၺ်းႁၼ်လႆႈဝႃႈ မၼ်းပိၼ်လိူင်းပွတ်း ဝၼ်းလိဝ်၊ တီႈထႆႇ,မၼ်းၵေႃႈတီႈလိဝ်ၵူၺ်း။ သင်ဝႃႈၶၢႆႉတီႈမၼ်းတၢင်,တီႈပႃးထိူင်ႈသေ သွင်တီႈ လႆႈၶူဝ်းလၢႆးငဝ်း ၼၢင်းငဝ်း လိူဝ်းၼၼ်ႉထိူင်ႈလိုင် မၼ်းတေတူၺ်းမိူၼ်ၼင်, လိူင်းၽဝေႃႉၵၼ်ၼိုင်ႈမႃးလိူဝ်ၼႆႉယူႇ။

ႁွင်ႈထႆႇ,ႁၢင်ႈ (VDO camera) ၼၼ်ႉၵေႃႈ သင်ၵူၼ်းထႆႇ,မၼ်းလွႆႉပႃးၶႃတဝ့်ႁွင်ႈလိုင် တေလၢင်ႈလွႆႈၵိုတ်းၵွႆႈၵမ်,ပေႃးသၼ်, တေၼိမ်လီလိူဝ် ၶိုၼ်ႈမႃးထိူင်ႈ။

ယုမ်,ယမ်မုင်ႈမွင်းဝႃႈပေႃးၸိူင်းထိ **2** မႃး တေလီလိူဝ်ၼႆႉ ၶိုၵ့်တွၼ်ႈလိူဝ်ၼႆႉယူႇ,ၼႆယဝ့်။

ၽူႈထတ်းထွင်

ၽူႈႁၢၵ်ႇၸႃႇလၢတ်ႈ – ၼၢႆးလၢတ်ႈၶၢမ်း

တႆးၸမ်း–ၶွၼ်တင်ႈတမ်းမိူင်းႁူမ်ႈတုမ်

ပၢင်ၵုမ်လူင်ၵူႈၸၢဝ်းၶိူဝ်း **7** ၸေႃႈမိူင်း မိူဝ်ႈ **1961** တီႈတူၼ်ႈတီး လႆႈလွင်ႈတူၵ်းလူင်းၵၼ် တွၼ်ႈတႃႇၶၢၼ်ႉၶၢႆႈပိူင်ငဝ်ႈပိူင်းမိူင်း **1947** ႁႂ်ႈပဵၼ် မိူင်းႁူမ်ႈတုမ်ၽွတ်ႇတၢၼ်ႇလ (Federal) လိူၼ်ႈလၢင်, ၵၢၼ်ထုၵ်ႇမၼ်ႈ လွမ်းတြႃး (Justice) ၽဵင်ႇပဵင်း (Equality) လွတ်ႈလႅဝ်း (Freedom) မီးသုၼ်ႇလႆႈတႅပ်းတတ်းတူဝ်ၵဝ်ႇႁင်းၶေႃ (Right of Self-determination) ၸၼ်ႉ မိူင်းတႆးၵေႃႉၶွၼ်ႁူဝ်လတ်းၼႅၼ်းမႃးလူး။

ဝၼ်းမိူဝ်ႈၼႆႉ ပေႃးဝႃႈ ၽူႈၸမ်း/ၽူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈလိူင်ႈတႆး ၵၢမ်ႇယွမ်းႁပ်ႉလႆႈလွၵ်းပိူင်မိူင်းႁူမ်ႈတုမ် Federalism (တႃႇလိူင်ႈတႆး/တႃႇပတ်းပိူၼ်ႈလိူင်) လွင်ႇလႆႈလွင်ႈမၼ်းႁိုဝ်?။

ၸၸၵ်ႉၵႃင်ႈ၊ လွႆႈသၢင်ႈၵၢၼ်ၽွမ်ႉၽဵင်ႇ

ငဝ်းလႆၢးဝၼ်းမိူဝ်ႈၼႆႉ၊ ၽူႈၶွၼ်ႁူဝ်ၵေႃႉလႂ်ၸလႈဝႃႈ လႂ်ၵႃင်ႈယူႇၼႆၵေႃႈ တၵ်းယွမ်းႁပ်ႉ ယိပ်းတိုဝ်းၼႅတ်းလွမ်းလွင်ႈၽဵင်ႇပဵင်း (equality) လႆႈၸိူဝ်လုမ်းၵူၺ်းလီ ၸိူဝ်တၢင်ႇၸၢဝ်းၶိူဝ်း။

ၵၢၼ်ၵဝ်ၶႃႈလႆႈႁၼ်ၼႆႉ ၸဝ်ႈယွတ်ႈသိူၵ်းၵေႃႉၸိုင်ႈၵေႃႈ လႅၵ်ႈလၢႆႈ ယိုတ်ႈယွၼ်ႇလႂ်ၵႃင်ႈမႃးၸလႈ လီယွင်ႈယေႃးၸပ်ႉယမ်ယူႇ။

ၶူးတိၼ်ႇၶွင်, (တႆးလိူင်–မိူင်းၵွင်း) ၵေႃမ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ NLD-LA (20/10/2007)

ယႃႈႁႂ်ႈပဵၼ်ၵၢမ်ႇသုၵ်းၵၢမ်ႇလိပ်း

"ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈတႆးၵၢမ်ႇမီးပၢင်သဝ်းၵူၼ်းပႆႈၽေး refugee camp (ယွၼ်ႉလူင်ပွင်လိူင်ႈထႆး ၵူဝ်လႆႈၸႂ်ႈမႆႈတေႃႇမၢၼ်ႈသေ ၵၢမ်ႇယွမ်းႁပ်ႉ၊ UNHCR ၵေႃႈၵၢမ်ႇလၢင်ႈမၵ်းမၼ်ႈလွႆႈထႅမ်) ၸလႈ လုၵ်ႈၶွၼ်ႇၵူၼ်းၸုမ်ႇႁဝ်း ၵၢမ်ႇမီးတိူဝ်ႉတၢင်းလႆႈႁၼ်းလီမိူၼ်ယၢင်းမိူၼ်မွၼ်းၶဝ်။ ၵူၼ်းၸုမ်ႇယၢင်း၊ ယၢင်းလႅင်၊ မွၼ်း၊ ၶျၢင်းၶဝ်လႆႈႁၼ်းလီ လႆႈၵႂႃႇယူႇၸွၵ်ႈမိူင်းၸမ်ၵေႃႈ (ပေႃးတေႃၵ်ႈၵၼ်တင်းတႆးၸတေႃႉ) ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈၶဝ်သမ်ႉယူပ်ႈယွမ်း၊ ၵွပ်ႈၶဝ်ၵုမ်ႇၵူႇၵၢဝ်တူဝ်လွတ်ႈ မိူင်ႉတႃႇသုၼ်ႇတူဝ်လႆႈလီလႆႈပဵၼ် ၵမ်ႈၸမ်ၸလႈ ငဝ်းလႆၢးၵူၼ်းၸုမ်ႇတႆးၶႂ်ႈလီလိူဝ်ၶဝ်ယူႇ။

ပဵၼ်ႁိုဝ်ၵေႃႈလီ၊ တွၼ်ႈတႃႇၸမ်ႉၵတ်ႉ၊ တၢင်းႁူႉ၊ ပႆႈဝူၼ်ႉႁဝ်း တေၶိုတ်းပဵင်း ၵူၼ်းၸုမ်ႇတၢင်ႇ ၸၢဝ်းၶိူဝ်း/ၸေႃႈမိူင်းၸၼ်ႉ ၵူၼ်းၸုမ်ႇတႆးႁဝ်းတၵ်းလႆႈၶတ်းလႂ်ၸတေႃႉၸတေႃႉ။ ယႃႇပွႆႇယွၼ်ႇယွမ်းၵၢၼ်ႉ လႃးလႃး။ ၵၢၼ်မိူင်း၊ ၵၢၼ်ၶၢဝ်ႇ၊ သုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း၊ သိင်ႇၶိတ်ႉလွမ်ႉ၊ ငဝ်းလႆႈလုမ်ႈၽႃႇ လိူဝ်းၼႆႉ တၵ်းလႆႈၼႅၼ်းႁူႉၽႂ်ႇၵၢင်းၵိတ်ႉၸမ်ၸမ်။ ၵွပ်ႈဝႃႈၵူၼ်းၸုမ်ႇ ၼႅတ်းၵၢၼ်မိူင်းၼႆႉတိုၵ်ႉမီးၵေႃႇ။ ၼႅၼ်းႁူႉၵၢမ်ႇထိုင်တီႈၵၢမ်ႇသုၵ်းၵၢမ်ႇလိပ်းၸၼ်ႉ ၵၢမ်ႇၶႂ်ႈႁႂ်ႈပဵၼ်။

လဝ်ႈၶၢၼ်ယွင်ႁူလၢႆႈ ***(10/9/06)***

ငိူဝ်ႈၵွပ်ႈၵၢမ်ႇႁူႉ

မၢင်ဝၼ်းပြႃးတီႈႁိူၼ်းယင်းၵိုပ်းၶဝ်ႈ (ၵွပ်ႈၵၢမ်ႇလႆႈတၢင်ႇသွမ်း)၊ သမ်ႉၶွၼ်ၵၼ်ၵူႇဝႆႈပြႃးမိူင်းမၢၼ်ႈ (ပြႃးရၶိုင်ႇဝိင်းလိူဝ်ႇ၊ သူလ်ႇတၵုင်ႇ တၢႆႈၵုင်ႈ)။ တႆးႁဝ်းငိူဝ်ႈၼႆႉ ၵွပ်ႈၵၢမ်ႇမီးတၢင်းႁူႉ (ၶိုတ်းပဵင်းပိူၼ်ႈ)၊ ပေႃးႁူႉၸမ်ႁၼ်ၸမ်ၵေႃႈတေၵၢမ်ႇငိူဝ်ႈ။

လႆႈထၼ်ႈၶေ (မူႇၸေႃး) ***12.5.2005***

ၵျိုင်းသိုၵ်းသုၼ်းၸိုဝ်ႉ
The Art of War by Sun Tzu

ပွင်ႇႁူၵ်း လုၵ်းၵျၢၼ်း ၸၢႆး လုၵ်းၶိင်

သုၼ်းလိုဝ်ႉမွၵ်ႉဝႃး

တႃႇတပ်ႉသိုၵ်းလဝ်ႈၵဝ်ႇ တေမိူၼ်ၵၢၼ်ထုပ်ႉၶႄႇၸၼ်ႉ တၢင်းလႆႈၸွႆႈတိုဝ်းသိၼ်ႉ– ၵိဝ်ႇလူလၢႆႈ လွၵ်ႈၵူၼ်းလွၵ်ႈၶိင်။

ၽွႆႉထိုင်ပၢင်တိုၵ်းၵွၼ်တၢင်းသေ ပွႆႇဝႆႉ တၢင်းလၢင်ႇလိူၼ်ႈ။ ၽွႆႉမႃးထိုင်လိူၼ်းသေ ၵိုပ်ႈၶဝ်ႈမႃးၸၼ်ႉ တၢင်းၸိုဝ်ႉၸူၼ်း။ ၵွပ်ႈၸၼ် ၽူႈၵတ်ႉၵၢၼ်သိုၵ်းၸႂ် လူဝ်းၽူႈၼမ်ၼမႃးလူး ပၢင်တိုၵ်း။

တႃႇၽူႈၼမ်ၼမႃးၸၼ်ႉ မီးတီႈၸၼၽွၼ်းလီ ပၼ်မၼ်း။ တႃႇၽူႈၼမ်ၵၢမ်ႇၵတ်းမႃးလမ်ၸၼ်ႉ မီးတီႈၸၼၽွၼ်းလႃႉပၼ်မၼ်း။

တႃႇၸိုင်ႈမၼ်းမႃး တၢင်းလႆႈမီးယိူဝ်ႈၵွႆႇ။ယႃႇ ၸိုင်ႈမၼ်းမႃးတိုၵ်းတီႈမၼ်းတၢင်းလႆႈၵိတ်ႇၸၼ။

လင်ႇဝႃႈၽူႈၼမ်လိူၼ်ႈသႂ် တၢင်းၸိုင်ႈမၼ်း ၸိုဝ်ႉၸူၼ်း။ မၼ်းၵိၼ်ၵိမ်ႇတၢင်းၸိုင်ႈမၼ်းတွင်ႉမႆႈ။ မၼ်းယူႇၸိမ်တၢင်းၸိုင်ႈမၼ်းတူင်ႉ။

ၸၼတူဝ်တီႈ ၽူႈၼမ်တၢင်းလႆႈမႃးၵိတ်ႇ ၸၼ။ ၵူႈလူးတီႈၽူႈၼမ်တိုၼ်းၵၢမ်ႇထူမ်။

ၶိုၼ်ႈသိုၵ်းၵွင်လီႈ ယဝ်ႉၵၢမ်ႇၸူလၢႆႇၸိုဝ်ႉ၊ ယွၼ်ႉၵူႈတီႈ လွတ်ႈၽူႈၼမ်။ ၶဝ်ႈတိုၵ်းတီႈလႂ် တၢင်းလႆႈ၊ ၵွပ်ႈၽူႈၼမ်ၵၢမ်ႇၵိတ်ႇၸၼဝႆႉ။ ၵိတ်ႇ ၸၼတီႈလႂ် တၢင်းမၼ်ႈၵိုမ်း ယွၼ်ႉၽူႈၼမ် ၵၢမ်ႇလၢင်ႈၶဝ်ႈတိုၵ်း။

ၽူႈလႂ်ၵတ်ႉၵၢၼ်ၶဝ်ႈတိုၵ်း ၽူႈၼမ်ၵၢမ်ႇၸူႉဝႃႈ တေလႆႈတင်ႈၵပ်ႉၵႃႈလႂ်။ ၽူႈလႂ်ၵတ်ႉၵၢၼ်တင်ႈ ၵပ်ႉ ၽူႈၼမ်ၵၢမ်ႇၸူႉဝႃႈ တေလႆႈၶဝ်ႈတိုၵ်းၵႃႈလႂ်။ ၽူႈၵတ်ႉၵၢၼ်သိုၵ်းၸႂ် လိုၵ်ႉလပ်ႉၸလႈယိုတ်ႈယူၼ်း၊ ၵူႈလႂ်ၵၢမ်ႇပိတ်ႈၶွႆးဝႆႉ၊ လၢတ်ႈသင်ၵေႃႈ ၵၢမ်ႇ ပိတ်ႈသိၼ်ဝႆႉ၊ လင်ႇဝႃႈၵမ်းလႃတႃၽူႈၼမ်ၸႂ် ၵမ်ၵုမ်းဝႆႉယူႇၸွႆးမိုဝ်းမၼ်း။

(ၽူႈလႂ်ၵတ်ႉၵၢၼ်ၶဝ်ႈတိုၵ်း မိူၼ်လုၵ်ႉၸိူဝ်ၵၢင်ၵၢဝ်သိဝ်ႈလူင်းမႃး ၵိတ်ႈၸိုင်ႈၽူႈၼမ် ၵၢမ်ႇ လၢင်ႈၵိတ်ႈၸိုဝ်ၵိတ်ႇၸၼတူဝ်ၵဝ်ႇ။ ယွၼ်ႉဝႃႈ တီႈ ၵၢၼ်မၼ်းၶဝ်ႈတိုၵ်းၸႂ် တိုၼ်းပိၼ်တီႈ လူဝ်း ၵၢၼ်ၽူႈၼမ်တိုၼ်းၵၢမ်ႇလၢင်ႈၵိတ်ႇၸၼ။ ၽူႈလႂ် ၵတ်ႉၵၢၼ်တင်ႈၵပ်ႉၸႂ် ပိပ်ႉသိူင်ႇတူဝ်ၵဝ်ႇဝႆႉၸိူင်း တီႈလပ်ႉသုတ်းတုၵ်ႈလိၼ် ၵိတ်ႈၸိုင်ႈၽူႈၼမ် ပေႃး ၵၢမ်ႇလၢင်ႈလၢမ်းၶၢတ်ႈတီႈယူႇတၼ်းသဝ်းမၼ်း။ ယွၼ်ႉဝႃႈတီႈၵၢၼ်မၼ်းယူႇဝႆႉၸႂ် ပိၼ်တီႈလူဝ်း ၵၢၼ် ၽူႈၼမ်တိုၼ်းၵၢမ်ႇလၢင်ႈၶဝ်ႈတိုၵ်း။

ပိူင်ႈလူင်းလိုၵ်ႉလပ်ႉလူင်သေ ၵဝ်းၵိၼ်းၸူႉ တႃႇတေၵႃႈတူဝ်ၸလႈ ၵၢမ်သိင်ဝႆႉ ၵိတ်ႈၸိုင်ႈၵဝ်း ၵုမ်းၵမ်လႃတႃၽူႈၼမ်ဝႆႉၸွႆးမိုဝ်းၵဝ်း)။

ပေႃးလဝ်ႈၵဝ်ႇၸူၵ်ႉသႂ်ႇၽူႈၼမ် ၵၢမ်ႇၸၵႉ လႆႈ ယွၼ်ႉဝႃႈလဝ်ႈၵဝ်ႇၶဝ်ႈတိုၵ်းလွၵ်ႈၵူၼ်းယမ် မၼ်း။ ပေႃးလဝ်ႈၵဝ်ႇထွႆႈၵေႃႈၽူႈၼမ်ၵၢမ်ႇလမ်း လိုပ်ႈလႆႈ ယွၼ်ႉဝႃႈလဝ်ႈၵဝ်ႇထွႆႈဝႆႉပူၼ်ႉ။

ပေႃးၵဝ်းၶိုၼ်ႈတိုၵ်းလိုင် ပိၵ်ႉဝႃႈၽူႈၼမ် မီးၸိုဝ်ႉသုင်ၶူးလိုၵ်ႉၵေႃႈ ၵႃႈလႆႈတိုၵ်းတင်းၵဝ်း၊ ယွၼ်ႉဝႃႈၵဝ်းၶဝ်ႈတိုၵ်းတီႈလွၵ်ႈၵၢၼ်ၽူႈၼမ် တိုၼ်းၵႃႈလႆႈၶဝ်ႈလွႆႈ။ ပေႃးၵဝ်းၵၢမ်ႇၶိုၼ်ႈတိုၵ်း လိုင် ပိၵ်ႉဝႃႈၶိတ်ႉသိၼ်ႈၵွၼ်ႉၸၵႉဝႆႉၵူလၢႆးၵေႃႈ ၽူႈၼမ်ၵၢမ်ႇလၢင်ႈတိုၵ်း၊ ယွၼ်ႉဝႃႈလႆႈထုၵ်ႉၵဝ်း လၵ်ႉလုင်မၼ်းၵႂႃႇတၢင်ႇတီႈ။

ၵွပ်ႈၸၼ်သွၼ်ႉၸိုင်ႈၽူႈၼမ် ပိုတ်ႉၽၢင်ၵၢင်ႈ မၼ်းၸိုင်ႈၵဝ်းၵၼ်၊ ၵဝ်းသမ်ႉလပ်ႉၵၢင်ႈၵဝ်းလႆႈလိုင် ၵဝ်းတေလၢင်ႈၶွၼ်ႈၵိုင်ႈၵဝ်း ၵိတ်ႈၸိုင်ႈၽူႈၼမ်

(1 လီႈ = 0.36 လၵ်း)

လဵၵ်ႈႁဵင်းမၼ်း။ ႁဝ်းႁူမ်ႈပိၼ်ၸိုင်ႈ ၽူႈၼမ်လဵၵ်ႈပိၼ်သိပ်း၊ ဢဝ်သိပ်းႁဝ်းၼဝ်ႉတိုၵ်းၸိုင်ႈၶွင်ၽူႈၼမ်၊ ႁဝ်းဢမ်ၽူႈၼမ်ၵေႃႈ။ မိူဝ်ႈဢဝ်ဢမ်ၵျႈ တိုၵ်းၵေႃႈ ၽၢႆႇၵေႃႈ ၵေႃႈႁူႉတေၶၢမ်ႈလႆႈ။

ပိူၼ်ႈတီႈႁဝ်းတေတိုၵ်းၼႆႉ ၶၢမ်ႈတၢပ်ႈပၼ် ၽူႈၼမ်ႁူႉ။ မိူဝ်ႈမၼ်းၶၢမ်ႈႁူႉ မၼ်းၵေႃႈၵႃႈလႆႈ ႁဵၼ်းႁပ်ႇလၢႆလၢႆတီႈ။ မိူဝ်ႈႁဵၼ်းႁပ်ႇလၢႆတီႈ တီႈႁဝ်းၼဝ်ႉတိုၵ်းတေမီးၵေႃႈ။ ႁဵၼ်းတဵဝ်းၼႄႈ တဵဝ်းလင်တေၵေႃႈ၊ ႁဵၼ်းတဵဝ်းလင် တဵဝ်းၼႄႈ တေၵေႃႈ။ ႁဵၼ်းသၢႆ ၼူၺ်တေၵေႃႈ။ ႁဵၼ်းၼူၺ် သၢႆတေၵေႃႈ။ ႁဵၼ်းၵူႈတီႈ ၵူႈတီႈတေမီးၵေႃႈ။ ႁဵင်းၵေႃႈၼႆႉ ယွၼ်ႉလႆႈႁဵၼ်းႁပ်ႇလၢႆတီႈ။ ႁဵင်းၼမ် ၼႆႉ ယွၼ်ႉႁဵတ်းႁိူင်ႈၽူႈၼမ်ႁဵၼ်းႁပ်ႇလၢႆတီႈ။

လင်ႈဝႆႉမိူဝ်ႈႁူႉပၢင်တိုၵ်း ႁူႉဝၼ်းယၢမ်း တေတိုၵ်းလိူင်–ၸၢဝ်းၵႆပိၼ်ႁဵင်လီႈၵေႃႈ ၶႂၢၵ်ႈတိုၵ်းလႆႈ။ ပေႃးၶၢမ်ႈႁူႉပၢင်တိုၵ်း ၶၢမ်ႈႁူႉဝၼ်းယၢမ်းတေတိုၵ်းလိူင် သၢႆၵေႃႈ ၶၢမ်ႈလၢင်ႈလွၵ်ႈ ၼူၺ်၊ ၼူၺ်ၵေႃႈ ၶၢမ်ႈလၢင်ႈလွၵ်ႈသၢႆ။ ၼႄႈၵေႃႈ ၶၢမ်ႈလၢင်ႈလွၵ်ႈလင်၊ လင်ၵေႃႈ ၶၢမ်ႈလၢင်ႈလွၵ်ႈၼႄႈ။ ႁၢင်ႈၵၼ်ၸပ်ႉပၢၵ်ႈလီႈႁိုဝ် ၸပ်ႉသိပ်းလီႈ

ၵူလိုၼ်းၵေႃႈ တေလၢင်ႈလွၵ်ႈၵၼ်လႆႈလိုဝ်ႉႁိုဝ်။

လင်ႈဝႆႉ လွင်ႈပေႉၼ်ႉ သၢင်ႈၸိုၼ်ႈလႆႈ။ ၽူႈၼမ်မီးႁဵင်းယႂ်ႈၵေႃႈႁၢမ်ႈလႆႈ ယႃႈႁိုဝ်ႈမၼ်းတိုၵ်း။

ၼူၼ်ႉႁႃၽဵၼ်ၵၢၼ်ၽူႈၼမ် တႃႈႁူႉဝႂ်ႈၽဵၼ် ၵၢၼ်လိုဝ်တေလွင်ႉလႆႈ၊ ၽဵၼ်ၵၢၼ်လိုဝ်တေၶၢမ်ႈလွင်ႉလႆႈ။

သူၼ်းယူင်းၽူႈၼမ်ႁိုဝ်ႈႁဝ်းႁူႉပိူင်တူင်ႉၸိုင်မၼ်း။

ၼူၼ်ႉႁႃလွင်ႈလတ်းႁဵၼ်းသိုၵ်းမၼ်း ႁိုဝ်ႈႁူႉဝႂ်ႈတေလႆႈတိုၵ်းတီႈလိုဝ်။

ယူင်းၸသႈမၼ်း ႁိုဝ်ႈႁူႉဝႂ်ႈလွၵ်းသိူင်မၼ်း မီးလိုဝ်၊ လွၵ်းၶူၼ်ႈသမ့်ယူႈလိုဝ်။

ၵီဝ်ႈလူလျႈလွင်ႈလတ်းႁဵၼ်းလဝ်ႈၵဝ်ႈၼႂ်ႈ တၵ်းလႆႈလပ့်သိူင်ႈ၊ ယႃႈႁိုဝ်ႈသၢလပ့်ပိူၼ်ႈႁူႉထိူင် ယႃႈႁိုဝ်ႈလဝ်ႈပႃးႁူႉပိူၼ်ႈလၢမ်းၸၢတ်ႈလႆႈ။

ႁူၼ်းတင်းၼမ် ၶၢမ်ႈၸဝ်ႈလိုဝ် (ပွင်ႈလိုဝ်) လွင်ႈပေႃႈၼႆႉ တေလၢင်ႈၶဝ်လႆႈ တီႈလႃးတိုၵ်း ၽူႈၼမ်လိူဝ်ႉႁိုဝ်။ ႁူၼ်းတင်းလႃ ႁူႉလႃးၶႂၢင်ႈပေႃႈ ႁူလျႈၵႂ ၶၢမ်ႈမီးႁူၼ်းၼမ်တေႁူႉ ပႃးတိုၵ်း

ၶၼ်ႁိုတ်ႈၶႂၢၵ်ႈလွင်ႈၶႂၢင်ႈပေႃႈ။ ယွၼ်ႉၼၼ်ပေႃး လဝ်ႈၵဝ်ႈၶႂၢင်ႈပေႃႈယဝ်ႉၵမ်းၸိုင်ႈ လႃးတိုၵ်းၵဝ်ႈ ၵဝ်ႈၼႆႉ ၶၢမ်ႈလိုဝ်ႉသမ့်ၸိုၼ်း။ တေၶိုင်ၸူဝ်ငဝ်း လႃး ၶၼ်ႁိုတ်ႈပိၼ်မႄးသေ လဵၵ်ႈလႃႈလႃးတိုၵ်း ႁူႉ။

လႃးတိုၵ်းၼႆႉ ငႃးမူၼ်ၼမ့်။ ၸဝ်ႈတီႈသူင် လူင်းတီႈတိမ်ႈ။ ၵၢၼ်တိုၵ်းသိုၵ်းၼၼ်ႉၵေႃႈ ၸဝ်ႈတီႈသိူင်ႁႃတီႈၶူၼ်ႈ။ ၼမ့်လႃလွမ်းသၽေဝ ပိုၼ်ႉတီႈဝီတ်ႉလွမ့်မၼ်း။ လႃးတိုၵ်းၵေႃႈလဵၵ်ႈလႃႈ လွမ်းငဝ်းလႃးၽူႈၼမ်။

ၼမ့်ၼႆႉ ၶၢမ်ႈမီးၽႃင်ႁၢင်ႈ ၸၼ့်ၸွၼ်း ပိူင်တႃႈ။ ၵၢၼ်သိုၵ်းၼႆႉၵေႃႈ ၶၢမ်ႈမီးငဝ်းလႃး ပိူင်တႃႈ။

ထၢတ်ႈႁူႉ *(ၼမ့် ၽႅး မႆႉ ၸႁႈ လိၼ်)* ၼႆႉ ၶၢမ်ႈမီးထၢတ်ႈလိုဝ်ႁူမ်ႈငမ်းယူႈတႃႈသေႈ။ ၵုတူ မီးသီႈၵေႃႈ ၶၢမ်ႈပိၼ်ၵုတူလီဝ်တႃႈသေႈ။ ၸၢဝ်း ဝၼ်းၵေႃႈမီးပွတ်းမီးယၢဝ်း။ လုၵ်ႈလူၼ်ၵေႃႈ မီးမူၼ်းမီးလပ်း။ ၽူႈလိုဝ်မေလဵၵ်ႈလႃႈလႃးတိုၵ်း လွမ်းၽူႈၼမ်သေ ၶၢမ်ႈပေႃႈလႆႈၼၼ် ႁိုင်ႈႁွင်ႉဝႄႈ ၽႅႉလူင်းမေႃးႁူတ်ႈ။ ❑

ႁူမ်းၵပ်းထုၵ်ႈၼွၵ်ႈမူင်း

Anything worth doing does not have to be done perfectly - at first.

ၵၢၼ်လိုဝ်ထုၵ်ႈႁဵတ်းၶၢမ်ႈတၢပ်ႈႁိုဝ်ႈသဵမ့်လဵပ်ႈၵမ်းလဵဝ်–မူဝ်ႈၶႂၢၼ်တၢင်းသုတ်း။

(ပုၼ်ႈတႃႈၽူႈၼမ်းလိူဝ်းမီးလုၵ်ႈၼွင့်ပွင်ႈပႃ ၶၢၼ်တိုၵ်ႉၸတႈၽိုၵ်းၵၢၼ်)

Ken Blanchard, *The Heart of a Leader (1999)*

ᥐᥤᥢᥑᥝᥲᥞᥧᥰᥖᥭᥳ ᥙᥥᥢᥓᥬᥳᥛᥝᥢᥰ

Whoever's rice one eats
One is of a single heart with him

กินข้าวผู้ใด เป็นใจผู้นั้น

သူ့ဆန်စား–ရဲမှ

ၵႂၢမ်းတႅတ်ႈ

ဢိင်းၵလဵတ်ႈ	ထႆး	သိူင်ၶွၵ်ႇ	တႆးဝူၺ်ႇလႆး	ထွႆႈတႆး/မၢၼ်ႈဢၼ်လွႆႇယူႇ
Bear	แบก	ၸၢၵ်ႇ	မၢၵ်ႇ၊ ဝၢၵ်ႇ	မၢၵ်ႇ–ဝၢၵ်ႇ
Bearing	ทิศ*ทาง	ထိတ်းထၢင်း	ထိတ့်တၢင်း	ၼႃႈတၢင်း (အရပ်မျက်နှာ)
Bed	เตียง	တၢႆး+ယၢင်း	တၢင်း	ၵူႇ
Bedbug	ตัวเรือด	တူဝ်း+ဝူး ရိူဝ့်+ဢၢတ့်	တူဝ်ရိူတ်ႈ	ရိူတ်ႈ
Bedroom	ห้องนอน	ႁွင့်ၼွၼ်း	ႁွင်ႈၼွၼ်း	လုၵ်ႉၼွၼ်း
Beer	เบียร์	ပီး+ယိူဝ်း	ပီႇယိူဝ်ႇ	ပီႇယႃႇ (ဘီယာ)
Before	ก่อน, ก่อนหน้า	ၵွၼ်ႇ၊ ၵွၼ်ႇၼႃႉ	ၵွၼ်ႇ၊ ၵွၼ်ႇၼႃႈ	ဢွၼ်တၢင်း
Beforehand	ล่วงหน้า	လူႉ+ဝင့်ၼႃႉ	လူင်ႈၼႃႈ	ၵဵဝ်ႇတၢင်ႇ (ကြိုတင်)
Beg	อ้อนวอน	ဢွၼ့်ဝွၼ်း	ဢွၼ်ႈဝွၼ်း	ယွၼ်းၶွမ်း/တွင်းပၢၼ်ႇ
Begining	ตอนแรก	တွၼ်းရိူၵ်ႉ	တွၼ်ႈရိူၵ်ႈ၊ ၸတႃႇရိူၵ်ႈ	ၸတႃႇလႃႉ**၊ မိူဝ်ႈလႃႉ

∗ ทิศ ပႃလိ ဒိသ။

∗∗ **<u>ၸတႃႇလႃႉ</u>** ၼႆႉ လဝ်ႈပၢႆးၶူႉၶဝ်ဝႃႈ ဢမ်ႇလီလွႆႉ။ ၵွပ်ႈဝႃႈ လႃႉ (ၸ) ပဵၼ်ၵႂၢမ်းမၢၼ်ႈ၊ တီႈပွင်ႇတႃႇတႆးတင်းလႆႈ (လိၵ်ႈ ထႆး/လၢဝ်း) ၵေႃႈ ပွင်ႇဝႃႈ ဢမ်ႇလီ။ "တိုၵ်ႉၸတႃႇၵူၺ်းလႃႉယဝ့် တေၵ်ႈတႅၼ်းရိူဝ်လီ" ဝႃႈၵၼ်ၸင်ႇၼႆႉ။

ရေးလာတဲ့ပေးစာ

သို့/

ဂွၾက်းခေါ် စာစောင် အယ်ဒီတာ –

ဦးဇင်းနာမည် အရှင်သုနန္ဒလို့ခေါ်တယ်။ ရန်ကုန်ကနေ ရွှေလီဘက် ခေတ္တခဏ အလည်အပတ်ရောက်နေတာ ၃ လလောက်ရှိပြီ။ နိုဝင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့မှာ နမ့်ခမ်းအာဏာပိုင်တွေ နအဖ ညောင်နှစ်ပင်ညီလာခံထောက်ခံပွဲ ကျင်းပတယ်။တခြားမြို့တွေလိုဘဲ ဒေသခံအားလုံး တစ်အိမ်တစ်ယောက် မသွားမနေရစနစ်နဲ့ အမိန့်ထုတ်ထားတယ်။

အကြောင်းမသိတဲ့ပြည်ပကလူတွေအနေနဲ့ကြည့်ရင် စစ်အစိုးရကိုပြည်သူတွေ တခဲနက်ထောက်ခံနေကြပါလား ဆိုပြီးလွဲမှားစွာထင်မိမှာအမှန်ဘဲ။ဒေသခံတွေကို ဦးဇင်းသွားမေးကြည့်တော့ ပွဲတက်ထောက်ခံချင်တဲ့လူ တစ်ယောက်မှမရှိဘူး။ သေနတ်အာဏာကို မလွန်ဆန်နိုင်တဲ့လူတွေချည်းဘဲ။

တကယ့်အရင်းအမြစ် ပြန်ကြည့်ရင် **“မင်းတို့ခိုင်းသမျှ လိုက်မလုပ်နိုင်ဘူး ကွ”**ဆိုပြီး ဦးဆောင် ငြင်းဆန်ပြောရဲတဲ့လူ မရှိတာကြောင့်ပါ။ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာထဲဆင်းပြီး စစ်တမ်းလိုက်ကောက်ကြည့်တော့ **တပည့်တော်တို့အတွက်ကိုယ်ကျိုးစွန့်သူရဲရင့်ထက်မြက်တဲ့ခေါင်းဆောင်ကောင်းတွေ ပေါ်ထွက်လာနိုးနိုး မျှော်နေကြတယ်ဘုရား** လို့ ဦးဇင်းကို တညီတညွတ်တည်း ဖြေကြတယ်။

စက်တင်ဘာ အရေးအခင်းပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း နအဖစစ်အာဏာပိုင်တွေ မြို့နယ်တိုင်းမှာ ညောင်နှစ်ပင်ထောက်ခံပွဲနဲ့ ဆန္ဒပြသံဃာတော်တွေ ဆန့်ကျင်ရှုပ်ချပွဲ ကျင်းပနေတာဟာ ဘုရားသား သံဃာတော်တွေကို စိန်ခေါ်နေတာဖြစ်တယ်လို့ ဦးဇင်းတို့ယူဆတယ်။

ဒါတွေအားလုံး ပြန်သုံးသပ်ကြည့်ရင် အထိနာဆုံးက ပြည်သူလူထုဘဲ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ – **“စစ်အုပ်စုကသေနတ်ကိုင်ပြီး ဘုန်းဘုန်းတို့မှာတော့ မေတ္တာနဲ့ထီးဘဲ ပိုင်တာကိုး”**။

ပြည်သူလူထုအတွက် စစ်အုပ်စုကို အံတုနိုင်မဲ့ခေါင်းဆောင်များများ ပေါ်ပေါက်ပါစေ။

သျှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းမှ
ခမ်းဆိုင်ခမ်း
နိုဝင်ဘာ ၁၂ ၂၀၀၇

ဒေါ်စုကို တိုင်းရင်းသားတွေယုံကြည်

နအဖနဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တွေ့ဆုံမှုကို ဒေါ်စုကိုယ်တိုင် စစ်မှန်တဲ့တွေ့ဆုံမှုဖြစ်လာမယ်လို့ ယုံကြည်ထားတယ်။ ကျနော်တို့ကလဲ သူမရဲ့ယုံကြည်ချက်အတိုင်းယုံကြည်ပါတယ်။ တကယ်ဆိုသူတို့နှစ်ယောက်ထဲမဟုတ်ဘဲကုလသမဂ္ဂအရာရှိတဦး ပါရင်ပိုကောင်းလိမ့်မယ်။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ဆွေးနွေးပြီးတော့ သဘောတူထားခဲ့ရင် နောင်အခါမှာ ဒီထက်ခိုင်မာလာအောင် သူတို့လုပ်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ နအဖဘက်က ဦးအောင်ကြည်၊ ပြည်သူလူထု ဒီမိုကရေစီဘက်တော်သားဘက်က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ တွေ့ဆုံ စကားပြောဖို့ ခြေလှမ်းတွေစလာတဲ့အပေါ်မှာ တိုင်းရင်း သား အင်အားစုတွေအနေနဲ့ အခုအခြေအနေဟာ အစပျိုးလေးဘဲရှိတဲ့အတွက် နောက်လိုအပ်တာတွေ ဆက်ဖြစ်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

ပူကျင့်ရှင်းထန်
BBC 14/11/2007

စစ်အုပ်စု၏ အဓိကကျင့်စဉ် နှစ်ခု

၁၉ နှစ်တာ နဝတ/နအဖ လက်ထက်မှာ စစ်အာဏာရှင်ဗိုလ်သန်းရွှေတို့ အစဉ်တစိုက် တောက်လျှောက်စွဲကိုင်တဲ့ အဓိကရှောင်ရန် – ဆောင်ရန် ကျင့်စဉ် ၂ ခုဘဲရှိတယ်။

ရှောင်ရန် ❖ အမြဲတင်းခံငြင်းဆန်၊ ဆင်ဖဲ့ရန်ရှောင် ခေါင်းခါပစ်ပယ်တာက၊ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာဖြေရှင်းရေး၊ တန်းတူထား လက်ခံစကားပြောရေး။

ဆောင်ရန် ❖ အမြဲလက်ခံကြိုဆို၊ မျှော်ကိုးတိုးမြှင့်၊ ကျင့်သုံးလိုက်နာ၊ ဖါထေးမွမ်းမံပြုပြင်၊ လိုချင်ခုံမင်တပ်မက်၊ တွယ်ဖက်စွဲကိုင်၊ ပိုင်ဆိုင်ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ထားတာက – ရေရှည်အာဏာဆက်လက်ခိုင်မြဲရေး။

ဒီဖြစ်အင်နှစ်ရပ်၊ တပ်အပ်သေချာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဖြိုတိုင်ဝန်ကြီးအား နန်းချမ်တောင်း သွားတွေ့

လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူ နန်းချမ်တောင်းက ဖြိုတိသျှ ပြည်ပဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး အလက်ဇန္ဒာနဲ့ လန်ဒန်မှာထိုင်းနယ်စပ်တလျှောက် လှုပ်ရှားနေကြတဲ့လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့တွေ ထောက်ပံ့မှုနဲ့ပတ်သက်လို့ ရံပုံငွေတိုးမြှင့်ပေးတဲ့ အစီရင်ခံစာအပေါ် မှာဆွေးနွေးရတုန်းက ရှာပုန်း၊ ရှာရှောင် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေရဲ့အရေးကိစ္စ တနေ့တခြား ကြီးထွားလာနေသလို အကူအညီပေးနေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေအနေနဲ့လည်း တာဝန်ပိုကြီးလာတဲ့ အကြောင်း ပြောပြတဲ့အတွက် မစ္စတာအလက်ဇန္ဒာအနေနဲ့ စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေတဲ့အကြောင်း၊ ဒီကိစ္စကိုပြေလည်အောင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမဲ့အစီအစဉ်လဲရှိကြောင်း ပြန်ပြောကြားပါတယ်။

အခုအခြေအနေအရ ရှာပုန်းရှာရှောင်ဒုက္ခသည်တွေအပြင် ပြီးခဲ့တဲ့စက်တင်ဘာအရေးအခင်း ဖိနှိပ်မှုရန်ကနေ ရှောင်ပြေးလာတဲ့လူတွေအတွက်ပါ နယ်စပ်ကလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့တွေအဖို့ ပိုပြီးတော့တာဝန်ကြီးလာတယ်လို့ သူကဆိုပါတယ်။ ဒီကိစ္စကိုပါ ဝန်ကြီးမစ္စတာအလက်စန္ဒာက အကြေအလည်ဆွေးနွေးခဲ့အကြောင်း နန်းချမ်တောင်းက အခုလိုပြောပါတယ်။

“ကုလသမဂ္ဂ ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး UNHCR ရဲ့အသိအမှတ်ပြုခြင်းမခံရသူတွေ၊ ကူညီထိုက်သူကို ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးနေရသလို လတ်တလောအရေးအခင်းကြောင့် ရှောင်တိမ်းလာသူကိုလည်း လက်ခံစောင့်ရှောက်ရတဲ့ အပိုင်းရှိလာလို့ ဘေးကင်းတဲ့နားခိုစရာရော စားနပ်ရိက္ခာပါထောက်ပံ့ အကူအညီပေးရတဲ့အကြောင်း၊ ဒ့ါပြင် ရဟန်းသံဃာတော်နဲ့ ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေ စစ်အစိုးရရဲ့ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်မှုရန်က လွတ်ကင်းအောင်ထွက်ပြေးပုန်းရှောင်နေကြရလို့ သူတို့ကိုလက်ခံနိုင်မဲ့နိုင်ငံတွေနဲ့အဆက်အသွယ်လုပ်ပြီး ဒုက္ခသည်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပေးရေး စတာတွေကို တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း” လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီရေးလှုပ်ရှားသူ သျှမ်းအမျိုးသမီးများ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ SWAN မှ နန်းချမ်တောင်းက ဗြိတိသျှနိုင်ငံရပ်ခြားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာအလက်ဇန္ဒာနဲ့တွေ့ဆုံပုံကို ရှင်းပြသွားတာဖြစ်ပါတယ်။

BBC 15/11/07 Dawn
မိုးမြင့်

နအဖ ထောက်ခံပွဲ ဓါတ်ပုံရိုက်အမျိုးသမီး အချုပ်တည်နှင့် ငွေ ၁ သန်းဒဏ်ထိ

မိုးနဲမြို့ နအဖထောက်ခံပွဲ၌ ဓါတ်ပုံရိုက်သူ ဒေသခံအမျိုးသမီးတစ်ဦးအား ပြည်ပမီဒီယာ သတင်းထောက်ဟု နအဖံအာဏာပိုင်များ၏ စွပ်စွဲခြင်းခံရပြီး အချုပ်တည်နှင့် ငွေကျပ် ၁ သန်းဒဏ်ရိုက်ခံရကြောင်း မိုးနဲဒေသခံများက ဆိုပါသည်။

အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်က မိုးနဲ၌ ကျင်းပသော နအဖ၏ ညောင်နှစ်ပင်ညီလာခံ ထောက်ခံပွဲ၊ အခြေခံဥပဒေ ကြိုဆိုပွဲသို့ တက်ရောက်ရန် ဆင့်ဆိုခြင်းခံရသော မိုးနဲဒေသခံလူထုသည်၊ ထောက်ခံပွဲ၌ စက်တင်ဘာလက ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနကံဆောင် သံဃာတော်များ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ အတိုက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၊ RFA, BBC, VOA, DVB စသော ပြည်ပအသံလွှင့်ဌာနများအား ဆန့်ကျင်ရှုပ်ချသည့် ဆိုင်းဘုတ်များပါကိုင်ဆောင်ရသည်ဟုဆို၏။

ပွဲကျင်းပနေစဉ် မိုးနဲမြို့နယ် ပေါ်မိန်းရပ်ကွက်နေ ဦးလုံးမြင့်၊ ဒေါ်ပါဝို တို့၏သမီး နန်းယိင်း အသက် ၂၈ နှစ်သည် ဓါတ်ပုံရိုက်နေစဉ် ပြည်သူများကြားမှ အရပ်ဝတ်ဖြင့် ရဲသားတစ်ယောက်၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသည်ဟု မိုးနဲဒေသခံတစ်ဦးက ပြောပြသည်။

“ပြည်ပမီဒီယာ သတင်းထောက်ဖြစ်လို့ ဓါတ်ပုံရိုက်ယူတာဆိုပြီး နန်းယိင်းကို မိုးနဲရဲစခန်းမှာ ထောင်ချထားတယ်။ ပြီးတော့ အာဏာပိုင်တွေက သူ့မိဘကို ပိုက်ဆံကျပ်တစ်သန်းနဲ့ သွားထုတ်ခိုင်းတယ်။ မိဘတွေကလည်း ဆွေမျိုးတွေဆီမှာ ပိုက်ဆံ လိုက်လံချေးငှားပြီး နန်းယိင်းကို အောက်တိုဘာ ၁၃ ရက်နေ့မှာ သွားထုတ်လာခဲ့တယ်” ဟု ဆိုပါသည်။

၎င်းကဆက်၍ “သူ့ Camera က တရုတ်ဖြစ်ဘဲ။ တန်ဖိုးကျပ် ၈,၀၀၀ လောက်ဘဲရှိမယ်။ဘယ်လိုလုပ် ပြည်ပမီဒီယာ သတင်းထောက်ဖြစ်နိုင်မလဲ။ သူ့အတွက်သူ အမှတ်တရ ရိုက်ယူထားချင်တာပေါ့” ဟု ပြောပြသည်။

စက်တင်ဘာလက သံဃာတော်များဦးဆောင်၍ ကျောင်းသားများနှင့် ပြည်သူလူထုတို့မှ ဆန္ဒပြ သပိတ်မှောက်ခဲ့သည့်နောက်ပိုင်း နအဖစစ်အစိုးရသည် တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားကာ မြို့နယ်တိုင်း၊ အမိန့်ဖြင့် ဗမာပြည်အနှံ့ ထောက်ခံပွဲများကျင်းပရာ ဒေသခံလူထုများကိုလည်း မတက်မနေရ ဆင့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ❑

သျှမ်းရိုးရာ အစဉ်အလာပွဲတော် နအဖ ဖျက်ဆီး

နမ့်ခမ်းမြို့ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၂၀၀၇ ပွဲဆောင်းဆာမ် ကျင်းပရေးအတွက် ဂေါပကများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့်မြို့မိမြို့ဖများ အစည်း အဝေးကျင်းပရာ မယကဥက္ကဋ္ဌ က ပွဲကျင်းပစဉ် ပေါ် ပေါက်လာမည့် ပြဿနာအတွက် တာဝန်ယူရန် အာမခံလက်မှတ်ထိုးခိုင်းသဖြင့် တာဝန်ယူဝံ့သူတစ်ယောက်မျှမရှိဘဲပွဲကျင်းပမည့် အစီအစဉ်ဖျက်သိမ်းလိုက်ရကြောင်း သျှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း သတင်းရပ်ကွက်က ဆိုသည်။

(နှစ်ပေါင်းရာချီ) မပြတ်ကျင်းပခဲ့သော သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက်ပွဲဆောင်းဆာမ်ခေါ် ရပ်မိရပ်ဖ လူကြီးများကန်တော့ပွဲနှင့် လူငယ်များ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲကျင်းပရန်သင့်မသင့် အောက်တိုဘာ ၂၁ ရက်က အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ အစည်းအဝေးသို့ နမ့်ခမ်း မယက အပါအဝင်တက်ရောက်သူ ၁၀၀ ခန့်ရှိသည်ဟုဆို၏။

"မယက ကပွဲကျင်းပတုန်း ပြဿနာတစ်စုံတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ရင် ဘယ်သူတာဝန်ယူမလဲတဲ့။တာဝန်ယူမဲ့သူရှိရင် အာမခံ လက်မှတ်ထိုးပါတဲ့။ သူတို့ဆိုလိုတာက တကယ်လို့ဗုံးပေါက်ကွဲမှုသို့မဟုတ် ဆန္ဒပြမှု တခုခုဖြစ်လာခဲ့ရင် ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီကဘဲ တာဝန်ယူရမယ် ဆိုတဲ့သဘောဘဲ။ဒီတော့ ဘယ်သူမှလက်မှတ်မထိုးရဲကြဘူး"ဟု နမ့်ခမ်း ဒေသခံတစ်ဦးက ပြောပြ၏။

၎င်းကဆက်၍ " ဒီနှစ်ပွဲမကျင်းပတော့ဘူးလို့ဘဲ ဆုံးဖြတ်လိုက်ရတာပေါ့။ ဗမာအာဏာပိုင်တွေက ယုံလို့မရဘူး။ ဒီလိုထပ်ပြီးခြိမ်းခြောက်လိုက်တော့တကယ်ဖြစ်လာရင် တာဝန်ယူလက်မှတ်ထိုးထားတဲ့ သူကဘဲ အလကားခံရမှာ" ဟု ပြောသည်။

နမ့်ခမ်း၌ ပွဲမကျင်းပဖြစ်သော်လည်း တရုပ်ပြည်ထဲ ရွှေလီခေါ် မိုင်းမောဝ်မြို့ပစ်ခမ်းသျှမ်းဘုန်းကြီးကျောင်းတွင်မူ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက်၊ နိုဝင်ဘာ ၃ ရက်က ပွဲဆောင်းဆာမ်ကို အကြီးအကျယ် ကျင်းပခဲ့သည်ဟု ဒေသခံတစ်ဦးက ပြောပြ၏။

"ရွှေလီမှာ ပွဲကျင်းပလာတာ ၄–၅ နှစ်ရှိပြီ။ ဒီနှစ်မှာ ဒေသခံအာဏာပိုင်တွေကိုယ်တိုင် ငွေကြေးအကူအညီတော့ အကြီးအကျယ်ကိုကျင်းပတာ။ ဗမာစစ်အစိုးရနဲ့ တရုတ်အစိုးရ အုပ်ချုပ်ပုံချင်းက လုံးဝမတူဘူး။ ဒါပေမဲ့ လူမျိုးကြီးဝါဒချင်းတော့ အတူတူဘဲ "ဟုဆို၏။

သျှမ်းလူမျိုးတွေရဲ့ နေ့ကြီးနေ့မြတ်ပွဲတော်ကို နှစ်ပေါင်းရာနဲ့ချီ ကျင်းပလာနိုင်ခဲ့ပြီးတော့မှ ဒီနှစ်ကျမှဘဲ မကျင်းပဖြစ်ဘူးဆိုတော့ တော်တော်လေးကို နှမြောစရာ – ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတယ်" ဟု သျှမ်းပြည်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ကပြော၏။

ပွဲဆောင်းဆာမ်ဟူသည်မှာ ရှေးပဝေသဏီ ရွှေလီမောသျှမ်းပြည့်ရှင် ခေတ်ကတည်းက ကျင်းပလာခဲ့သော စော်ဘွားများနှင့် ရေမြေ့အရှင်သခင် ကန်တော့ပွဲဖြစ်သည်။ သျှမ်းဘာသာစကား ဆောင်းဆာမ် သည် ၂၃ ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ရပြီး သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁ ရက်နေ့မှ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက်အထိ (၁၅ + ၈ = ၂၃) ၂၃ ရက်မြောက်နေ့၌ ကျင်းပသောပွဲဖြစ်သည်။ စော်ဘွားများမရှိတော့သည့် ယနေ့ခေတ်တွင်မူ လူကြီးမိဘ၊ ဘိုးဘွားများအပြင်၊ ရေမြေ့အရှင်သခင်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ ရွာစောင့်နတ်များကို ပူဇော်ကန်တော့ကြသည့် သျှမ်းလူမျိုးများအတွက် နေ့ထူးနေ့မြတ်ဖြစ်သည်။ ❑

ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲအထိ နအဖ တပ်သားများ ယာဘဝင်ရောင်း

လဲချားအခြေစိုက် ခလရ ၆၄ တပ်ခွဲ ၂ မှ ဗိုလ်ကြီးမြင့်စိန်သည် အောက်တိုဘာ ၂၆ ရက်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့က ၎င်း၏တပည့် တပန်း၊ နောက်လိုက်စစ်သားများအားလဲချားမြို့အရှေ့ဘက် ဝမ့်မလန်းရွာ သီတင်းကျွတ်ပွဲဈေးခင်း၊ ရွာတွင်း၊ မုန့်ဆိုင်များ၌ ယာဘ စိတ်ကြွဆေးရောင်းခိုင်းရာ ယာဘစွဲသူ ဒေသခံလူထုများ ပိုမိုများပြားလာသည်ဟု သျှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းသတင်းရပ်ကွက် ကဆိုပါသည်။

"သူများတွေရောင်းဈေးက ဆေးတပြား ၁၅၀၀–၂၀၀၀ ကျပ်။ သူတို့ကတော့ အိတ်ကပ်ထဲထည့်ပြီး တစ်ပြား ၁၀၀၀ ကျပ်နဲ့လှည့် ရောင်းနေတာဘဲ။သူတို့ရောင်းနေတဲ့ ယာဘတွေကျတော့ လက်လီအရောင်းသမားတွေဆီကဖမ်းလို့ရလာတဲ့ဟာ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးမိုင်းစင့် အဖွဲ့ဆီက ရလာတဲ့ဟာတွေလဲပါတယ်။ ဒါကြောင့်ဈေးပေါပေါနဲ့ ရောင်း နိုင်တာပေါ့" ဟု လဲချားဒေသခံတစ်ဦးကဆို၏။

၎င်းတို့ရောင်းပေးသော စိတ်ကြွဆေးပြားများ ဝယ်သောက်ပါက ဖမ်းဆီးမည်မဟုတ်၊ သို့သော် မြို့တွင်းသို့ယူမသွားရ၊ ထို့အတူ ပြင်ပမှလာရောင်းသူထံမှလည်း ဝယ်မသုံးရ၊ သို့မဟုတ်ပါက ဖမ်းဆီးမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝယ်သုံးသည့်ရွာသားများအား ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုလိုက်သေးသည်ဟုဆိုသည်။

အဆိုပါဒေသခံကဆက်၍ "အခုတလော လဲချားအရှေ့ဘက်တဝိုက် ကျေးရွာက လူငယ်၊ လူလတ်တော်တော်များများ ယာဘပိုသုံးစွဲလာကြတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်တစ်ရက်က မလန်းရွာသား စိုင်းဝိဇေယ(အသက် ၃၇ နှစ်) နဲ့စိုင်းနာရဒ(အသက် ၄၀ နှစ်) ယာဘဆေးမူးပြီး တောထဲထွက်ပြေးသွားတယ်။ ထွက်သွားတုန်းက အဝတ်အစားအပြည့်နဲ့။ ၃–၄ ရက် ပျောက်သွားပြီး အိမ်ပြန်ရောက်တော့ ကိုယ်မှာအဝတ်အစား ပါမလာတော့ဘူး၊ ပင်တီဘဲကျန်တယ်တဲ့၊ သားမယားရှိအိမ်ထောင်ဦးစီးက အဲလိုဖြစ်တော့ မိသားစုတွေ ဒုက္ခရောက်တာပေါ့" ဟုပြောပြ၏။

လဲချား ခလရ ၆၄ မှ ဗိုလ်ကြီးမြင့်စိန်ဦးစီးသည့် တပ်ခွဲ ၂ သည် လဲချားမြို့နယ်၊ မြို့အရှေ့ဘက် ၅ မိုင်ခန့်အကွာ ဝမ့်မလန်းရွာအနီး နမ့်တိန်းချောင်းဘေး၌ စခန်းချ ဂိတ်စောင့်သည့်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ❑

အတုအယောင် တဖွတ်ထိုး မူကြမ်းရေး ကော်မရှင်

အောက်တိုဘာလ ၁၈ ရက်က အဖွဲ့ဝင် ၅၄ ယောက်ပါ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မရှင် ဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေငြာလိုက်တာဟာ စစ်အစိုးရချမှတ်ထားတဲ့စည်းမျဉ်းကို ကိုယ်တိုင် ဖောက်ဖျက်ပြီး အမှားတခု ထပ်မံကျူးလွန်လိုက်တာဖြစ်တယ်လို့ ပြည်ပအခြေစိုက် ဥပဒေပညာရှင်နဲ့တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက သုံးသပ်ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံ ရှေ့နေများကောင်စီ BLC အတွင်းရေးမှူး ဦးအောင်ထူး က–

"အမျိုးသားညီလာခံ စတင်အကောင်အထည်ဖေါ် ကတည်းကိုက ၁/၉၀ နဲ့ဆန့်ကျင်တယ်။ ၁/၉၀ အပိုဒ်(၂၀)အရ ၁၉၉၀ မေရွေးကောက်ပွဲမှာ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းခံထားရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ တာဝန်ဟာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲဖို့သာဖြစ်တယ်လို့ အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေပဲ ဖြစ်ရမယ်။ ဒုတိယအချက်က အဲဒီအချက်ကိုလေးစားတယ်ဆိုရင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲဖို့ အမျိုးသားညီလာခံ ခေါ်ကတည်းကိုက လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကိုသာ ခေါ်ခွင့်ပေးရမှာဖြစ်တယ်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေပါလို့မရဘူး။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေပါစေချင်တယ်ဆိုရင် ၁/၉၀ ကို နအဖက အရင်ဆုံးဖြတ်ဖို့လိုတယ်။သို့သော်၁/၉၀ကိုမဖျက်ဘဲနဲ့အမျိုးသားညီလာခံ ဆက်ကျင်းပသွားတာကိုက ၁/၉၀ အပိုဒ် ၂၀ နဲ့ဆန့်ကျင်တာဖြစ်တယ်။တတိယအချက်က ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေအခြေခံမူတွေကိုချပြီးတဲ့အခါလဲပဲ ဒီမူတွေအတိုင်း အခြေခံဥပဒေတရပ်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းတော့မယ်ဆိုရင် ၁/၉၀ အပိုဒ် ၂၀ အရလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များရဲ့တာဝန်သာဖြစ်တာကြောင့် အဲဒါကိုလုံးဝဥပက္ခာပြုပြီး သူနည်းသူ့ဟန်နဲ့ ဆက်ဆွဲတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ လက်ရှိတည်ဆဲဥပဒေနဲ့ရော ဖြစ်သင့်တာနဲ့ရော လုံးဝမကိုက်ညီဘူးလို့ ကျနော်တို့ပြောလိုတယ်။"

"ကိုယ့်တိုင်းပြည်ရဲ့ အသက်သွေးကြောဖြစ်တဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲတဲ့ကိစ္စမှာ လူထုရဲ့ပါဝင်ပတ်သက်မှုက အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ဆန့်ကျင်ပြီး လူထုပါဝင်နိုင်မှုကို နအဖတို့စနစ်တကျငြင်းပယ်နိုင်ဖို့ ၅/၉၆ ကို ထပ်ပြဋ္ဌာန်းတယ်။ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲဖို့ ကြိုးစားတဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ထောင်ဒဏ် အနှစ် ၂၀ ချမယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေရှိနေတာက စစ်မှန်တဲ့ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ပေါ် ပေါက်ရေးကိုလုံးဝပိတ်ပင်ဟန့်တားထားတာဖြစ်တယ်။ဘယ်တိုင်းပြည်မှာမှ ဒီဥပဒေမျိုးမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီအခြေခံအောက်မှာ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ စစ်မှန်တဲ့ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကောင်းတရပ်ပေါ် မလာနိုင်ဘူး။"

သျှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံ မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်လည်းဖြစ်၊ပအိုဝ်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ PPLO ဥက္ကဋ္ဌလည်းဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်မှူးကြီးခွန်ဥက္ကာကတော့ –

"ဦးတည်ချက် ၆ ချက် အသေးစိတ်အခြေခံရမဲ့ ၁၀၄ ချက်တွေထွက်လာပြီးကတည်းက လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနဲ့အညီမဟုတ်ဘူး။ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းတရပ်ရေးဆွဲရမယ့် လုပ်ငန်းစဉ်နဲ့လည်း မကိုက်ဘူး။ ဒီ Processကမှားနေတော့ ဘယ်ကိုမှဦးမတည်ဘူး။စစ်အုပ်ချုပ်ရေးတရားဝင်ဖြစ်ဖို့ပဲ ဦးတည်နေကတည်းကိုက လွဲမှားနေပြီ။အခုဦးအောင်တိုးဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ Drafter တွေကမွမ်းမံဦးတော့ Drafter သနပ်ခါးလိမ်းပန်းပန် တာပဲရှိမယ်။ မူလအခြေခံကိုကမှားနေလို့ကောင်းတဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံဖြစ်လာစရာ အကြောင်းမရှိဘူး"

ဗိုလ်မှူးကြီးခွန်ဥက္ကာ

Photo : SHAN

ဖယ်ခုံမြို့နယ်ကယန်းအမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးခွန်မားကိုဘန်းက –

"တိုင်းပြည်ရဲ့ မူလ အာဏာပိုင်ရှင်အစစ်အမှန်ဟာ ပြည်သူလူထုဖြစ်တယ်။ လူထုက ၁၉၉၀ မှာပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို ယုံကြည်စွာအာဏာလွှဲအပ်ထားပြီးသားဖြစ်တယ်။ဒါတွေကို နအဖက လုံးဝဆန့်ကျင်တဲ့အတွက် ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးကို စော်ကားလိုက်ခြင်းဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်ညီလာခံပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရေးဆွဲရေးကော်မရှင် ၅၄ ဦးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အားလုံးအတုအယောင်ပဲဖြစ်တယ်။ ဒါကိုပြည်သူလူထုရော နိုင်ငံတကာပါ လက်ခံနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကို ကျောခိုင်းတဲ့ တဖွတ်ထိုးလုပ်ရပ်တခု ဖြစ်တယ်လို့ ကျနော် မြင်ပါတယ်။"

"လွတ်လပ်ရေးရပြီးချိန်မှာကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေဟာ ပင်လုံသဘောတူညီချက်ဖြစ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတန်း တူညီမျှရေး မရှိတာကြောင့် ပြည်တွင်းစစ် အရှိန်မြင့်မားခဲ့တယ်။ နောက် ၁၉၇၄ ဥပဒေဟာ ဒီမိုကရေစီမဖြစ်တာကြောင့် ၁၉၈၈ မှာလူထုအရေးတော်ပုံကြီးပေါ် ပေါက်ခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့်နောက်ရေးဆွဲမယ့် အခြေခံဥပဒေဟာလဲ အရင်အခြေခံဥပဒေရဲ့အားနည်းချက်တွေအပေါ် မှာ သင်ခန်းစာယူသင့်တယ်။"

အောက်တိုဘာ ၁၉ ၂၀၀၇ VOA ညပိုင်း

ဘုရားမွမ်းမံဖို့ ရံပုံငွေအတွက် လောင်းကစားဝိုင်း ဖွင့်ခွင့်ပြု

သျှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်း ကျိုင်းတုံတွင် စစ်အာဏာပိုင်တို့ ဒါနပြု တည်ဆောက်ထားသော ရပ်တော်မူဘုရား ဘက်စုံပြုပြင်မွမ်းမံရေး အတွက် ရံပုံငွေရှာရန် တြိဂံစစ်တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ်မင်းအောင်လှိုင်က လောင်းကစားဝိုင်းဖွင့်ခွင့်ပေးကြောင်း ဒေသခံများက ဆိုပါသည်။

တြိဂံစစ်တိုင်းမှူးသည် ၂၀၀၆ နှစ်ဦးပိုင်းမှစ၍ လောင်းကစားဝိုင်း ဖွင့်ခွင့်ပိတ်ပင်ကာ၊အမိန့်လွန်ဆန်သူအား ကြီးလေးသောပြစ်ဒဏ် ကျခံရမည်ဟု ဆို၏။ သို့သော် စစ်အာဏာပိုင်များ ကမကထပြုလှူဒါန်းထားသော ဇွမ်ဆတ်တောင်ကုန်းပေါ်ရှိ ရပ်တော်မူဘုရား ပြန်လည်မွမ်းမံ တည်ဆောက်ရန် ရံပုံငွေလိုအပ်နေသဖြင့် ကျိုင်းတုံမြို့အရှေ့တောင်ဘက် ၆ မိုင်ခန့်အကွာ ကတ်ဖှအုပ်စု ဝမ့်ကျိန်းဆဲန်ရွာတွင် ပြီးခဲ့သည့် အောက်တိုဘာ ၁၀ ရက်ကစ၍ လောင်းကစားဝိုင်းဖွင့်ခွင့်ပေးလိုက်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

"ကစားဝိုင်းဖွင့်ဖို့ ခအဖ၊ မအဖကို တိုင်းမှူးက အကြံပေးတယ်တဲ့။ မအဖ ကနေတဆင့် စိုင်းခမ်းဆိုင်ကို လုပ်ခိုင်းတယ်။ စိုင်းခမ်းဆိုင်ဆိုတာက တိုင်းမှူးမိသားစုဝင်ငွေအတွက် အကြံဉာဏ်ပေးတဲ့လူလေ။ တိုင်းမှူးနဲ့တော်တော်လေး ရင်းနှီးတယ်" ဟု ကျိုင်းတုံ ဒေသခံတစ်ဦးက ပြောပြသည်။

လောင်းကစားဝိုင်းကန်ထရိုက်တာ စိုင်းခမ်းဆိုင်သည် ကတ်ဖှအုပ်စု ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့အား တစ်နေ့ကျပ် ၁၀,၀၀၀ အပြင် တပ်တိုင်း၊ ဗျူဟာ၊ တပ်ရင်းနှင့် ခအဖ၊ မအဖအဖွဲ့အသီးသီးသို့လည်းတစ်ဖွဲ့ ကျပ် ၁၀,၀၀၀ ထက်မနဲ ပေးရသည်ဟုဆိုသည်။

၎င်းကဆက်၍ "လောင်းကစားဝိုင်းကရလာတဲ့ ငွေတွေ ဌာနဆိုင်ရာတွေကို ဝေငှနေရတော့ ကျန်ငွေက ဘုရားပြုပြင်ဖို့အတွက် မလောက်မှာမဟုတ်ဘူး။ ကန်ထရိုက်တာအတွက်လည်း ချန်ရသေးတာကိုး။ လောင်းကစားဝိုင်းလည်း မနှစ်ကပိတ်တယ်။ အခု ပြန်ခွင့်ပြုတယ်။ သူတို့ ဖြစ်ချင်တိုင်း ပြည်သူတွေကို အရူးလုပ်နေ ကြတယ်" ဟုပြောပြသည်။

လောင်းကစားဝိုင်းများဖွင့်သည်နှင့် နအဖစစ်သားများ၊ ရဲများနှင့် ရွာသားများ၊ ဘုန်းကြီးများပါမကျန် အလုပ်ပျက် အကိုင်ပျက် နေ့ရော ညပါသွားကစားသဖြင့် လောင်းကစားဝိုင်းမှာ စည်ကားလျှက်ရှိသည်ဟု သိရပါသည်။ လောင်းကစားဝိုင်းကန်ထရိုက်တာ စိုင်းခမ်းဆိုင်သည် ကျိုင်းတုံမြို့အရှေ့ဘက် ဝမ့်ဝိန်းမိုင်ရွာ၌ နေထိုင်သူဖြစ်သည်။❏

MTA ဥက္ကဌဟောင်း ဦးခွန်ဆာ အနိစ္စရောက်

Photo : SHAN

၁၉၉၆ နှစ်ဦးပိုင်းက စစ်အစိုးရထံ လက်နက်ချခဲ့သော MTA မုန်တိုင်းတပ်မတော် စစ်ဦးစီးချုပ်ဟောင်း ဦးခွန်ဆာ အသက် ၇၃ နှစ်သည် သွေးတိုး၊ ဆီးချို၊ လေဖြတ်ရောဂါဖြင့် အောက်တိုဘာ၂၈ ရက်က ကွယ်လွန်သွားကြောင်း၊ရုပ်အလောင်းကို မြောက်ဥက္ကလာပ ရေဝေးသုသာန်၌ အောက်တိုဘာ ၃၀ ရက် ယနေ့မနက် ၁၁ နာရီ မီးသင်္ဂြိုလ်ကြောင်း ရန်ကုန်သတင်းရပ်ကွက်က ဆိုပါသည်။

ဟိုမိန်းဌာနချုပ်၌ စစ်အစိုးရထံ အကြွင်းမဲ့လက်နက်ချပြီး နောက်ပိုင်း သွေးတိုး၊ ဆီးချို၊ လေဖြတ်ရောဂါစွဲကပ်လာသဖြင့် ၁၀ နှစ်ခန့် ရောဂါခံစားခဲ့ရသည်။ သြဂုတ်လနှောင်းပိုင်းတွင် မင်္ဂလာဒုံစစ်ဆေးရုံ၌ နောက်ဆုံးအကြိမ်တပါတ်ခန့်အကြာ တက်ရောက်ကုသမှုခံယူပြီး ရောဂါအနည်းငယ်သက်သာလာသော်လည်း နေအိမ်သို့ ပြန်ခွင့်မရဘဲ အောက်တိုဘာ ၂၈ ရက် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ချိန်အထိ ရန်ကုန်စစ်ထောက်လှမ်းရေး စောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် နေခဲ့ရသည်။

ဦးခွန်ဆာ ခေါ် ကျန်းစီဖူးသည် ၁၉၃၄ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်တွင် အဖခွန်အိုက်နှင့် အမိ နန်းဆိုင်ဇုမ်တို့မှ သျှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း တန့်ယန်းမြို့နယ် လွယ်မော်အုပ်စု ဖာဖင့်ရွာတွင် မွေးဖွားသည်။ ခွန်ဆာနှင့်ခွန်ငို့တို့ဦးစီးသည့် လွယ်မော်ကာကွယ်ရေးတပ်ကို ၁၉၆၀ ခုဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်တွင်စတင်တည်ထောင်ခဲ့၏။ ၁၉၆၄ ဂျွန်လ ၁၅ ရက်တွင်တောခို၍ ဗိုလ်တေဝိန် ဦးစီးသည့်တပ်နှင့်ပူးပေါင်းပြီး SUA သျှမ်းညီညွတ်ရေးတပ်ဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့၏။ ၁၉၆၇ ဂျူလိုင် ၆ မှ ၉ ရက်နေ့အထိ ရွှေတြိဂံဒေသတွင် ခွန်ဆာ၏ လွယ်မော် ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့နှင့် တရုပ်ဖြူ KMT တပ်ဖွဲ့တို့ ကမ္ဘာကျော် ရွှေတြိဂံဘိန်းစစ်ပွဲ ဖြစ်ပွါးစဉ် လောနိုင်ငံအစိုးရက လေယာဉ်ဖြင့် ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်တော့မှ ခွန်ဆာနှင့် KMT တပ်တို့အသေအပျောက်များပြားစွာဖြင့် တိုက်ပွဲပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။၁၉၈၅မတ်လ ၃ ရက်ခွန်ဆာဦးစီးသည့် SUA သည် စဝ်ဂွဏ်းဇိန်း ဦးဆောင်သော၁၉၈၄ ဧပြီလ ၁ ရက်က (SURA နှင့်တောင်ပိုင်း SSA

စာမျက်နှာ 39 သို့

ဝ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး တာ့မဟာဆန်း ကွယ်လွန်

ဝ အမျိုးသား တပ်မတော် ခေါင်းဆောင် တာ့မဟာဆန်းသည် အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက် မနက် ၁ နာရီက အဆုတ်ရောဂါဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံ ချင်းမိုင်မြို့ ပါငဲ့ဆေးရုံ၌ ကွယ်လွန်သွားပါသည်။

အသက် ၆၂ နှစ်အရွယ် ဝခေါင်းဆောင် မဟာဆန်း၏ ရုပ်အလောင်းအား ချင်းမိုင် ဝတ်ထုံကဒတ် ကျောင်းတိုက်သို့ပို့ဆောင်ထား၍ ၅–၆ ရက်ခန့်တရားနာအလှူအဒါန်းပြုပြီးနောက် နိုဝင်ဘာ ၄ ရက်နေ့လည် ၁ နာရီအချိန်တွင် ဝတ်ထုံကဒတ် ကျောင်းတိုက်မှ စဝ်ဆိုင်စစ် (ခွန်ကြာနု) အား မီးသင်္ဂြိုလ်သည့် သုဿာန်ပြဿဒ်သို့ သယ်ဆောင်မီးသင်္ဂြိုလ်လိုက်သည်ဟု ၄င်း၏ ဇနီးကပြောပြသည်။

"တာ့မဟာဆန်းရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းအားလုံး သူ့ရဲ့ အသုဘအခမ်းအနားကို လာရောက်ပို့ဆောင်ကြဖို့ ကျမဖိတ်ခေါ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျမမှာ ဗမာစကားမပြောတတ်တဲ့ အားနည်းချက်ရှိပါတယ်။ မိတ်ဆွေများအားလုံး ကျမကို ခွင့်လွှတ်နားလည်ပေးကြလိမ့်မယ်လို့ ကျမမျှော်လင့်ပါတယ်"ဟု အသက် ၅၈ နှစ်အရွယ် နန်းကြာနု ခေါ် လီယည်ရှင်းက ပြောသည်။

ရင်ကျပ်ရောဂါ၊ အဆုတ်ရောင်ရောဂါ၊ အာရုံကြောအားနည်းရောဂါတို့ကြောင့် လွန်ခဲ့သည့် ၂ လကတည်းက ချင်းမိုင် ထောင်ကြီးမှ နခွန်းဖင်းဆေးရုံ (သို့) ပါငဲ့ဆေးရုံသို့ ပြောင်းရွှေ့ကုသမှုခံယူခဲ့သည်ဟု ဆို၏။

ကွယ်လွန်သူ ဝ ခေါင်းဆောင် မဟာဆန်းသည် မူးယစ်ရာဇဝတ်ရောင်ကန်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်မှုစွဲချက်ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံချင်းမိုင်မြို့ ဆန်ဆိုင်းရပ်ကွက်ရှိ ၄င်း၏နေအိမ်တွင် ယခုနှစ် မတ်လ ၆ ရက်ကထပ်မံအဖမ်းခံခဲ့ရပြန်သည်။ ၂၀၀၅ ဂျူလိုင်တွင်တစ်ခါ အဖမ်းခံရပြီး ပြန်လွှတ်လာခဲ့သည်။ ရုံးတက် အမှုစစ်ဆေးစဉ် ကွင်းလုံးကျွတ်ကင်းလွတ်ခါနီး၊ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့်က နယ်ခြားစောင့်

ဝ အမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌကြီး တာ့မဟာဆန်း

ကိုယ်ရေးရာဇဝင် အကျဉ်းချုပ်

အခြားအမည်	–	ခွန်အိုက်ဆန်းဖေါင်း
မွေးနေ့	–	၁၄၊ ၁၀၊ ၁၉၄၆
မွေးရပ်	–	ဝိန်းငင်း ဝ စော်ဘွားနယ်
မိဘ	–	ဝိန်းငင်းစော်ဘွား တာ့ဖေါင်းခေါ် စဝ်ဆိုင်မိန်းခမ်း နှင့် စဝ်နန်းလူ
မွေးချင်း	–	၄ ယောက် (နန်းအောင်၊ ခွန်မောင်၊ ခွန်ကော် နှင့် နန်းဇမ်ပါ)
အိမ်ထောင်	–	နန်းကြာနု နှင့် ၁၉၆၈ တွင်အိမ်ထောင်ပြု
သားသမီး	–	၄ ယောက်ထွန်းကား
ပညာရေး	–	တရုပ်စာနှင့် ရှမ်းစာတတ်မြောက်
၁၉၆၄	–	ထိုင်းနိုင်ငံချိန်းရိုင်းခရိုင် မယ်ဆလောင်း၌ စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့
၁၉၆၆	–	ဝိန်းငင်းတပ်ဖွဲ့၏ ဒု တပ်မှူးအဖြစ်ခန့်အပ်ခံရ
၁၉၆၇	–	နောင်တော် စဝ်မဟာခေါင်ကွယ်လွန်ပြီး နောက် စော်ဘွားအရိုက်အရာခံယူ
၁၉၆၈	–	ဝ နယ်ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီအား ခုခံတွန်းလှန်
၁၉၇၁	–	သံလွင်မြစ်အနောက်ဖက်ကမ်း တန့်ယန်းမြို့နယ်သို့ ဌာနချုပ်ရွှေ့ပြောင်း
၁၉၇၃	–	လက်နက်ချရန် မဆလအစိုးရက အကျပ်ကိုင်သဖြင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး စတင်ဆင်နွှဲ
၁၉၇၆	–	ဝ အမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် (WNO) နှင့်ဝ အမျိုးသားတပ်မတော် (WNA) ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်း
၁၉၇၈	–	ညီညွတ်သော သျှမ်းပြည်တော်လှန်ရေး တပ်မတော်(SURA)နှင့် ပူးပေါင်း
၁၉၈၀	–	မယ်အောနယ် လွိုင်ဝပော့တွင် ဌာနချုပ် ဖွင့်လှစ်၍ ဖာ့ပိုလ်ကန်းဆေနှင့် အိုင်ဆယောင်းဆေတို့ ဦးဆောင်သည့် ဝအဖွဲ့များဖြင့် ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်
၁၉၈၃	–	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ဦး (NDF) အဖွဲ့ဝင်
၁၉၈၉	–	UWSA ဌာနချုပ်ပန်ဆန်းသို့ မဒတ (NDF) ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို ဦးဆောင်သွား၊ UWSA ၏အထင်မှားမှုကြောင့် အထိန်းသိမ်းခံရ၊ နှစ်လကြာမှ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာ။

ထိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့အား ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့အပေါ် အမိန့်ပေး ပစ်သတ်ခိုင်းသည့် အမှုဖြင့် ပြန်လည်စွဲချက်တင်ခံရသဖြင့် ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ဆက်လက် ဖမ်းဆီး ထောင်ချခြင်းခံခဲ့ရသည်။

မဟာဆန်းအဖမ်းခံခဲ့ရပြီးနောက်ပိုင်း ထိုင်းနိုင်ငံမယ်ဟောင့်ဆွန် ခရိုင်၊ဝမ့်ရတ်ထိုင်းရွာနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်လွယ်ဝဟော့တပ်စခန်းမှ ၎င်း၏ ဝအမျိုးသားတပ်မတော်တာဝန်များကို ဒုဗိုလ်မှူးကြီး ဗိုလ်တိုက်မိန်းက ထမ်းဆောင်လာခဲ့သည်မှာ လွန်ခဲ့သည့်နှစ် ကတည်းကဖြစ်၏။ WNA ဝအမျိုးသားတပ်မတော်သည် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး KNU ကယားအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ KNPP တို့ပါဝင်သော NDF National Democratic Front အမျိုး သားဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး၏ အဖွဲ့ဝင်လည်းဖြစ်သည်။

တာ့မဟာဆန်းသည် ၁၉၄၆ ခုနှစ်က ပန်ဆန်းမြို့မြောက်ဘက် ဝိန်းငင်းမြို့စော်ဘွား အဖ တာ့ဖောင်းနှင့် အမိ နန်းလူတို့မှ မွေးဖွားသည့် သားဦးဖြစ်သည်။ တာ့မဟာဆန်းဦးဆောင်သည့် ဝ အမျိုးသားအဖွဲ့ WNA ၊ဝ တပ်မတော် WNO ၏မူလအခြေခံမူအချို့မှာ (၁) ကွန်မြူနစ် စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ (၂) နအဖစစ်အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်မရပ်စဲရေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ PSLF အတွင်းရေးမှူး မိုင်းအိုက်ဖုန်းသည် တာ့မဟာဆန်း ၏ သမီးထွေးနှင့် အိမ်ထောင်ကျသည်။ ယခုအခါ ဇနီးနန်းကြာနု ခေါ် လီယဉ်ရှင်းနှင့် သမီးသုံးယောက် ကျန်ရစ်သည်။ ❑

၁၉၉၄	–	မဒတ (NDF) ဒု ဉက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ရွေးကောက်ခံရ
၁၉၉၈	–	ပအိုဝ်း၊ပလောင်၊လားဟူ၊သျှမ်းတပ်ဖွဲ့များ နှင့်ပူးပေါင်း၍ ညီညွတ်သောအမျိုးသားပေါင်းစုံ သျှမ်းပြည်တပ်မတော် (UNSSA) ဖွဲ့စည်း
၂၀၀၀	–	သျှမ်းပြည်အခြေခံဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေမူကြမ်းရေး ဆွဲရေး ကော်မရှင် (SSCDC) ပါဝင်ဖွဲ့စည်း
၂၀၀၁	–	ရောဂါကြောင့် ဆေးရုံတက်ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူ
၂၀၀၇	–	၂၉၊ ၁၀၊ ၀၇ အဆုတ်ဆို့ကျပ်မှုရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန် ❑

Photo : SHAN

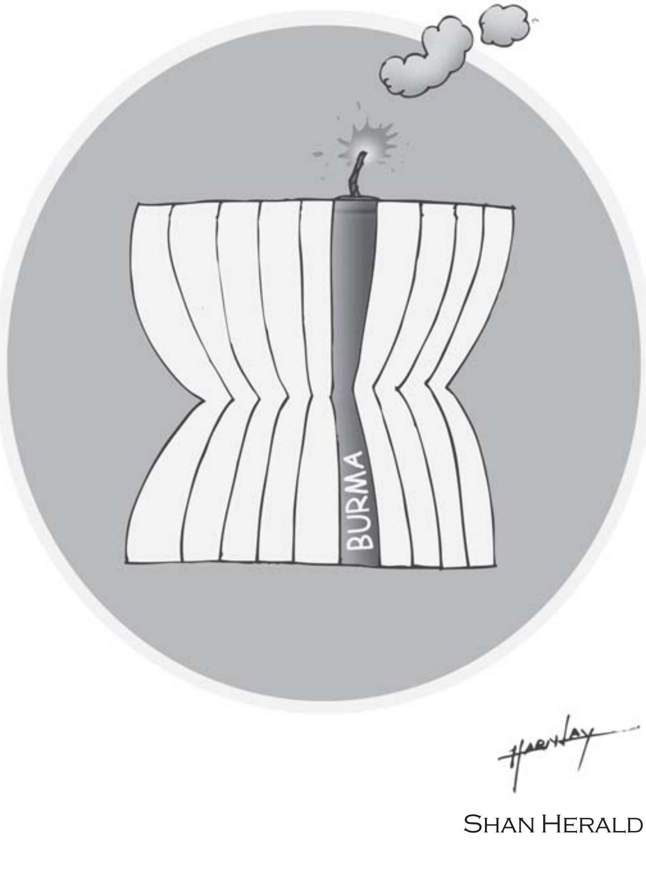

တိုင်းရင်းသားပြဿနာကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ပြိုကွဲမှာလား

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပြဿနာကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ တကယ်ပြိုကွဲနိုင်မဲ့အန္တရာယ်ကို အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေ စိုးရိမ်နေကြကြောင်း လက်ရှိအာဆီယံဥက္ကဌ စင်္ကာပူနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂျော့ယိုးက ဖေါ်ထုတ်ခဲ့လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

"ကြားလိုက်တဲ့အပေါ်မှာ အကြီးအကျယ်စိတ်ပျက်မိပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တိုင်းရင်းသားပြဿနာကို အသေအချာမလေ့လာဘဲနဲ့ လက်လွတ်စပါယ်ပြောတယ် လို့ဘဲယူဆတယ်။ ဖြစ်တဲ့ပြဿနာက သမိုင်းကြောင်းပေါ်မှာအခြေခံပြီးတော့ တိုင်းရင်းသားတွေ ရသင့်ရထိုက်တဲ့အခွင့်ရေး တောင်းတဲ့အပေါ်မှာ အဓိပ္ပါယ်နားလည်မှုလွဲမှား ဖွင့်တယ်လို့ဘဲ ယူဆပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားပြဿနာဟာ စစ်မှန်စွာဖြေရှင်းလို့ရတယ်။ ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ ပြဿနာဖြစ်တယ်။ ပြိုကွဲနိုင်တဲ့အကြောင်း မရှိဘူးလို့ မြင်ပါတယ်။"

"တိုင်းရင်းသားတွေကြားမှာ တန်းတူအခွင့်အရေးကို နိုင်ငံရေးအရ ပေးရမဲ့ (ပင်လုံစာချုပ်ကိုအခြေခံပြီးတော့ ပေးရမဲ့) တန်းတူအခွင့်အရေးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ပေးရေးပြဿနာက ဆက်ရှိနေတယ်။၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေမှာလဲ တန်းတူအခွင့်အရေးဖေါ်ဆောင်တဲ့အခါမှာ အားနည်းချက်တွေရှိခဲ့တယ်။ ပိုဆိုးတာက ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက ပိုဆိုးသွားတယ်။ မဆလ တပါတီစနစ်အောက်မှာ တန်းတူအခွင့်အရေးကိုအခြေခံပြီးဖေါ်ထားတဲ့ လွှတ်တော် ၂ ရပ်တောင်မရှိတော့ဘူး။ အခု နအဖအမျိုးသားညီလာခံမူအရဆိုရင် တိုင်းရင်းသားတွေ တန်းတူအခွင့်အရေးကပိုပြီး ဆိုးသွားတာဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လွှတ်လပ်ရေးရပြီး ဒီဘက်ခေတ်မှာကြည့်မယ်ဆိုရင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သွားတဲ့လမ်းကြောင်းက Rigid Centralization လို့ခေါ်တဲ့ ပိုပြီးတင်းကျပ်တဲ့ တပြည်ထောင်စနစ်ကို တဆင့်ပြီးတဆင့် ပိုပြီးဖေါ်ဆောင်လာတယ်။၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေမှာသင့်သင့် လျောက်ပတ်တဲ့အခွင့်အရေးကို တိုင်းရင်းသားတွေ ရရှိပြီလို့ ပြောလို့ရတယ်။ ၁၉၇၄ ဥပဒေမှာပိုဆိုးသွားတယ်။ အခု နအဖ ဆွဲထားတဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံမူက အဆိုးဆုံးဖြစ်တယ်။ အခြားတဘက်မှာ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဟာ ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုနဲ့သွားနေတယ်။ တခုက ပြည်ထောင်စုတခုလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ Federal ပေါ်မှာ အခြေခံတဲ့ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ပုံစနစ်ကို အမျိုးသားကောင်စီ NCUB က ဦးဆောင်ပြီးဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်တရပ်ရှိနေတယ်။ တချိန်ထဲမှာ Ethnic Nationalities Council လို့ခေါ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကောင်စီကဦးဆောင်ပြီးတော့ ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ ရေးဆွဲရေးဖြစ်စဉ်နဲ့ သွားနေတယ်။

ဒီဖြစ်စဉ်နှစ်ခုဟာ တစ်ခုနဲ့တခု ဆက်စပ်ညှိနှိုင်းမှုရှိနေတာကြောင့် တိုင်းရင်းသားတွေကြားထဲမှာညှိနှိုင်းတဲ့၊ ဆွေးနွေးတဲ့ Process ဆက်ရှိနေပြီ။ တယောက်နဲ့တယောက်ရာနှုန်းပြည့် သဘောတူညီချက်မရသေးသော်လည်း တန်းတူအခွင့်အရေးကနေအခြေခံတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ် In process ကတော့ တဆင့်ဆင့်ပြီးတဆင့် သွားနေတယ်လို့ ပြောလို့ရပါတယ်။"

(BLC အတွင်းရေးမှူး **ဦးအောင်ထူး**)

"အာဆီယံနိုင်ငံတွေကတော့ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်မှာ သူတို့စေတနာထားခြင်းဟာအထက်ပိုင်းကပုဂ္ဂိုလ်တွေအပေါ်မှာဘဲစီးပွားရေးအရ စေတနာထားရင်ထားဖို့ဘဲရှိပါတယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေအပေါ်စေတနာထားပြီးပြောတယ်လို့ကျမကမယူဆပါဘူး။တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေအကြောင်းဘယ်လောက်သိလို့လဲ လို့ကျမကမေးချင်ပါတယ်။နိုင်ငံရေးလုပ်နေကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းဖြစ်တဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အပါအဝင် NLD ပါတီဝင်တွေဟာ နိုင်ငံရေးအရရော လူမျိုးရေးအရပါ တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ CRPP ဆိုတာရှိပါတယ်။ဒီကိစ္စဟာ ကျမတို့ပူပင်ရမဲ့ကိစ္စဖြစ်သလို ကျမတို့ခေါင်းဆောင်ကိုယ်တိုင် အတွေးထဲမှာ တွေးထားတဲ့ကိစ္စဖြစ်တဲ့အတွက် အာဆီယံဝန်ကြီးအဖွဲ့တွေက စေတနာနဲ့ပြောတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနဲ့မှ မယုံနိုင်ပါဘူး။"

ဒေါ်စန္ဒာဝင်း

"ကျမတို့ဒီဘက်ပိုင်းမှာ တိုင်းရင်းသား တော်တော်များများနဲ့တွေ့ကြရတယ်။ပြည်တွင်းမှာထက်စာရင် တချို့ကအရင်တုန်းကတော့ ဗမာကိုမုန်းတီးတယ်။ ဗမာလူမျိုးဟာ လူမျိုးကြီးဝါဒကျင့်သုံးတယ်ဆိုပြီးတော့ တဘက်သတ်အမြင်လေးတွေ ရှိကြပါတယ်။ အခုနေအခါမှာ ကျမတို့အားလုံးဟာ ဖိနှိပ်ခံရတာချင်းအတူတူဆိုတာ တဖြည်းဖြည်း

သဘောပေါက်လာတဲ့အခါ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့စိတ်ထဲမှာ ဒီစိတ်တွေ လျော့နည်းလာပါတယ်။ ငါတို့တင်မကဘဲ ဗမာပြည်ကလဲဘဲ နအဖ လက်ထက်မှာ ငါတို့နည်းတူပါဘဲ ဒုက္ခဆင်းရဲခံနေရတာပါလား ဆိုတဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့အနေအထားကို သူတို့သဘောပေါက်လာတော့ ကျမတို့ညှိနှိုင်းပြောဆိုဆွေးနွေးရတဲ့ နေရာမှာ တော်တော်လေး အသားကျလာတယ်။နားလည်မှုပိုရှိလာတယ်။ လက်တွဲပြီးဆောင်ရွက်ချင်တဲ့စိတ်တွေရှိလာတယ်ဆိုတာ ထင်ထင်ရှားရှားရှိလာပါတယ်။”

“စစ်အစိုးရ အုပ်စိုးလာတဲ့ ၄၅ နှစ်မှာ တိုင်းရင်းသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ စာကိုတောင်မှ သင်ခွင့်မရတဲ့အနေအထား၊ ဘာသာရေးအရ ဖိနှိပ်ခံရတဲ့ အနေအထား၊ အဲလိုမျိုးအနေအထားမှာ ပြည်တွင်းကဗမာတွေရဲ့ တော်လှန်နိုင်မှု၊ အခုဘုန်းကြီးတွေဖြစ်သွားတဲ့ကိစ္စ အင်မတန်မှ အသက်စွန့်နိုင်တဲ့ကိစ္စ သူတို့မြင်တွေ့ရတဲ့အခါမှာ ကျမတို့အပေါ်မှာ အလွန် စာနာလေးစားတဲ့စိတ်တွေဖြစ်လာတာကြောင့် ပဋိပက္ခတွေဟာ ကင်းဝေးသွားနိုင်မယ်။ ဒီကိစ္စတွေဟာ ဖြေရှင်းလို့မရတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။”

(မကွေးတိုင်း NLD အမျိုးသမီး ဥက္ကဋ္ဌ **ဒေါ်စန္ဒာဝင်း**)

“ရခိုင်လူမျိုးတွေဟာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို တိုက်နေတာပါ။ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲဖို့ တိုက်နေတာပါ။ လူမျိုးကိုတိုက်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီအတွက်၊ လူမျိုးစုများ တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှု အတွက်၊ လူ့အခွင့်အရေးအတွက် တိုက်နေတာပါ။ သူတို့ဟာ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားအကြောင်းမသိဘဲနဲ့ နဝတအသက်ရှည်ဖို့အတွက် ပြောနေတဲ့စကားသာဖြစ်ပါတယ်။”

“တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်နဲ့ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တို့ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း သဘောတူညီချက်နဲ့ သဘောတူဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ CRPP မှာလဲ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ ပေါင်းစုံပါဝင်လာပါတယ်။ သဘောတရားအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားနဲ့ NLD ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်လို့ရပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေ သဘောတရားပြည့်ဝလာပြီးတော့ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး လူမျိုးပေါင်းစုံတဲ့မှုကို သဘောပေါက်ဆောင်ရွက်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။”

(ရခိုင်ပြည် မင်းပြား ALD-MP **ဦးထွန်းဝင်း**)

“စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်အတွက် နအဖကို လာဘ်ထိုးပြီး ပြောတာလို့ မြင်ပါတယ်။ပြည်ထောင်စုဖေါ်ဆောင်ဖို့အတွက် တိုင်းရင်းသားတွေ နှစ်ပေါင်းများစွာ အသက်သွေးချွေးရင်းရတဲ့အပေါ်မှာ အခုလို လွယ်ကူကူ သုံးသပ်လိုက်တာက မလျော်ကန်တဲ့ကိစ္စပါ။”

“အုပ်ချုပ်တဲ့သူတွေက ဗမာတွေဆိုတော့ အုပ်ချုပ်ခံရတဲ့ သူတွေက မုန်းတီးတာသဘာဝဘဲ။ ထောင်ထဲက အတွေ့အကြုံကို ပြောပြချင်ပါတယ်။ ကျနော်တို့အတိတ်တုန်းက ဗမာများနဲ့ တိုင်းရင်းသားများအကြားမှာ အမုန်းတရားတွေအနိုင်ကျင့်တာတွေရှိခဲ့ပါတယ်။”

“တကယ့်ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ကျင့်သုံးကြတဲ့ ဗမာခေါင်းဆောင်တွေလဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါဘယ်သူမှငြင်းလို့မရပါဘူး။ဒါပေမဲ့လို့ ဒီနေ့မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေရဲ့သဘောထားကိုလေ့လာဖို့လိုပါတယ်။ ကျနော်ထောင်ထဲမှာနေခဲ့စဉ်က ဗမာလူမျိုး မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေ ဆိုရင် သူတို့ကိုယ်၌က ဗမာလူမျိုးဆိုရင်သူတို့ကိုယ် ရွံမုန်းပါတယ်။ ကျနော်ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ ထောက်လှမ်းရေးစစ်ဗိုလ်တွေကတော့ **“ငါတို့ကို နာဇီလက်သစ်တွေလို့ မင်းတို့မှတ်ထားနိုင်တယ်။”** တချို့လဲ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ဖက်ဆစ်လို့ပြောတာကို နှစ်နှစ်သက်သက်ခံယူတာရှိပါတယ်။ ဗမာများထဲမှာကြည့်မယ်ဆိုရင် စစ်အာဏာရှင် အသိုင်းအဝိုင်းထဲမှာ ကိုယ့်ကိုကိုယ် နာဇီဖက်ဆစ်လို့ခံယူရဲသလိုမဟာဗမာဝါဒ တကယ်ကျင့်သုံးဖို့အတွက် ကြိုးစားနေတာပါ။ သို့သော် ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုတွေထဲမှာရှိတဲ့ ဗမာလူငယ်တွေကတော့ တိုင်းရင်းသားတွေကို စာနာစိတ်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေ့မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေရဲ့ သဘောထားကိုလဲ ထည့်တွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။”

(သထုံ NLD - MP **ဦးခွန်မြင့်ထွန်း**)

“နအဖလက်အောက်ရောက်မှဘဲ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတစ်ရာကျော် ဟာပြဿနာပါလို့ လက်ညှိုးထိုးနေတာပါ။ တိုင်းပြည်တိုးတက်မှုပြိုကွဲမှုဆိုတာက ကျင့်သုံးတဲ့စနစ်နဲ့ အုပ်ချုပ်နေသူရဲ့အရည်အချင်းတွေမှာ အများကြီးမူတည်နေပါတယ်။ အရည်အချင်းလည်းရှိ ပြည်ထောင်စုတည်တံ့ရေးအတွက် မှန်ကန်တဲ့အတွေးအခေါ်ရှိခဲ့တဲ့ ဦးခွန်ထွန်းဦးလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေးအတွက် အသုံးချရကောင်းမှန်းလည်း သူတို့မသိဘူး၊ နားလည်းမလည်ဘူး။ အဲဒါကြောင့်မို့ ထောင်နှစ်ရှည်ချပစ်တယ်။ ငါနဲ့မတူ ငါ့ရန်သူဆိုပြီးတော့ နှိပ်စက်ဖို့ပဲတတ်တဲ့ ဒီစစ်ခေါင်းဆောင်တစုကသာ သက်ဆိုးရှည်နေခြင်းကသာလျှင်ပြည်ထောင်စုကြီးပြိုကွဲရေးအတွက် တကယ့်ရန်သူဖြစ်နေတာ။”

“ Federal ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပြည်တွင်းကသူတွေ တော်တော်များများက ခွဲထွက်ရေးလို့ဘဲနားလည်တယ်။ တကယ့် အဓိပ္ပာယ်မှန်ကိုက ရှင်းပါတယ်။ နာမည်ကိုက Federal ပြည်ထောင်စုစနစ်လို့ခေါ်တာ။”

“ဗမာလူမျိုးစု အများစုကတော့ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း လက်ထက်ကတည်းက သင်လာတဲ့ ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲတယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆနဲ့ ကြီးပြင်းလာတဲ့လူတွေဖြစ်ပါတယ်။ဒီအယူအဆ၊ အစွဲအလမ်းတွေရှိနေသေးတော့သူတို့နားလည်အောင်လုပ်ဖို့က အားလုံးရဲ့တာဝန်ပါ။”

(ဂျပန်မှ BBC ပရိတ်သတ်– **ဦးစိန်**)

“တိုင်းရင်းသားကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး သမိုင်းအထောက်အထားမှာတော့ ဦးနေဝင်းက အာဏာသိမ်းလို့ကောင်းအောင် အကြောင်းပြခဲ့တာ။တိုင်းရင်းသားပြဿနာက Federal ဆိုတာ လွတ်လပ်ရေးတောင်းတာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး။ ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပေးကိုပေးသင့်တဲ့ကိစ္စ။ တိုင်းပြည်ပြိုကွဲစရာ အကြောင်းမရှိဘူး။ စစ်တပ်က အာဏာလုချင်တော့ ဒါကိုအကြောင်းပြတာဖြစ်တယ်။ စကော်ပုလည်း မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် စိတ်ရင်းစေတနာကောင်းထား ပြော

တာမဟုတ်ဘူး။ စစ်အစိုးရတက်ခါစမှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ခြံစည်းရိုး နောက်ကွယ်မှာ ရုပ်ပြအနေနဲ့ နေသင့်တယ်လို့ ပြောလိုပြော၊ သံဃာအရေးအခင်းဖြစ်လာတော့ လီကွမ်ယုကိုယ်တိုင်က မြန်မာနိုင်ငံဟာအချိန်ပြည့်ပေါက်ကွဲနိုင်တဲ့ဗုံးလို့ ပြောလိုပြော၊သူတို့က မြန်မာနိုင်ငံရေးအကြောင်း သိတာမဟုတ်ဘူး။ စစ်အစိုးရကိုတဘက်မှာ အမျိုးမျိုးချော့ပြီး ပြောနေတယ်။ တိုင်းရင်းသား ကိစ္စက ဗမာပြည်ပြိုကွဲမှုမှာဘာမှမပတ်သက်ဘူးဆိုတာအခိုင်အမာပြောရဲပါတယ်။ ကျနော်က မဆလအောက်မှာ ကြီးပြင်းလာပြီးတော့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနဲ့ပတ်သက်ပြီး လေ့လာခဲ့ရတယ်။ ကျနော်ကိုယ်တိုင် ဗမာလူမျိုးစစ်စစ်ပါ။ တိုင်းရင်းသားနဲ့ပတ်သက်ပြီး စစ်အစိုးရနဲ့ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်အချို့က ပြောတဲ့ဟာကို ကျနော့အနေနဲ့ လက်မခံဘူး ဖြစ်လဲမဖြစ်နိုင်ဘူး။''

(ကိုမီးခဲ မယ်ရီလဲန်း)

''Federal ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို တကယ်တာဝန်ခံရေးဆွဲနေတာ အမျိုးသားကောင်စီဖြစ်ပါတယ်။ ဗမာပြည်နယ်ဟာ ပြည်ထောင်စု ၈ ပြည်နယ် မှာပါတယ်လို့ လေ့လာရပါတယ်။''

''ဗမာကိုလည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေလိုဘဲ ပြည်နယ်တခုထဲပေးမယ်ဆိုတာ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု တန်းတူအခွင့်အရေးအနေနဲ့ပြောရရင် ဗမာဆိုတာလဲလူမျိုးစုတခုဘဲ။ လူမျိုးစုတခုအနေနဲ့ဘဲ သတ်မှတ်ရမှာ။ ဒါပေမဲ့ လူမျိုးစုတခုအနေနဲ့ လူဦးရေများတာကိုအခွင့်ကောင်းယူပြီး ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒထားတယ်ဆိုတာ ပွင့်ပွင့်လင်း လင်းပြောရရင် စိတ်ရင်းစေတနာမမှန်တဲ့သူ၊ အခွင့်အရေးယူချင်တဲ့သူရဲ့ယူဆချက်ပါ။ စိတ်ရင်းစေတနာမှန်နဲ့ပြောရရင် ဗမာလူမျိုးကလည်း ဗမာတကျပ်၊ သျှမ်းတကျပ် ဖြစ်ကိုဖြစ်ရမဲ့ကိစ္စ။''

''မကွေးဟာ တိုင်းနဲ့ပြည်နယ် ၁၄ ခုခွဲထားတဲ့အထဲမှာ ပြည်နယ်တခုနဲ့ တန်းတူရထားတဲ့တိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဗမာတခုလုံးကို ပေါင်းပြီးတော့ ၈ ပြည်နယ်စနစ်နဲ့ Federal ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရင် ဗမာပြည်သူတွေ လက်ခံနိုင် အောင်ပြောရမှာဘဲရှင့်။ နိုင်ငံရေးသမားများ လက်ခံအောင် တတ်နိုင်သမျှပြောရမှာဘဲ။ တန်းတူရည်တူစကားအရ ဆိုလို့ရှိရင် တန်းတူရည်တူပေးကိုပေးရမယ်။ ရှိကိုရှိရမယ်။ လုံးဝ ကန့်ကွက်စရာမရှိပါဘူး။ လက်ခံပါတယ်။''

''သျှမ်းတိုင်းရင်းသားများဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ခွန်ထွန်းဦးက ဘာပြောလဲဆိုတော့ **ပြည်ထောင်စုထဲကခွဲထွက်တာဟာပြည်ထောင်စုပြိုကွဲရေးဖြစ်ပါတယ်။ဒါကိုဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ပါတယ်။ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်ကိုမဖော်ဆောင်နိုင်တာကလဲ ပြည်ထောင်စုကိုပြိုကွဲစေနိုင်ပါတယ်**တဲ့။၁၉၉၃ ညီလာခံမှာ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေရော တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေပါ အားလုံးတင်သွင်းခဲ့ကြတာက လွှတ်တော် ၂ ရပ်နဲ့ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်မှုပါ။ NLD ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ CRPP မူကလဲဘဲ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်မှုဖြစ်ပါတယ်။ ၈ ပြည်နယ်မူနဲ့ဘဲဖွဲ့မယ်လို့ ကျိန်းသေတော့မရှိပါဘူး။နယ်စပ်မှာရေးဆွဲနေတဲ့ဖွဲ့စည်းပုံကို လေ့လာတဲ့အခါမှာ လူမျိုးကိုအခြေခံတဲ့ အမျိုးသားပြည်နယ်တွေလဲရှိရမယ်။ ဒေသကိုအခြေခံတဲ့ အမျိုးသားပြည်နယ်တွေလဲပါဝင်ဖွဲ့စည်းမယ်ဆိုတဲ့မူကို ထည့်တွက်ရပါတယ်။'' ❑

ဦးကျော်ဇံသာ

VOA 13th Nov, 2'07 (ညပိုင်း)

ပြည်သူနိုင်မည့်မုချ

စစ်သားက လုပ်ကြံဖန်တီးတဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြည်သူလူထုက လက်မခံလို့ စစ်တပ်က ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင် မယ်ဆိုရင် စစ်တပ်နဲ့ လူထုတိုက်ပွဲ ပေါ်ပေါက်လာမယ်။ တိုက်ပွဲမှန်ရင် အနိုင်အရှုံး ရှိစမြဲဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ပြည်သူနဲ့ စစ်အာဏာပိုင်တို့ရဲ့ ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲမှာအာဏာရှင်တို့ကဘဲ နောက်ဆုံး အရှုံးနဲ့ရင်ဆိုင်ရမှာ မုချဖြစ်တယ်။

အုထိုင်း ဖင်းဂျိုင်ချွန်း (၁၅၊၈၊၂၀၀၇)

ယခင်ထိုင်းအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မရှင် အဖွဲ့ဝင်

အသုံးချခံ မဖြစ်နဲ့

နအဖ အခြေခံဥပဒေသစ်အတွက် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲလုပ်ခဲ့ရင် မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူ လူထုအဖို့ မိမိရဲ့ကိုယ်ပိုင် အသိဉာဏ်ဆုံးဖြတ်ချက် (ဝိစာရဏာဉာဏ်) ကို သတိရှိရှိ ချင့်ချင့်ချိန်ချိန် အသုံးချပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ကံကြမ္မာအတွက် အလေးထား ဦးစားပေးရပါမယ်။စစ်အာဏာရှင်တွေရဲ့ အသုံးချခံ ခုတုံးအဖြစ် မကျရောက်မိဖို့ အဓိကဖြစ်တယ်။

ဗဏ္ဏာဓိကာရ (၁၈၊ ၈၊ ၀၇)

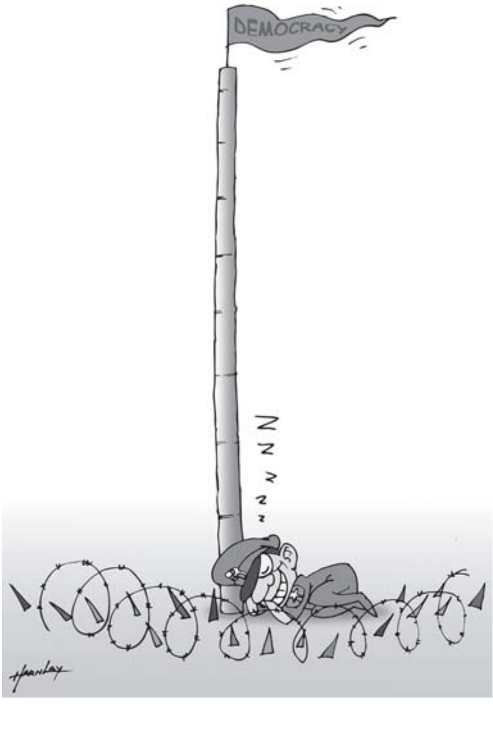

ဂမ်ဘာရီလောက်တော့ရှိတာပေါ့

မစ္စတာဂမ်ဘာရီနဲ့ ကုလသမဂ္ဂအခန်းကဏ္ဍကို နအဖတို့ နားမလည်ဘူးလို့ ဥရောပမြန်မာရုံး **EBO** ဒါရိုက်တာ ဦးဟန်ယောင်ဟွေ့က အခုလို ပြောပါတယ်။

"ဂမ်ဘာရီရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို သူတို့နားမလည်ဘူးလို့ ကျနော် မြင်ပါတယ်။ဘာကြောင့်လဲဆိုရင်ဂမ်ဘာရီက နအဖနဲ့ဒေါ်စုစကားပြောရေးကို တာဝန်ပေးခံရပါတယ်။ နိုင်ငံတကာကဖိအားပေးတဲ့ကိစ္စသူလုံးဝ မပိုင်ဘူး။ ဖိအားပေးတဲ့ကိစ္စက ကုလသမဂ္ဂနဲ့လဲမဆိုင်ဘူး။ ယူအက်စ်၊ အီးယူတို့မှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေတယ်။ဆိုတော့ ဂမ်ဘာရီအနေနဲ့ ဘယ်လိုမှ သွားတားလို့မရဘူး။ လူထုနဲ့ဘုန်းကြီးတွေကို နအဖကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းဖိနှိပ်ထားတဲ့ကိစ္စကို သူတို့ကတုန့်ပြန်တာဖြစ်တယ်။ဂမ်ဘာရီက ဘယ်လိုမှတားဆီးလို့မရဘူး။ ဆိုတော့ အဲဒီနေရာမှာ သူတို့နားလည်မှု လွဲတာဖြစ်မယ်။ မဟုတ်ရင်လည်း **UN** ကိုတမင်တကာ အပြစ်တင်တာ ဖြစ်နိုင်တယ်။"

ပြည်တွင်းမှာပဲ အချင်းချင်းရှင်းမယ်ဆိုတဲ့ နအဖ အယူအဆနဲ့ ပတ်သက်လို့ –

"ဖြစ်နိုင်ရင် အကောင်းဆုံးလို့ပြောလို့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သမိုင်းကိုပြန်ကြည့်ရင်တော့ မဖြစ်နိုင်တဲ့ အလားအလာတွေ မြင်ရတယ်။နအဖက တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေနဲ့ ၁၉၈၉ ကစပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှု လုပ်ခဲ့တယ်။ သဘောတူညီချက်ကလည်း နအဖ ပြောခဲ့တာက နိုင်ငံရေးအဖြေရှာဖို့၊ တိုက်ဖို့မလိုဘူး။ လာစကားပြောကြပါ ဆိုပြီး သူတို့ ကို ဖိတ်ခေါ်လို့ငြိမ်းချမ်းရေးတွေ လုပ်သွားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စောင့်ရင်းစောင့်ရင်း ဘယ်လိုမှမဖြစ်လာဘူး။ အမျိုးသားညီလာခံမှာ လာတက်ပါ။ အဲဒီမှာဆွေးနွေးလို့ရပါတယ်လို့ပြောတယ်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့တွေကလည်း သွားတက်တယ်။ သူတို့အစီရင်ခံစာတွေတင်တယ်။ သူတို့တောင်းဆိုတဲ့ အချက်အလက်တွေကို တစ်ခုမှဂရုမစိုက်ခဲ့ဘူး။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့ ၂၀၀၀ ကစပြီးတော့မှ စကားပြောလာတဲ့နေရာမှာ ကုလသမဂ္ဂဘက်က ရာဇာလီလာကူပေမဲ့ ဘာမှအကြောင်းမထူးခဲ့ဘူး။ ဒီတစ်ခေါက်လဲ နအဖက **Home Grown** သူတို့နဲ့ဒေါ်စုနဲ့ဘဲပြောမယ်ဆို ဒါကယုတ္တိမရှိဘူးလို့ ကျနော်တို့မြင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ နအဖဘက်က တကယ်မလုပ်ခဲ့ဘူး။"

"ဂမ်ဘာရီလာတဲ့ အချိန်မှာက ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေနဲ့ တွေ့ဖို့သင့်တယ်။ ဂမ်ဘာရီရဲ့အဆင့်က အဲဒီအဆင့်ဖြစ်တယ်။ ဦးအောင်ကြည်ကိုဘဲ တွေ့ရတယ်ဆိုရင် ဒါက မဟုတ်တော့ဘူး။ နိုင်ငံတကာကကြည့်လဲ နအဖက ဂမ်ဘာရီကို ဂရုမစိုက်ဘူး။ လာကူပေးတဲ့လူကို ငြင်းပယ်နေတယ်။ ရှင်းလင်းပွဲလုပ်ပြီးလဲ ငြင်းပယ်တယ်ဆိုတာ တော်တော်ဆိုးတဲ့ အခြေအနေလို့ ပြောလို့ရပါတယ်။"

ဥရောပမြန်မာရုံး **EBO** ဒါရိုက်တာ ဦးဟန်ယောင်ဟွေ့ ပြောသွားပါတယ်။

VOA ဦးသားညွှန့်ဦး၊ ၈ နိုဝင်ဘာ ၂၀၀၇

တိုင်းရင်းသားအတွက် ဒေါ်စုအာမခံချက်ပေးနိုင်

"ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ ရပ်တည်ချက် မှန်ကန်နေတယ်ဆိုတာ တကမ္ဘာလုံးက အသိအမှတ်ပြုထားတာဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ မျှော်လင့် ယုံကြည်ပါတယ်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမယ် ဆိုရင်တော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အနေနဲ့ ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသားအားလုံးကို အာမခံချက်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျနော်တို့ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒေါ်စုအနေနဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုပြီး ဆွေးနွေးမယ်ဆိုရင် တိုင်းရင်းသားတွေ ပါဝင်ပြီးဆွေးနွေးတော့မှ ပြည့်စုံမယ်လို့ ကျနော်တို့ ခံယူပါတယ်။"

"ကျနော်တို့ အတွေ့အကြုံကိုပြောရမယ်ဆိုရင် အရင်နှစ်တုန်းက ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်တွေ ဝင်လာပြီဆိုရင် နအဖအကျပ် အတည်းတွေ ကြုံလာပြီ။သူအကျပ်အတည်းကြုံလာတဲ့အခါမှာ အတွင်းပိုင်း ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့အစည်းတွေကို အကြပ်ကိုင်တာတွေ ရှိပါတယ်။ လုံခြုံရေးကောင်စီတင်လိုက်တဲ့ ကိစ္စမှာဆိုရင် မထောက်ခံဖို့၊ ကန့်ကွက်ဖို့ ဖိအားပေးတယ်။အဲဒီတုန်းက ကျနော်တို့လည်း စာတွေ ဘာတွေ ထွက်ပေးလိုက်ရသေးတယ်။ အခုလဲ နအဖရဲ့ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ဒီလို သဘောထားအမြင်တွေ ထွက်ပေါ်လာရတာပဲ"

(PNLO- GS ခွန်သူရိန်)

နိုဝင်ဘာ ၁၈ ရက်ကရင်နီအမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီ **KNPP** ထိန်းချုပ်ရာဒေသတွင်းမှာ အပစ်ရပ်လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ချုပ် **SNPLO** ကနေ ခွဲထွက်တော့ခိုပြီး ပအိုဝ်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ **PNLO** အဖွဲ့အဖြစ် အမည်သစ်ခံယူ ပြောင်းလဲတဲ့ အခမ်းအနားတရပ် ကျင်းပခဲ့ပါတယ်။ အဖွဲ့ဥက္ကဌအဖြစ် ဗိုလ်မှူးချုပ် ခွန်ထိဆောင်၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကျော်တို့က တာဝန်ယူကြပါတယ်။

ရလလဖအဖွဲ့ဟာ ၁၉၉၄ ကစစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲခဲ့ပါတယ်။ပြီးခဲ့တဲ့ ဇွန်လအတွင်းက ခွန်ထိဆောင် ဦးဆောင်တဲ့အဖွဲ့ဟာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကိုလက်မခံတော့ဘဲ စစ်အစိုးရကို လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး ပအိုဝ်းအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့အဖြစ် အမည်ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းလိုက်တာဖြစ်တယ်။❑

VOA ၁၈၊ ၁၁၊၀၇

ရှေ့တိုး–ထမ်းပိုး၊ နောက်ဆုတ်–လှည်းငုတ်၊ ဗမာပြည်အရှုပ်

ဗမာပြည်ပြဿနာကားအာဗီယံ၊တရုပ်၊ ကုလား၊ ရုရှား၊ဂျပန်၊ အမေရိကန်၊ EU၊ UN စသည်တို့နှင့် ဆက်စပ်နီးနွယ်လုံးထွေးနေသဖြင့် ကမ္ဘာ့လယ်ဗယ်အဆင့် ရောက်နေပြီဖြစ်၏။ ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းမှုပြဿနာ တခုတည်းကြောင့်မဟုတ်တော့ပေ။ သို့သော်သူသူငါငါ အလုအယက် လိုချင်မက်မောကြသည့် ဗမာပြည်တွင်းမှ အကျိုးစီးပွားမှာ အဓိကအရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းကြီးဖြစ်သည်။

ဗမာပြည်ပြဿနာအပေါ် ကြည့်မြင်သော စဉ်းစားနည်း ၂ ခုရှိ၏။

(၁) ဗမာပြည်သူများအပေါ် အာဏာရှင်စစ်အုပ်စုတို့ မည်သို့ပင် အုပ်ချုပ်အုပ်ချုပ်၊ အနောက်အုပ်စုကကြွယ်ဝသည့် သယံဇာတများ လာရောက်သိမ်းကြုံးယူငင်မှုမှ ကာကွယ်ဟန့်တားထားနိုင်သည်။ ထို့အပြင်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ခွဲထွက်ရေးကိုလည်းထိန်းချုပ်ကာကွယ်ထားနိုင်သည်။

တရုပ်နှင့်အိန္ဒိယတို့က ဒိုင်းသဖွယ် ကောင်းစွာကာကွယ်ပွေ့ပိုက်ထားသည်။ ဂျပန်နှင့် အာဗီယံတို့က အပြိုင်အဆိုင် စီးပွါးရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားပြီး စစ်အစိုးရအား သွယ်ဝိုက်ပံ့ပိုးထားသည်။ EU နှင့် အမေရိကန် UN တို့မတိုးနိုင်။ ဤအနေအထားကို တရုပ်နှင့် အိန္ဒိယတို့က ကျေနပ်စွာ ထိန်းသိမ်းထားလို၏။ ဗမာပြည်နယ်စပ်ကလည်းတရုပ်၊ အိန္ဒိယနှင့် ထိစပ်နေပြန်သည်။ နအဖ အဖို့ ငါ့မြင်းငါစိုင်း၊ ငါ့လှေငါထိုး ကြိုက်သည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် ဆက်အုပ်ချုပ်နိုင်သည်။ ဘာမှပြဿနာမရှိ။

(၂) အနောက်အုပ်စုက အစဉ်တစိုက် (အခုနောက်ပိုင်း အာဗီယံအပါအဝင်) ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးလုပ်ရန် နအဖအား တိုက်တွန်းဖိအားပေးလာ၏။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် လျှော့ချ–အဆုံးသတ်ရန် နအဖအား ကျောသပ်ချော့မော့ဖျောင်းဖျ၏။သို့သော် အတန်တန် ငြင်းပယ်ချခံရ၏။ အကြောင်းမှာ နအဖတို့ တံခါးအကျယ်ကြီးဖွင့်လိုက်သည်နှင့် အနောက်အုပ်စုက ဝိုင်းအုံတိုးဝင်လာမည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဓိကအချက်မှာ နအဖတို့ အာဏာလက်လွှတ်ရမည်။ ရုတ်တရက်အကျိုးမဲ့ တန်ဖိုးကျသွားမည်ဟု ၄င်းတို့ခံယူထားကြသည်။

ဤမတင်မကျ အနေအထားတွင် ဗမာပြည်သူများ ဘယ်လိုဘယ်ပုံဆက်စခန်းသွားမလဲ ဟုမေးစရာရှိ၏။ ဆင်းရဲငတ်ပြတ်ကျပ်တည်း ခက်ခဲဒုက္ခ ဝဲဩဃထဲ တဝဲဝဲလယ်ရုံမှတပါး အခြားမရှိ။ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအတွက် ဆယ်သက်စားမကုန် အလုံးစုံပြည့်ဝကျိကျိတက်ချမ်းသာကြပေမည်။ စီးပွါးရေး၊ လူမှုရေးမည်မျှပင်ချွတ်ခြုံကျကျ၊ လောင်စာဆီနှင့် ကုန်ဈေးနှုန်း မည်မျှပင်တက်နေနေ ဘယ်သူသေသေ ငတေမှာလျှင်ပြီးရော။ ဤဇာတ်မျောကြီး ရှည်ကြာမည်။

ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့၊ ကျွန်းသစ်၊ သတ္တု၊ ကျောက်သံပတ္တမြားဤသယံဇာတများသည် အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သူ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအတွက်သာဖြစ်သည်။ လက်လုပ်လက်စား လူထုအများစုအဖို့ အခြေအနေမဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူပ်လီလှုပ်လဲ့ဘဝတွင်သာ လုံးခြာလည်ပြီး တံခါးပိတ်ဝါဒ အမှောင်ကြား စမ်းတဝါးဝါးအသက်ရှင်နေရသဖြင့် ပြည်ပြေးဒုက္ခသည်များအဖြစ်၊ စီးပွါးရေးကပ်ဆိုက်မှုဘေးမှ စွန့်ပြေးကျောခိုင်းသူ ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမားများအဖြစ် အိမ်နီးချင်းတိုင်းပြည်များသို့ ပိုမိုတိမ်းရှောင် ကြဦးမည်။

ဤမျက်မှောက်ဖြစ်ရပ်အမှန် အနိဋ္ဌရုပ်သကန်သည် ပြည်သူလူထု ကာယသုခ၊ စိတ္တသုခရှိရှိ လွတ်လပ်စွာ စိတ်အေးလက်အေးနေထိုင်နိုင်စေရန် အာဏာရှင်စစ်အစိုးရကဘာမှ လုပ်မပေးကြောင်း မီးမောင်း ထိုးပြသော အထောက်အထားများဖြစ်သည်။

တရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်း တန်းတူမှုရှိသည့် ဒီမိုကရေစီပန်းတိုင်သို့မရောက်မချင်း ပြည်သူများဆက်လက်ရုန်းကန် တိုက်ပွဲဝင်သွားကြရမည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအားကိုးမှ ကမ္ဘာက ကူနိုင်ကယ်နိုင်မည်။

ကနေ့အဖို့ အခိုက်အတန့်အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ရသော်လည်း မနက်ဖန် အပြောင်းအလဲ ကေန်မလွဲရှိမည်။ ကမ္ဘာကလည်း နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ကူညီဖိအားပေးနေသည်။

ဗမာပြည်သူများ မိမိကံကြမ္မာ မိမိဘာသာ ဖန်တီးဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက်တည်း။ ❑

လိခိတဇုန်း သကုလ
ထိုင်းရတ် (၁၀၊၈၊၀၇)

ဒေါ်စုကြေငြာချက် ENC တုန့်ပြန်

"ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ ထုတ်ပြန်ချက်ထဲမှာလဲဘဲ သူ့အနေနဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေလူမျိုးတွေအရေးကို အထူးဦးစားပေးပြီးတော့ စဉ်းစားမယ်ဆိုတဲ့အချက် ပါပါတယ်။အဲဒါကိုလည်း ကျနော်တို့အနေနဲ့ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြိုဆိုထားပါတယ်။ ကျနော်တို့ တိုင်းပြည်ရဲ့နိုင်ငံရေး ပြဿနာ ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းနဲ့ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ဆိုရင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းမှအပ၊ တခြားနည်းလမ်းမရှိပါဘူး။ အဲဒီအတွက်ကြောင့် ဒီလိုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးတဲ့ဟာကို ကြိုဆိုတယ်။ တဆင့်ပြီးတဆင့် အားလုံးပါဝင်နိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုးကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံရောကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီရဲ့ Press Statement မှာပါတဲ့အတိုင်း သုံးပွင့်ဆိုင်ဆွေးနွေးပွဲအထိ ဦးတည်တဲ့နည်းလမ်းမျိုး ကျနော်တို့လိုလားတယ် ဆိုတာ ထုတ်ပြန်ပြီးသားဖြစ်တယ်။ ဒီအတွက်ကြောင့် ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကောင်စီအနေနဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို အပြည့်အဝထောက်ခံပါတယ်။"

"မူရင်းစာသား အင်္ဂလိပ်လို ထုတ်ပြန်ထားပါတယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က တိုင်းရင်းသားတွေကို ကိုယ်စားပြုပါမယ်ဆိုတဲ့အချက် မပါပါဘူး။ မှားယွင်းပြီးတော့ အဓိပ္ပါယ်ပြန်တာ ဖြစ်ပါမယ်။ နအဖအနေနဲ့ လူတွေဇဝေဇဝါဖြစ်သွားအောင်လုပ်တာမျိုးလားဆိုတာ သံသယဖြစ်မိပါတယ်။ ဒေါ်စုရဲ့စေတနာကို ဒီမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဘဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေ ပြည်ထောင်စုအရေးဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ သူမအနေနဲ့အထူးဦးစားပေး စဉ်းစားနေတဲ့အကြောင်း စေတနာသန့်သန့်နဲ့ ဖော်ပြထားတာတွေ့ရပါတယ်။ သူ ကိုယ်စားပြုပါမယ်ဆိုတဲ့ အပေါ်စီးလေသံမျိုး လုံးဝမရှိပါဘူး။ ဒီအချိန်မှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကောင်စီ ENC အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးတစ်ယောက်အနေနဲ့ မိတ်ဆွေညီရင်းအစ်ကိုတိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းတွေကို မေတ္တာရပ်ခံချင်တာက ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ ကျနော်တို့အားလုံးစည်းလုံးညီညွတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ကျနော်တို့ အချင်းချင်းနားလည်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကိုတစ်မျိုးမမြင်ဖို့ သဘောထားကြီးကြီးနဲ့နားလည်ဖို့လဲ ကျနော်တောင်းပန်ချင်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားနဲ့ဒီမိုကရေစီအင်အားစုကြားမှာ ညီညွတ်မှုတည်ဆောက်ဖို့လိုသလို နအဖစစ်အစိုးရကလဲဘဲ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို တကယ်လိုလားတယ်။ တိုင်းပြည်ငြိမ်းချမ်းစေချင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီရရှိချင်တယ်။ ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်ချင်တယ်ဆိုရင် နအဖစစ်အစိုးရနဲ့ ကျနော်တို့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုကြားမှာလဲဘဲ နားလည်မှုတွေတည်ဆောက်ရမဲ့ အချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ နားလည်မှုကွဲလွဲနိုင်တဲ့အပြောအဆို သဘောထား ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်မျိုး ကျနော်တို့အားလုံး ရှောင်ရှားဖို့လိုတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်မဟုတ်တွေ လုပ်လိုက်လို့ရှိရင်တော့ပြည်သူလူထုဘဲ နစ်နာမယ်။ တိုင်းပြည်ဘဲ နစ်နာမယ်။"

"တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ဖြစ်ပေါ်လာဖို့အတွက် ပထမခြေလှမ်းဘဲ ရှိပါသေးတယ်။ နားလည်မှုတည်ဆောက်ရမဲ့ အချိန်ဖြစ်ပါတယ်။

"ဒါက Pre-Talk အဆင့်မှာ ဆန္ဒစောပြီးတော့ ဟိုလူလဲပါရမယ်၊ ဒီလူလဲပါရမယ်၊ ဒီကိစ္စဆွေးနွေးမယ်ဆိုပြီး ပြောရမဲ့အချိန်မဟုတ်သေးဘူးလို့ ကျနော်ထင်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ဆန္ဒမစောသင့်သေးဘူး။ အချိန်တန်လာရင် ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေ နားလည်တယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်လဲ နားလည်တယ်လို့ ကျနော်သဘောပေါက်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူ့ကြေငြာချက်ထဲမှာ အတိအလင်းရေးထားပါတယ်။ UN ကလည်း နားလည်တယ်လို့ ကျနော်မြင်တယ်။ ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကောင်စီ ENC က ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်မစ္စတာ ဘန်ကီမွန်းဆီလည်းစာရေးပြီး မြန်မာပြည်အကြောင်း ရှင်းပြထားတယ်။ သူတို့လည်းနားလည်မှာပါ။ ပြဿနာဖြေရှင်းဖို့ တိုင်းရင်းသားအခန်းကဏ္ဍမပါဘဲနဲ့ ဘယ်လိုမှဖြေရှင်းလို့မရဘူးဆိုတာ အားလုံးသဘောပေါက်ပါတယ်။ အခုအချိန်မှာ စဉ်းစားဖို့လိုတာကတော့ အဓိကနိုင်ငံရေးအရ တကယ့်အနှစ်သာရရှိ၊ အဓိပ္ပါယ်ရှိတဲ့၊ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးဖြစ်ပေါ်လာဖို့ကိုဘဲ ကျနော်တို့ဝိုင်းပြီး ကြိုးစားသင့်တယ်။ "

ENC-GE ဒေါက်တာဆလိုင်းလျဲန်မုန်းဆာခေါင်း

VOA 17/11/07

ကလဲ့စားချေမဟုတ် တရားမျှတမှုပါ

သာမန်အားဖြင့် လူတွေဟာ အန္တရာယ်ကြီးမားတဲ့၊ လူမဆန်တဲ့၊ ရာဇဝတ်သားများကို ရှောင်ရှားချင်ကြတယ်။ ကောင်းကောင်း မဆက်ဆံချင်ကြဘူး။ ဒီအကြောင်းတွေကို သတိပြုမိလျက် ကျနော်တို့ တတွေလည်း ရာဇဝတ်သားကိုရှောင်ရှားကြတာဘဲ။

ဒီအန္တရာယ်တွေကနေ ကင်းဝေးစေဖို့ ကျနော်တို့ကို ပညာရှိတွေက အကြံပေးထားတယ်။ ရာဇဝတ်သားတွေကို ခဲယယ ညင်ညင်သာသာ မဆက်ဆံသင့်ဘူး တဲ့။

ဒါပေမဲ့ လူမဆန်ရာဇဝတ်သား ဗမာစစ်အစိုးရကိုပြောင်းဖို့ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂနဲ့ အာဆီယံတို့ကဘာဖြစ်လို့ အေးဆေးညှင်သာနည်းကို သုံးနေကြသလဲ။ သူတို့မှာအာဏာရှိနေသေးသ၍ ဘယ်တော့မှပြောင်း လဲမှာမဟုတ်ဘူး။

လူသတ်မှုကျူးလွန်သောအစိုးရ သို့မဟုတ် ရိုင်းစိုင်းကြမ်းကြုတ်ပြီး လူမှုရေးနားမလည်သောသူတွေဟာ အမှားနဲ့ အမှန်မခွဲခြားတတ်တဲ့ လူတစ်စုဖြစ်တယ်။

အကောင်းအဆိုး ခွဲခြားသိမြင်တတ်မှုဟာ လူတွေရဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် မှာမူတည်ပါတယ်။အသိဉာဏ်ပညာ၊ လူမျိုးစု၊ မိန်းမ၊ ယောကျ်ားထက် အများကြီး အရေးပါပါတယ်။

စတိုးဆိုင်တွေကို ဝင်ခိုးရာကရလာတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ဝင်ငွေကိုမှီခိုတဲ့လူနဲ့၊ သံအမတ်သူခိုးတစ်ယောက်ရဲ့လစာကို မှီခိုရတဲ့ လူအကြားဘာကွာခြားမှုရှိလဲ။ ဒါမှမဟုတ်သာမန်ကျလူလည်တစ်ယောက်နဲ့ လူသတ်သမား ဘယ်လိုကွဲပြားသလဲ။

တကယ်တော့ အရှိန်အဝါ၊ ပညာ၊ လိုအင်ဆန္ဒ၊ ရမက် ၊ အခွင့်အရေး၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တွေ ကွာပါတယ်။

ဒီကွာဟချက်တွေကို မရင်ဆိုင်ရဖို့အတွက် ကျနော်တို့ လူသားဆန်တဲ့ အလုပ်၊ စိတ်သဘောထားကို လိုအပ်တဲ့နေရာမှာ ဖြည့်ဆည်း ပေးသင့်ပါတယ်။ (မာတာစတောက် Martha Stout, Ph.D) The Sociopath Next Door)

တော်တော်ခေါင်းမာတဲ့ ဗိုလ်ဟောင်း၊ စိတ်ဓါတ်စစ်ဆင်ရေး အာဏာရှင် စစ်အစိုးရ သန်းရွှေဟာ သူလုပ်ခဲ့တဲ့ အမှားတွေကို အပြစ်လို့တောင် ခံစားမိမှာမဟုတ်ဘူး။ သူ့ရာဇဝတ်မှုကို ကျော်လွှန်နိုင်မယ်လို့ထင်ပြီး သူရမ်းတမ်းလုပ်ခဲ့သမျှ၊ အမှားအမှန်မဝေဖန်တတ်၊ ဥပဒေအရ လုပ်နေတာပါဆိုပြီး ပြည်သူလူထုကိုသာမက သူ့ကိုယ်သူပါ ဖြားယောင်းနေတယ်။

သူဟာ လိမ်တတ်တဲ့နေရာမှာ နှစ်ယောက်မရှိဘူး။ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင်လိမ်တတ်တယ်။ ကမ္ဘာကိုလိမ်တယ်။မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာနဲ့ သတင်းစာတချို့ကဖေပြချက်တွေဟာ အမှန်တရားနဲ့ တလွဲစီဆိုတာ လူတိုင်းသိပါတယ်။လူတကာရဲ့ ဝေဖန်ချက်တွေလည်း သူတို့ လုံးဝ ဂရုမစိုက်ဘူး။ သူ့အလိုကျ သူ့ရဲ့ လက်အောက်ငယ်သားတွေကို ပါးနပ်စွာ ကိုင်တွယ်ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းဟာ လူ့ဂုဏ်ကင်းတဲ့ရာဇဝတ်သားရဲ့ဂုဏ်ရှိန်နဲ့ ခြိမ်းခြောက် ဖြားယောင်းမှု အစွမ်းကြောင့်ပါ။ ဒါတွေဟာ အံ့သြစရာမဟုတ်ပါဘူး။

ဒီတော့ သူ့ရဲ့ ဥာဏ်နီဉာဏ်နက်ကို မယုံမိစေဖို့ ကျနော်တို့ သတိထားရမယ်။ ယုံမိလို့ကတော့ ကလိမ်ကကျစ်သမားရဲ့ထိန်းချုပ်မှုအောက်ကို ရောက်သွားလိမ့်မယ်။

စိတ်ရောဂါရှိတဲ့လူကို ညှိနှိုင်းအပေးအယူလုပ်လို့မရနိုင်ဘူး– ဒေါက်တာ ဝီလီယံ ဂိတ်ဂျင်ကပြောတယ်။

စစ်အစိုးရSPDCနဲ့ဒေါ်စုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရင် အကောင်းဘက်ပြောင်းလဲမယ်လို့အများစုကမျှော်လင့်ကြတယ်။ဗိုလ်ချုပ်အောင်ကြည်နဲ့ဒေါ်စု ဆွေးနွေးခွင့်ရခဲ့တယ်။ ပြောင်းလဲမှု မရှိရုံသာမက ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဆုရှင် ဒေါ်စုဟာ ဆွေးနွေးမှုအပြီးမှာ ညှိုးငယ်သွားတာကို တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ ဘယ်လိုမျိုးဆွေးနွေးမှု ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ လူတိုင်းစဉ်းစားလို့ ရပါတယ်။

တွေ့ဆုံခွင့်ပေးလိုက်တာဟာလည်း နိုင်ငံတကာရဲ့ ဝေဖန်မှုတွေလွဲချော်သွားအောင် သူတို့ ဖန်တီးလုပ်ကြံလိုက်တာဘဲဖြစ်တယ်။ တခြား အစိုးရအရင်းအမြစ်အရ တရုပ်နဲ့ရုရှားကို နှစ်သိမ့်ဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ပါတယ်။

(**သန်းရွှေဟာသံမျက်နှာဖုံးထဲကလူ** လို့ ရောဝတီသတင်း အယ်ဒီတာ အောင်ဇော်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။)

ရန်ကုန်နဲ့ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်ကို သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သူ အင်္ဂလန်နိုင်ငံနိုင်ငံတကာတိုးတက်ရေး နောက်ယောင်ခံအတွင်းရေးမှူး မစ္စတာ ဒဲန်းဒရူးမီရဲ့ ပြောပြချက်အရ–
စစ်အစိုးရကိုကလဲ့စားချေဖို့မဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်လူမျိုးအတွက်အလုပ်လုပ်နေတဲ့ခေါင်းဆောင်တွေရှိပါတယ်။ စစ်အစိုးရဟာ အခြားခေါင်းဆောင်တွေဆီကနေ ကိုယ်ချင်းစာ၊ အကြင်နာတရားတွေလိုအပ်လား? ကိုယ်ချင်းစာနဲ့ အကြင်နာတရားဟာ လူသတ်သမား တစ်ယောက်အတွက် ထိုက်တန်ပါရဲ့လား?၊Ceausescu ရော?၊ ဆက်ဒမ်ဟူစိန်ရော?၊ သူတို့တွေနဲ့ လုံးဝမထိုက်တန်ဘူး။

ဗမာပြည်သူပြည်သားတွေအပေါ် အကြင်နာမဲ့စွာ ဆိုးဝါးစွာလုပ်ခဲ့တဲ့နအဖစစ်အစိုးရဟာဘယ်တစ်ယောက်ရဲ့ ကြင်နာမှုနဲ့မှမထိုက်တန်ဘူးဆိုတာ --- ဘယ်အချိန်မှာ ဘယ်အရာတွေက သူတို့ကို သိအောင်လုပ်နိုင်မလဲ။

မေတ္တာမဲ့ ရိုင်းစိုင်းတဲ့စစ်အာဏာရှင်သန်းရွှေ၊ သူ့ရဲ့ဗိုလ်ပါများနဲ့ သူတို့ကို ထောက်ပံ့နေတဲ့သူတွေဟာ ထောင်ပေါင်းများစွာသောတိုင်းသူပြည်သားကို သတ်ဖြတ်နေတဲ့လူတွေဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် သူတို့လုပ်ခဲ့သလို သူတို့အပေါ် ပြန်လည် တုန့်ပြန်သင့်ရုံသာမက၊သူတို့ရဲ့ရာဇဝတ်မှုကြွေးအတွက် ထိုက်တန်တဲ့ပြစ်ဒဏ်ပြန်ပေးသင့်တယ်။

ဒါဟာ ကလဲ့စားချေဖို့အတွက်မဟုတ်၊ တရားမျှတမှုအတွက်ပါ။❑

5/11/07 က Feraya Nangmone ရေးသားသော
Justice not revenge ကို Yawd Lao ဘာသာပြန်ထားသည်။

ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် (ပအမဖ) နှင့် အပစ်ရပ် PNO

ပအမဖနှင့် PNO နှစ်ဖွဲ့ မှာအနှစ်သာရအားဖြင့် တစ်ဖွဲ့တည်း ပင်ဖြစ်သည်ဟု နားလည်ပါသည်။ ပအမဖ သည်ပအိုဝ်းလိုင်ဖူအဖွဲ့မှ ဆင်းသက်လာသောအဖွဲ့ဖြစ်၍၊ ကျွန်တော်တို့ ရတဒဖ သည်လည်း သျှမ်းပြည်ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ရပလမှဆင်းသက်လာသော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၄၇–၁၉၄၈ အထိအချိန်ကာလကရပလနှင့်ပအိုဝ်း လိုင်ဖူအဖွဲ့တို့သည် ပဒေသရာဇ်တိုက်ပွဲများတွင် ရဲဘော်ရဲဘက်များ အဖြစ် ရင်းနှီးစွာပူးပေါင်း တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်ကတိုက်ပွဲများတွင် အသက်ပေးလှူခဲ့ကြသော ဦးအောင်သာ၊ ဦးဟိန်မောင် စသော ပအိုဝ်း ခေါင်းဆောင်များကိုလည်း ယနေ့တိုင်ဂုဏ်ပြု သတိရလျက်ရှိနေကြပါ သည်။ ပအမဖ၊ PNO နှင့်ယနေ့တိုင် ရင်းနှီးစွာဆက်ဆံလျက်ရှိသော ဦးစံအောင်သည် ရပလခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သလို ၊ပအမဖ၏ နာယကလည်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်ကအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲကြစဉ်က အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲသော တိုင်းပြုလွှတ်တော်တွင် ရပလ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြ သောဦးတင်၊ ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး)နှင့် ဦးထွန်းမြင့်(တောင်ကြီး)တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ထိုစဉ်က ရပလခေါင်းဆောင်များသည်နိုင်ငံ ရေးအတွေ့အကြုံနုနယ်သေး၍လည်းကောင်း၊ ဖဆပလခေါင်းဆောင်မှု ကို အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်ခဲ့ကြသဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်နှစ်အတွင်း လွတ် လပ်ရေးရရှိရန်အချိန်ကန့်သတ်ချက်ရှိသဖြင့် ဖုတ်ပူမီးတိုက်ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြ၍လည်းကောင်း၊ ပြီးပြည့်စုံခြင်းမရှိဘဲချို့ယွင်းချက်များ၊ ဟာကွက် များ ပါဝင်လာခဲ့ရပါသည်။ထိုကြောင့် သျှမ်းပြည်နေ လူမျိုးစုတစ်ခုစီ အတွက်မဆိုထားဘိ၊ ရဲဘော်တို့အပါအဝင် သျှမ်းပြည်တစ်ခုလုံး၏ အ ရေးကိုပင် ပြည့်စုံစွာ မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်မှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။တန်း တူရည်တူ ပြည်ထောင်စုဖြစ် မလာဘဲ၊ မဟာဗမာပြည်ထောင်စုဖြစ်လာ သဖြင့် ပြင်ဆင်ကြရန်ကြိုးပမ်းကြရာ ၁၉၆၂ တွင် စစ်တပ်က အာဏာ သိမ်းခြင်းကို ခံခဲ့ရပါသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲစဉ်တွင် ရပလ ခေါင်းဆောင် ဟောင်းများဖြစ်သော ဦးတင်နှင့်ဦးထွန်းမြင့်(လင်းခေး) တို့ လည်းပါဝင် လာသည်။သို့သော် ထိုစဉ်က အာဏာသိမ်းတပ်မတော်၏ အရိပ် အာဝါသနှင့် လမ်းညွှန်မှုအောက်တွင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်၍ ဘာမျှ ထိရောက်စွာမလုပ်နိုင်ဘဲ မဆလသြဇာခံ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြစ် သော"တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်ပေါင်းစု"ပုံစံ၊ အမည်ခံပြည်ထောင်စုသာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ လူမျိုးစုတစ်ခုစီ၏အရေးကိုမဆိုထားဘိ သျှမ်းပြည်တစ် ခုလုံး၏အရေးသည်ပင် ဘာမျှမရခဲ့ဘဲဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့ရပါသည်။သင့်တော် သောလူမျိုးစုများအတွက် သီးခြား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများ ထားရှိပေးရန် ထိုစဉ်က တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့ဖူးသော်လည်း မအောင်မြင် ခဲ့ပါ။

ယခုတတိယအကြိမ်တွင်မှ ၄င်းကိစ္စ အကောင်အထည်ပေါ် လာနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဘယ်ဘက်အိတ်ထဲသို့ ငွေတစ်ကျပ်

တချိန်က ဗိုလ်ခင်ညွန့် နှင့် PNO ဥက္ကဌ ဦးအောင်ခမ်းထီ

ထည့်ပေးပြီး ညာဘက်အိတ်ထဲမှ ငွေငါးကျပ်အနှိုက်ခံရသော ဥပမာနှင့် တူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုပါလျှင် ကျွန်တော်တို့ သျှမ်းပြည် သည် ယခင် အချိန်များထက် အဆင့်အတန်းပို၍ လျော့ကျသွားခြင်း ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပအိုဝ်းလူမျိုးစုများအတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ရဒေသ ဖြစ်လာသော်လည်း၊ သျှမ်းပြည်တစ်ခုလုံးသည် နိုင်ငံရေးအရ အောက်သို့လျှောဆင်းသွားရသောကြောင့်ဖြစ်၏။

၁၉၄၇ နှင့် ၁၉၇၄ ဥပဒေများ

၁၉၄၇ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေတွင် ပင်လုံညီလာခံ၌ အခြေခံအား ဖြင့် သဘောတူညီခဲ့ကြသော ဗမာပြည်မနှင့် ကျန်ပြည်နယ်များ တန်းတူ ရည်တူ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်မ လာဘဲ ဗမာလူမျိုးကြီးက အဖက်စီးမှုနေရာယူထားသော မဟာဗမာ ပြည်ထောင်စု ဖြစ်လာခဲ့၏။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင်မူ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များကို တန်းတူထား၍ ပူးပေါင်းသော ပြည်ထောင်စုအတုကိုသာ ရခဲ့ပြန်ပါ သည်။ ယခုတကြိမ်တွင်ကား တိုင်းပြည်နှင့် ပြည်နယ်ပုံသဏ္ဌာန်အပြင် စစ်တပ်သြဇာခံဘဝသို့ ထာဝစဉ် ကျရောက်ရမည့်ပုံဖြစ်၍ ပိုဆိုးလာပါ သည်။ ထိုတန်ဖိုးလျော့ကျနေသော သျှမ်းပြည်ထဲတွင်ပအိုဝ်းအမျိုးသား များအတွက် သီးသန့်ဒေသတစ်ခုသတ်မှတ် ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ တနည်းအားဖြင့်ပြောရလျှင် ပြည်ထောင်စုရာအတုကြီးထဲရှိ သျှမ်းပြည် အိမ်ကြီးထဲတွင် သီးခြားအခန်းတစ်ခု ပေးလိုက်သည်မှာ မှန်ပါ၏။ သို့ သော် ထိုသျှမ်းပြည်အိမ်ကြီးမှာ တန်ဖိုးကျဆင်းသွားခဲ့ပြီဖြစ်ရာ အချို့ လူမျိုးစုများရရှိသော အခန်းသည်လည်း အလိုအလျောက် တန်ဖိုးကျ သွားပြီးဖြစ်ပါမည်။

သျှမ်းလူမျိုးကြီးဝါဒအပေါ်အမြင်

အလျဉ်းသင့်သဖြင့် ဤနေရာတွင် လူမျိုးကြီးအကြောင်း အနည်းငယ် တင်ပြလိုပါသည်။ သျှမ်းအမျိုးသားများက ဗမာများသည် ၄င်းတို့အပေါ် လူမျိုးကြီးဝါဒကျင့်သုံးသည်ဟု မှတ်ယူကြ၏။ ရဲဘော်တို့ကဲ့သို့သော သျှမ်းပြည်တွင်းနေ လူမျိုးစုများကလည်း သျှမ်းများသည် လူမျိုးကြီးဝါဒ ကျင့်သုံးသည်ဟု ထင်မြင်ပြန်သည်။ သို့သော် ထိုအားနည်းချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး အိမ်ကြက်ချင်း အိုးမဲအသုတ်ခံရသည့် အဖြစ်မျိုးမရောက်စေရန် အထူးသတိပြုအပ်လှပေသည်။ Divide and Rule သဘောကို မမေ့စေလိုပါ။

ပအိုဝ်းအမျိုးသားများကို ထောက်ပြချင်သလိုကျန် ဓနု အမျိုးသားများ၊ ပလောင်အမျိုးသားများ၊ ကိုးကန့်အမျိုးသားများ၊ ဝအမျိုးသားများကိုလည်း ထိုအတိုင်းပင် ထောက်ပြလိုပါသည်။လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ခန့်က ပုဂံပြည်တွင် အနော်ရထာမင်း မင်းပြုစဉ် အချိန်၌ သျှမ်းကုန်းမြေမြင့်စော်ဘွားများ အုပ်စိုးမှုအောက် သျှမ်းလူမျိုးများနေထိုင်လျက်ရှိကြ၏။ထိုစဉ်က သျှမ်းပြည်ဒေသတွင်စော်ဘွားနယ် ၁၀ ခု ထက်မပိုပါ။ ၁၈၀၈ မြန်မာဘုရင်၏ ပြန်တမ်းအရညောင်ရွှေစော်ဘွားပိုင်နယ်မြေသည်“အရှေ့ကိုလားသော် နမ့်ပွန်ချောင်းနှင့်မိုးနဲနယ်မြေအစပ်၊ တောင်ကိုလားသောမိုးဗြဲနှင့်တောင်ငူနယ်အစပ်၊ အနောက်ကိုလားသော် ပေါင်းလောင်းချောင်းနှင့် လှိုင်းတက်၊ ရမည်းသင်းအထိ၊ မြောက်ကိုလားသော် နမ္မတူချောင်းနှင့် သီပေါ၊ မိုးမိတ်နယ်စပ်အထိ” ကျယ်ဝန်းပါသည်။

အနော်ရထာ၏ ဗမာဘုရင်တပ်များ နှိပ်စက်မှုဒဏ်ကို မခံနိုင်သဖြင့် မိမိတို့ အကြီးအကဲများဦးဆောင်၍ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လာပြီး ညောင်ရွှေစော်ဘွားထံ အခြေစိုက်နေထိုင်ခွင့်တောင်း၏။ ညောင်ရွှေစော်ဘွားက ယခုဆီဆိုင်အရပ်တွင် နေထိုင်ခွင့်ပြုသည်။တဖြည်းဖြည်းနှင့် ပအိုဝ်းလူမျိုးများ တိုးပွါးလာသည်။ ညောင်ရွှေနယ် အင်းလေးကန်အရှေ့အရပ်သို့ လည်းကောင်း၊ ပင်လောင်းသေဒသတို့လည်းကောင်း၊ မြောက်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်သို့လည်းကောင်း၊ရွှေ့လျားအခြေစိုက်ကြရာ မိုင်းပွန်၊ ပင်လုံအရပ်ဒေသများအထိ ကျယ်ပြန့်သွားသည်။ ယခုခေတ် အခေါ်အားဖြင့် စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များအဖြစ်ရောက်ရှိလာပြီး အခြေချနေထိုင်လာကြ၏။ တနည်းအားဖြင့် အိမ်ရှင်သျှမ်းများထံ ခွင့်ပန်ပြီး ပအိုဝ်းအမျိုးသားများသည် ဧည့်သည်အဖြစ် နေထိုင်လာကြခြင်းသာဖြစ်၏။ ဓနုအမျိုးသားများသည် အလောင်းစည်သူမင်း တိုင်းခန်းလှည့်လည်စဉ်က လိုက်ပါလာကြသော ရခိုင်အမျိုးသား လေးသည်တော်တပ်သားများဖြစ်ကြသည်။ရေ၊ မြေ၊တောတောင်ကိုနှစ်သက်ကြသဖြင့် ဗမာပြည်မသို့ လိုက်မပြန်တော့ဘဲ နေရစ်ခဲ့ရာမှ ဓနုအမျိုးသားဟူ၍ ဖြစ်လာခဲ့သည်ဟု မှတ်သားခဲ့ရဖူးသည်။

အလားတူစွာပင် ကိုးကန့်အမျိုးသားတို့သည်လည်း မြောက်အရပ်မှနေ၍သျှမ်းပြည်အတွင်းသို့ အစိမ့်စိမ့်ဝင်လာကြပြီး အိမ်ရှင်သျှမ်းများ၏ ဧည့်သည်အဖြစ်နေထိုင်လာကြခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော် နှစ်ပရိစ္ဆေဒကြာမြင့်လာသောအခါ အိမ်သားများသဖွယ် အထိုင်ကျလာခဲ့သည်။ သျှမ်းပြည်၌နေတိုင်းရင်းသားများပင်ဖြစ်လာကြ၏။

ပအိုဝ်းအမျိုးသားနေ့ကျင်းပကြစဉ်

ထိုသို့ကျယ်ဝန်းသော်လည်း လူဦးရေမှာ ပြောပလောက်အောင် မရှိချေ။ မြေလွတ်မြေရိုင်းအများအပြားပင်ရှိ၏။ ထိုအချိန်တွင် သုဝဏ္ဏဘုမ္မိခေါ် သထုံမင်းနိုင်ငံ၌ မနူဟာမင်း အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။ ပုဂံပြည့်ရှင်အနော်ရထာမင်းသည် ပိဋကတ်သုံးပုံကိုအလိုရှိ၍ သထုံကို ဝင်တိုက်ပြီး မနူဟာမင်းကိုပါဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွား၏။ သထုံပြည်တွင် မွန်လူမျိုးများနှင့် ရောနှောနေထိုင်ကြသော ပအိုဝ်းလူမျိုးများသည်

သို့သော်သမိုင်းကြောင်းအရ သျှမ်းအမျိုးသားများသည် အိမ်ရှင်ဖြစ်၍ ကျန်အမျိုးသားများသည် နောက်မှရောက်လာသော ဧည့်သည်များသာ ဖြစ်သည်ဟူသော ဇာစ်မြစ်ကို အသိအမှတ်ပြုကြရန်လိုပါမည်။ သျှမ်းအမျိုးသားများက နောက်မှဝင်ရောက်လာသောပအိုဝ်း၊ ဓနု ၊ ကိုးကန့်အမျိုးသားတို့အပေါ် ရင်းနှီးစွာဆက်ဆံရန်လိုအပ်သကဲ့သို့ ကျန်အမျိုးသားများကလည်း အပြန်အလှန်အားဖြင့် သျှမ်းအမျိုးသား

များအပေါ် လေးစားစွာ ဆက်ဆံသင့်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ဘဲ ဘေးလူမှ ခြေထိုးမြှောက်ပင့် ပေးခြင်း၊ အိမ်ကြက်ချင်းအိုးမဲ သုတ်ပေးခြင်းတို့ကို နားယောင်ပြီးကွဲကြလျှင် မိမိတို့အချင်းချင်းသာနစ်နာကြမည် ဖြစ်သည်။ ကိစ္စတခုပေါ်ပေါက်တိုင်း သမိုင်းအမြင်ဖြင့် ပြန်လည်သုံးသပ် သတိရကြပါက ပြဿနာအများသည် ပြေလည်သွားကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ အတွင်းနံရံနှင့် အပြင်နံရံခွဲခြားသိရန် လိုအပ်လျက်ရှိပေပြီ။

ရတဒဖ နှင့် ပအမဖတို့၏ ဆက်ဆံမှုသမိုင်း

ရပလနှင့်ပအမဖပအိုဝ်းလိုင်ပူအဖွဲ့တို့သည် ရဲဘက်မဟာမိတ်များဖြစ်ကြသကဲ့သို့ ရတဒဖနှင့် ပအမဖတို့သည်လည်း မဟာမိတ်များပင် ဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ရတဒဖ နာယက လူကြီး ဦးကျော်စိန်၊ ဒု ဥက္ကဋ္ဌ ခွန်ထွန်းအောင် အမှုဆောင် ခွန်စိန်ဝင်းတို့သည် ပအိုဝ်းအမျိုးသားများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်ကျနော်တို့၏ သျှမ်းပြည်တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ရတဒဖသည် အမည်ကိုယ်၌က သျှမ်းအမျိုးသား တမျိုးတည်းကို ကိုယ်စားပြုသည် မဟုတ်ဘဲ၊ သျှမ်းပြည်ရှိ လူမျိုးစုများ အားလုံးကို ကိုယ်စားပြုဖွဲ့စည်းထားသည်ကိုလည်း သတိပြုကြစေလိုပါသည်။ ထို့ပြင် လူမျိုးစုကိုကိုယ်စားပြုသော အခြားအဖွဲ့အစည်းများ နှင့်မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး "သျှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံ အဖွဲ့ချုပ်" ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်ကို မှတ်မိကြပါလိမ့်မည်။

ကျနော်တို့၏ လေးနက်မှန်ကန်သော စေတနာအရင်းခံဖြင့် မေတ္တာရပ်ခံ တင်ပြချက်များသည် အဟောသိကံ ဖြစ်မည်မထင်ပါ။ နဖူးပေါ်လက်တင် အပြန်အလှန်စဉ်းစား၍ သင့်တော်သောတချိန်ချိန်တွင် သင့်တော်သလိုခြေလှမ်းများ ပြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်ထင်ပါသည်။ ပြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်ဟုလည်း သျှမ်းပြည်လူထုတရပ်လုံးကိုယ်စား မျှော်လင့်တောင့်တနေပါသည်။

သျှမ်းပြည်မှ အလင်းဝင်ရဲဘော်များသို့ပန်ကြားချက်

သျှမ်းပြည်မှ အလင်းဝင်ရဲဘော်များလည်း အထက်ပါ လူမျိုးစုများကဲ့သို့သော ပြဿနာများပေါ် ပေါက်လျက် ရှိမည်ဖြစ်ပါ၏။ တိုက်ပွဲဝင် မိမိတို့ရဲဘော်များ၏ အရေးသည် သျှမ်းပြည်တခုလုံးရှိ လူမျိုးစုများအားလုံးနှင့်လည်း ဆက်နွယ် လျက်ရှိပါသည်။ ရဲဘော်တို့ချွေးနှင့် သွေးကို အရင်းတည်၍ တိုက်ခဲ့ကြသည်မှာ သျှမ်းပြည်လူထု၏ အကျိုးအတွက်ပင်ဖြစ်ရာ ရှေ့ဆက်၍ မိမိတို့၏တပ်သားများနှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံရေးပြဿနာကို စဉ်းစားသည့်အခါတိုင်း သျှမ်းပြည်လူထု၏ မျက်နှာကို ထောက်ထားညှာတာနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု အားကိုးမျှော်လင့်လျက် ရှိပါသည်။ ❏

ဦးရွှေအုံး၏
၁၆၊၁၁၊၂၀၀၇ ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်မှ
ထုတ်နှုတ် တည်းဖြတ်ထားပါသည်
(အယ်ဒီတာ)

ဂမ်ဘာရီခရီးစဉ် တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင် အမြင်

"တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်နဲ့ တွေ့တယ်ဆိုတာ နအဖနဲ့ အကျွမ်းတဝင်ရှိတဲ့ သူတို့ချုပ်ကိုင်နိုင်တဲ့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ပေးတွေ့တာထင်တယ်။ တကယ့်အတိုက်အခံ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ တွေ့ရတယ်ဆိုရင်တော့ အလားအလာ တိုးတက်တယ်လို့တော့ ပြောနိုင်ပါတယ်။သို့သော်လည်း အလားအလာအာမခံချက် ဘယ်လောက်ရှိလဲ၊ အနှစ်သာရ ဘယ်လောက်ရှိလဲ ဆိုတာတော့ စောင့်ကြည့်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။မစ္စတာဂမ်ဘာရီအတွက် ဒေါ်စု သာမက တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ပါတွေ့ဖို့ နိုင်ငံတကာဖိအားလည်း ရှိတယ်။ အထူးသဖြင့် အိမ်နီးနားချင်းတိုင်းပြည် ထိုင်းတို့၊ တရုတ်တို့ ဖိအားရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ကုလသမဂ္ဂရဲ့ တကယ့်ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်းလိုက်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေပါ တွေ့ဆုံဖို့လိုတယ်ဆိုတဲ့အချက်ကပြေးလို့မလွတ်ဘူးဖြစ်နေတယ်။ ပေါက်ပေါက်မြောက်မြောက် ပေးတွေ့ချင်တဲ့၊ တန်းတူရည်တူ စကားပြောချင်တဲ့ဆန္ဒတော့ ရှိပုံမရပါဘူး။ ဖိအားတွေ မလွဲမရှောင်သာတဲ့အတွက် ဝတ်ကျေတန်းကျေဘဲ ပေးတွေ့တာကို စိုးရိမ်တယ်။ အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအတွက် အလားအလာဖေါ်မယ် မဖေါ်ဘူးဆိုတာ ပြောဖို့စောနေတယ်။ မစ္စတာဂမ်ဘာရီရဲ့ ကြိုးစားမှု အဆက်မပြတ်ဖြစ်လာရင်တော့ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပြန်ပြီးတော့ ဖြစ်လာမယ်လို့ ပြောနိုင်တာပေါ့။"

(ခွန်ဥက္ကာ) ကိုအောင်လွင်ဦး ၅၊ ၁၁၊ ၂၀၀၇
VOA ညပိုင်းအစီအစဉ်

တိုင်းရင်းသားတွေ ဒေါ်စုကို ယုံကြည်

အပစ်ရပ် ပအိုဝ်းနှစ်ဖွဲ့က ဘာကိုဆိုလိုတာလဲဆိုတာ ကျနော်အတိအကျမသိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့တကယ့်တကယ် ကျတော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အနေနဲ့တိုင်းရင်းသားတွေကို ပစ်ထားမှာ မဟုတ်ဘူး။ လောလောဆယ်တော့ တိုင်းရင်းသားတွေအနေနဲ့ နအဖနဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တွေ့ဆုံမှုကို ထောက်ခံရမယ်။ သူတို့ပြောပြီးတာနဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ ဆက်ပြီးတော့ပြောမယ်။ကချင်တိုင်း ရင်းသားတွေအနေနဲ့ကတော့ ဒီမိုကရေစီလိုလားတဲ့ ပြည်သူလူထုဖြစ်တဲ့ အတွက် အားလုံးနီးပါးက (ဒေါ်စုကို) ယုံကြည်ပါတယ်။

Duwa Bawmwang Laraw
ကချင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကောင်စီ ENC ဒု ဥက္ကဋ္ဌ

ထိုင်းက ဗမာကိုအကြာကြီးအားထား ရဦးမည်

အမေရိကန်က ဗမာစစ်အစိုးရအပေါ် ပြင်းထန်စွာရှုပ်ချဖို့ ကုလလုံခြုံရေးကောင်စီကို ကြေငြာချက်တွေထုတ်ခိုင်းပြီး နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေလွှတ်ပေးဖို့၊ အတိုက်အခံတွေနဲ့ စကားပြောဖို့၊ နို့မို့ရင် UN ကနေ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုတွေပိုလုပ်ဖို့ UN ကိုဖိအားပေးခဲ့တယ်။

အမေရိကရဲ့ (ပါးစပ်ကသာ) မိတ်ဆွေစစ်ဖြစ်တဲ့ ထိုင်းအဖို့ အမေရိကန်အတိုင်း လိုက်လုပ်မလား။ ထိုင်းအစိုးရနဲ့ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနကို ကျနော်ပြောချင်တာက ကောင်းကောင်းခြိုင်သုံးသပ် စဉ်းစားပါ။ အကြောင်းကတော့ ကျုပ်တို့တိုင်းပြည်ဟာ ဗမာပြည်နဲ့နောင်ဖွဲ့ပြီး ပစ္စုပ္ပန်ရောအနာဂတ်ပါ မဟာရောမ အကျိုးစီးပွားကြီးရှိနေလို့ပါ။

အမေရိကနောက်လိုက်ပြီး ဗမာစစ်အစိုးရအပေါ် သပိတ်မှောက်မိတဲ့အချိန်ဟာ ထိုင်းနိုင်ငံနဲ့ ထိုင်းလူထုအတွက် အချီးနည်း အကျိုးမဲ့ပြီး ရေနည်းငါးလို သေဖို့ဘဲရှိတယ်။

တရုပ်နဲ့ တောင်ကိုးရီးယားတို့ဟာ ဘာ့ကြောင့် အနောက်အုပ်စုအင်အားကြီးနိုင်ငံတွေနဲ့ အတူလိုက်ပြီး ဗမာစစ်အစိုးရအပေါ် ပြစ်တင်ရှုပ်ချတာ မလုပ်သလဲဆိုတာသတိရှိရှိ ကြည့်မြင်တတ်ပါ။

အဖြေကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့သြဂုတ်စ်လတုန်းက တရုပ်ပြည် ပီထြိုချိုင်းနားကုမ္ပဏီ (Petro China Co.) ဟာ A-1 နဲ့ A-3 ကမ်းလွန် ပင်လယ်လုပ်ကွက် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ကို ဗမာစစ်အစိုးရဆီက ဝယ်ယူတဲ့ လက်မှတ်စာချုပ် ရေးထိုးပြီးခါစမို့လို့ဘဲ။ နောက်နှစ်နှစ်အတွင်း ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတွေ အပြီးမြုပ်နှံသွယ်တန်းပါတော့မယ်။ ထိုင်းနဲ့ အိန္ဒိယတို့ထက် တရုပ်ကဈေးပိုပေးပြီး ကိုးရီးယားရဲ့ဒေဝူးကုမ္ပဏီ လုပ်ခွင့် လိုင်စင် ရထားတယ်။

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်က အဲဒီအဝေမ်းနဲ့ အေသရီး ဓါတ်ငွေ့တွင်းဟာ ကုဗပေသန်းပေါင်း 4.5 ကနေ 7.7 အထိလောက်ရှိပြီး ဗမာပြည်ရဲ့ အကြီးဆုံး သဘာဝဓါတ်ငွေ့သိုက်ကြီးဖြစ်တယ်။ ထိုင်းကိုရောင်းပေးတဲ့ ရဲတံခွန်နဲ့ ရတနာဓါတ်ငွေ့တွင်းရဲ့ ပမာဏထက်တောင် ပိုကြီးမားတယ်။

အောက်ပါအဖြစ်မှန် အချက်အလက်တွေကို ထိုင်းပြည်သူတွေသိသင့်တယ်လို့ ယူဆတယ်။

တစ် – ကနေ့ မျက်မှောက်အနေအထားအရ ထိုင်းနိုင်ငံဟာ ဗမာပြည်က သဘာဝဓါတ်ငွေ့နဲ့ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ကို အလွန်မတန် မှီခိုနေရတယ်။ ရတ်ချ်ပူရီခရိုင်ကလျှပ်စစ်ဓါတ်အားစက်ရုံကြီးနဲ့ အခြားပုဂ္ဂလိကပိုင်စက်ရုံတွေသာ ဗမာပြည်ကရတဲ့ဓါတ်ငွေ့နဲ့ မလည်ပတ်နိုင်ဘူးဆိုရင် ထိုင်းနိုင်ငံဟာ ဘယ်လောက်အထိ လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ပြတ်တောက်သွားမလဲ။ ဗမာက ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းဖြတ်တောက်လိုက်တာနဲ့ ရတ်ချ်ပူရီလျှပ်စစ်စက်ရုံလဲ ချက်ချင်းရပ်ဆိုင်းဖို့ဘဲရှိလာတယ်။

နှစ်– အခုဆိုရင် ဗမာစစ်အစိုးရပိုပြီး လည်ပယ်ပါးနပ်လာတယ်။ ရှေ့လျှောက် ထိုင်းတစ်ခုဘဲ ဗမာရဲ့အကြီးဆုံး ဓါတ်ငွေ့ဖောက်သည်မဟုတ်တော့ပါဘူး။ တရုပ်က အကြီးဆုံးနံပါတ်တစ် အဝယ်တော်ကြီးအဖြစ် ကျော်တက်လာနေပြီ။ အိန္ဒိယနဲ့ တောင်ကိုးရီးယားတို့လဲ ပွတ်ကာသီကာ အပြေးလိုက်လာနေပါပြီ။ အကြောင်းကတော့ တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် စွမ်းအင်လောင်စာ အဓိကအရေးကြီးဆုံးကဏ္ဍရောက်လာတဲ့ခေတ်သမယမှာ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ထဲ စွမ်းအင်လောင်စာ အပြိုင် လုယက်ပိုင်ဆိုင်မှုဟာ နိုင်ငံတိုင်းရဲ့ပဓါနပေါ် လစီဖြစ်နေလို့ပါဘဲ။

သုံး – ထတ်ဆင် ချင်းနဝပ်အစိုးရလက်ထက်က ထိုင်းနိုင်ငံ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ EGAT ဟာဗမာပြည်ထဲ ရေအားလျှပ်စစ်စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ရေးမှာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု စာချွန်လွှာ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပြီးဖြစ်တယ်။

ဘတ်ငွေသန်းပေါင်း ၄၊၅ သိန်းဖိုးရင်းနှီးမြုပ်နှံပြီး သံလွင်မြစ်ပေါ် ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း ၅ ခု (၅ နေရာ) လုပ်ဖို့ သဘောတူခဲ့တယ်။ အဲဒီကနေ ထိုင်းနိုင်ငံထဲ ၁၂,၀၀၀ မှ ၁၆,၀၀၀ မီဂါဝပ်ရှိ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်တွေ ထုတ်လုပ်ပို့လွှတ်မယ်။ ပထမဦးဆုံး ဆောက်လုပ်မှာက တတ်ခရိုင်နဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင် ဟတ်ကြီးရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းဖြစ်တယ်။

လေး – နောင်လာမဲ့ ၁၅ နှစ်အတွင်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဆီက ရတဲ့ လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ၁၂,၀၀၀ မီဂါဝပ်ကို ထိုင်းက မှီခိုအားထားရလိမ့်မယ်။ လောနိုင်ငံကဝယ်တဲ့ လျှပ်စစ်က မီဂါဝပ် ၄,၀၀၀၊ ဗမာဆီက ဝယ်တာ ၅,၀၀၀ မီဂါဝပ်နဲ့ တရုပ်ဆီကဝယ်တာ မီဂါဝပ် ၃,၀၀၀ ။

အဲဒါတွေဟာ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားတမျိုးထဲနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ အကြမ်းဖျင်းအချက်အလက်လောက်ဘဲ ဖြစ်သေးတယ်။

လက်ရှိကာလအဖို့ ထိုင်းနိုင်ငံထဲ လျှပ်စစ်စက်ရုံဆောက်လုပ်ရေးဟာ တဖြည်းဖြည်းပိုမိုခက်ခဲလာတယ်။ အကြောင်းကတော့ရေအားလျှပ်စစ်စက်ရုံဖြစ်စေ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့သုံး လျှပ်စစ်စက်ရုံဖြစ်စေ ကျောက်မီးသွေးသုံး လျှပ်စစ်စက်ရုံဖြစ်စေ၊ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုတွေခံနေရလို့ပါဘဲ။ အဲဒါကြောင့် ဗမာနဲ့လောလို အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဆီက လျှပ်စစ်ဝယ်ယူမှုလဲဘဲ ပိုပြီးလိုအပ်လာတယ်။ နို့မို့ရင် ကျုပ်တို့တိုင်းပြည် လျှပ်စစ်ပြတ်လတ်မှု အကျပ်အတည်းနဲ့ ရင်ဆိုင်ရပြီး ခွဲတမ်းစနစ်နဲ့သုံးစွဲရတဲ့အထိ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

ထိုင်းဟာ ဗမာဆီက စွမ်းအင်လောင်စာတွေ မလိုချင်ဘူးဘဲ ထားဦး။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေက ငမ်းငမ်းတက်လိုချင်ကြပါတယ်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံစာရင်းဝင် တရုပ်၊ အိန္ဒိယ ၊ ဗီယက်နမ်တို့ဟာ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု အရှိန်အဟုန်နဲ့ ထိုင်းကိုကျော်တက်နေပါတယ်။

ဘာဘဲလုပ်လုပ် သူ့အကြောင်း ကိုယ့်အကြောင်းသိဖို့ အဓိကပါ။ ဘုမသိ ဘမသိသူများနောက်ချည်းလိုက်ဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။❏

နေ့စဉ် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် လုမ်းပလိယန်ထစ်
(ထိုင်းနိုင်ငံ မော်ကွန်းကဏ္ဍ)
ထိုင်းရတ် (၉၊ ၁၀၊ ၀၇ စာ ၅)

အိမ်မီးလောင်နေတာ ကိုယ့်အခန်းထဲဘဲနေလို့မဖြစ်ဘူး

အထင်ကရ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီးများ

ဝဲ မှ ယာ စိုင်းစောအောင် (SNLD)၊ ဦးသာဘန်း (ရခိုင်)၊ ဦးရွှေအုံး (သျှမ်း)၊ ပူကျင့်ရှင်းထန် (ဇိုမီး)၊ နိုင်ထွန်းသိန်း (မွန်)၊ အောင်ထွန်းစိန် (ရခိုင်)၊ ဦးအုံးတင် (ရခိုင်)၊ ဦးကျော် ... (ရခိုင်)၊ ဦးခင်မောင်တင့် (စိုင်းညွန့်လွင် အစ်ကို)

ပအိုဝ်းအမျိုးသားအခွင့်ရေးရတာကို ကျနော်ထောက်ခံပါတယ်။ဒါပေမဲ့ ပိုအရေးကြီးတာက သူတို့နေနေတဲ့ သျှမ်းပြည်ကြီးကတော့ အခွင့်အရေးမရဘူး။ သျှမ်းပြည် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးပြီးတော့ သူတို့ချည်းဘဲ သက်သက်ရနေတော့ သိပ်ကျေနပ်စရာမရှိဘူး။ သိပ်လည်းမပျော်ပါနဲ့၊ ကျန်တဲ့လူမျိုးစုတွေကိုလည်းသတိရပါ။ ဒါဘဲကျနော်သတိပေးတာ။

ကျနော်သိတာကတော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တိုင်းရင်းသားတွေကို ကိုယ်စားပြုတယ်ဆိုတာမပါ ပါဘူး။တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့သဘောထားလဲ ထည့်ပြီးစဉ်းစားပါ့မယ်လို့ဘဲပြောတာ။ ဘာမှ ကန့်ကွက်စရာမရှိဘူး။ ရှင်းနေတာဘဲ။ NLD အတွက်ဘဲပြောမှာမဟုတ်ဘူး။တိုင်းရင်းသားတွေအတွက်လဲလိုချင်တာ ကိုယ်စားပြောပေးမယ်ဆိုတာဘဲ။အမှန်ပြောရရင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ကြေငြာချက်ကို ထောက်ခံပါ တယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့NLDနဲ့ ကျနော်တို့ဟာ ဟိုးတုန်းကတည်းက မဟာမိတ်တွေပါ။ မိတ်ဆွေ လဲဟုတ်တယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ဆွေးနွေးခွင့်ရတဲ့အခါ ကျနော်တို့ကိုလဲမမေ့နဲ့။ ဒါဘဲကျနော်သတိပေးတာ။

PLO လို UNPLO လို တခြားတိုင်းရင်းသား အဖွဲ့တွေ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ကြေငြာချက်ကို ကန့်ကွက်တယ်ဆိုတာ သူတို့ဆရာက တယောက်ထဲဘဲလေ၊ အတူတူဘဲနေမှာပေါ့။ ကျနော်နားလည်ပါတယ်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်ရရင် ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားအားလုံးကိုယ်စား အကြံဉာဏ် ပေးစေချင်တယ်။ PNO တို့အခွင့်အရေးရတာကို ကျနော်ဝမ်းသာပါတယ်။ဒါပေမဲ့သျှမ်းပြည်ထဲမှာ နေနေတဲ့ သူတို့လူမျိုးစု တခုထဲကွက်ပြီး အခွင့်အရေးရနေတော့ တပြည်လုံးနစ်နာ အခွင့်အရေးဆုံးရှုံး နေတယ်။ အိမ်မီးလောင်နေတာကို ကိုယ့်အခန်းထဲဘဲလုပ်နေလို့မဖြစ်ဘူး။ မီးလောင်နေတဲ့အိမ်ကြီးကိုပြန်ကြည့် ပါအုံး။ သူတို့တကွက်ထဲရပြီး သူများကို သတိမရတာကတော့ သိပ်ပြီး မမျှတာဘူး။ ❑

ဦးရွှေအုံး
၁၉၊၁၁၊၂၀၀၇ VOA ညပိုင်း

စာမျက်နှာ 25 မှ

တို့ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းခဲ့သည့်) သျှမ်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကောင်စီ TRC နှင့်ပူးပေါင်းကာ ၁၉၈၆ တွင် SSRC/ MTAသျှမ်းပြည်တပ်မတော်အဖြစ်အမည်ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။

ခွန်ဆာစတင်တည်ထောင်ခဲ့သည့် (နောက်ပိုင်း SUA ဖြစ်လာသော) လွယ်မော်ကာကွယ်ရေးတပ်သည် ၁၉၉၆ ဇန်နဝါရီလ စစ်အစိုးရထံ လက်နက်ချအလင်းဝင်သည်အထိ MTA အဖြစ်ရပ်တည်နေနိုင်ခဲ့သည်။

MTA ဌာနချုပ် ဟိုမိန်းမြို့ကို စတင်ထူထောင်သူ ခွန်ဆာ၏ လက်စွဲဆောင်ပုဒ်မှာ" ဗိုလ်ဖြစ်ချင်ပြီးတော့– စစ်တိုက်ရမှာကြောက်ရင်၊ ဆန်ရချင်ပြီးတော့–လယ်လုပ်ရမှာပျင်းရင်၊ ငွေရှိချင်ပြီးတော့–အရောင်းအဝယ်မတတ်ရင်၊ တိုင်းပြည်လိုချင်တာတော့ ဝေရာမဏီဘဲ" ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ❑

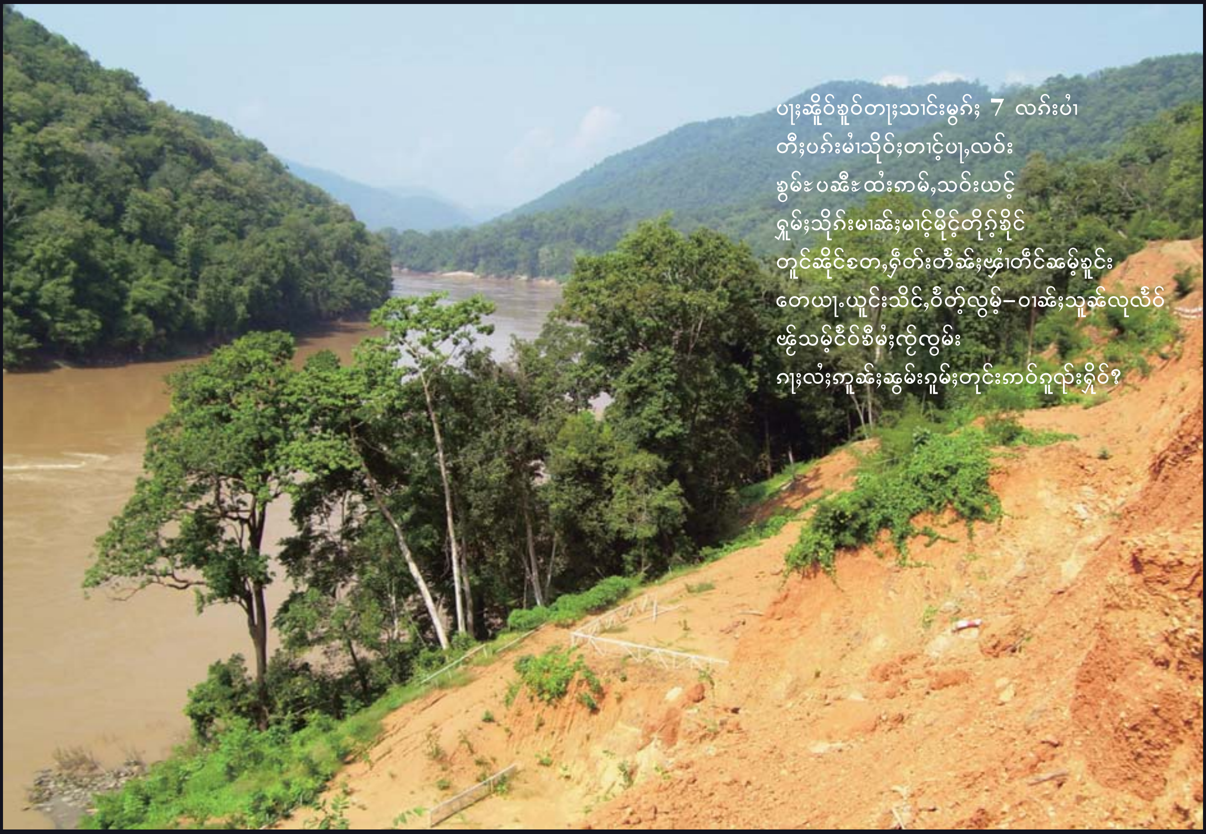

Photo : Sapawa

S.H.A.N. P.O.Box 15, Nong Hoi P.O., Chiangmai 50007, Thailand
ตู้ ปณ. 15 ปณฝ. หนองหอย อ. เมือง จ. เชียงใหม่ 50007
e-mail: shan@cm.ksc.co.th www.shanland.org, www.mongloi.org